

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcina 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 42

Poznań, poniedziałek dnia 27 stycznia 1930

Rok XXV

Niemiecki front walki na wschód

Jak o tem pisaliśmy, berlińska prasa pravicowa podała w piątek doniesienie oficjalnego Telegraficznego Biura Wolffa o słowach, w jakich prezydent Rzeszy Hindenburg i prezes pruskiej Rady Ministrów Braun wypowiedzieli się do przedstawicieli samorządu wschodnich prowincji państwa pruskiego w sprawie Pomorza polskiego i stosunku Prus do Polski. Na poruszenie kwestji tak przez Niemców zwanego „korytarza polskiego” prezydent Hindenburg odpowiedział według Biura Wolffa, że „należy wypróbować wszystkie środki pokojowe, by załatwić się ze sprawą korytarza”, i przyrzekł, dołożyć starań i postarać się o to, by uczyniono zadość życzeniom niemieckiego wschodu”. A szef rządu pruskiego oświadczył — według Biura Wolffa: „Państwo pruskie i na przyszłość walczyć będzie frontem na wschód, bo jego przyszłość leży na wschodzie”.

Gdy słowa te pojawiły się w druku, i to wielkimi, tłustymi czcionkami, zorientowano się, że były wypowiedziane jednakowoż nieco zbyt głośno. Przynajmniej w stosunku do oświadczenia prezydenta Rzeszy uznano jego publikację za błąd taktyczny. To też kazano temu samemu oficjalnemu Biuru Wolffa ogłosić komunikat, że słowa prezydenta Hindenburga zostały „złe zrozumiane”, że mowa była tylko o gospodarczych kłopotach niemieckiego wschodu, a szczególnie Prus Wschodnich, i że prezydent Hindenburg przyrzekł pod tym względem skuteczną pomoc. Ale prasa pravicowa, jak „Deutsche Tageszeitung” dodaje do tego komunikatu komentarz wyraźny: „Doniesienie zdemontowane zostało podane przez to samo Telegraficzne Biuro Wolffa, które obecnie ogłasza dementi”.

Czy w takiej sprawie, jaką jest wypowiedzenie się głowy państwa o dążeniu do zmiany granic, oficjalna agencja telegr. mogła „złe zrozumieć” prezydenta Rzeszy? Czy jest to do pomyślenia? Oczywiście nie. Jest rzeczą jasną, że słowa były tak wypowiedziane, jak o nich zreferowało Biuro Wolffa, a o nich zreferowało dopiero nakręcono je na inną modłę.

„Messenger Polonais”, organ bliski polskiemu ministerjum spraw zagranicznych, który zwykł zresztą sytuację drażliwą zamazywać, pisze tym razem słusznie, że decydującem jest to, iż doniesienie pierwotne Biura Wolffa „odpowiada tendencjom ściśle ustalonym, które niejednokrotnie już stanowiły przedmiot propagandy systematycznej, zorganizowanej przeciwko naszemu krajowi”. Nie może być pod tym względem dwóch zdań.

Zresztą jest rzeczą znaną, że dementi, podyktowane Biuru Wolffa, dotyczy tylko słów prezydenta Hindenburga, a zgoła nie bojowego oświadczenia szefa rządu pruskiego Brauna, który z dumą powołując się na swe pochodzenie z Prus Wschodnich, zapowiadał walkę państwa pruskiego i w przyszłości „z frontem na wschód”. Tak mówił nie tylko wschodnioprusak Braun, ale i socjalista Braun.

Konsolidacja wojennego długu polskiego we Francji

Paryż, 27. 1. (PAT) W sobotę, dn. 25 b. m. podpisany został w Paryżu układ o konsolidacji polskiego długu wojennego we Francji. Układ ustala wysokość długu na 1.897.000.000 fr. francuskich, obejmując zarówno zasadniczą sumę długu, jak i odsetki za czas ubiegły aż do dn. 15 kwietnia 1931. Spłata długu rozłożona jest na 62 rat rocznych od r. 1931 do końca 1992, przyczem Polska zyskała tak ko-

rzystne warunki obliczenia odsetek bieżących, że wartość dzisiejsza przyszłych rat sprowadza się do około połowy minimalnej sumy długu.

Skonsolidowany układem dług obejmuje koszty utworzenia armji gen. Hallera oraz dostawę materiału woj. skowego Francji dla Polski w czasie wojny z bolszewikami. Dług z tego tytułu był ostatnim długiem Polski dotychczas nieskonsolidowanym.

Przeciw węglowi polskiemu

Berlin, 26. 1. (AW) Prawdziwe zamysły niemieckie, dotyczące kontyngentu przywozowego węgla polskiego, ujawniły się na posiedzeniu sejmu pruskiego Minister handlu dr Schreiber, który z okazji omawiania budżetu górnictwa swego resortu oświadczył, że zastosuje odpowiednie środki, któreby zatamowały dopływ węgla polskiego, gdyż wydobyty na zupełnie odmiennych warunkach zarobkowych i socjalnych węgiel polski zaciążyłby na rynku niemieckim i spowodowałby spadek cen.

Oznacza to niemniej nie więcej, że minister wynalazł już odpowiedni spo-

sób ochrony przed węglem polskim, którego kontyngent ma pozostać teoretycznym.

Ponieważ w myśl umowy prywatnej zawartej w roku 1928 między przemysłowcami węglowymi polskimi a niemieckimi, węgiel polski ma być sprzedawany przez niemieckie syndykaty węglowe, widoczne jest, że minister użyje odpowiedniego nacisku, aby sprzedaż węgla tego albo uniemożliwić, albo sprowadzić do minimum. W świetle tego stanowiska postulat swobody obrotów na rynku niemieckim dla naszego węgla jest nieodzowną koniecznością.

Konferencja morska w Londynie

O porządek obrad — Taktyka francuska a Włochy — Łódzie podwodne i uzbrojone okręty pasażerskie

Londyn, 27. 1. (Radjowł.) Przedstawiciele pięciu mocarstw odpowiedzieli na zapytanie sekretarjatu, dotyczące porządku dziennego konferencji. Japonja żąda naprzód traktowania wielkich jednostek bojowych. Stany Zjednoczone wołałyby dyskutować naprzód nad ograniczeniem krążowników. Włochy dali wymijającą odpowiedź i czekają na dalszy rozwój dyskusji. Francja pragnie naprzód zasadniczego rozstrzygnięcia, czy należy za podstawę obrad wziąć zasadę ograniczenia tonażu, czy też ograniczenia kategorii poszczególnych jednostek morskich, jak sobie tego życzą Anglicy.

Londyn, 26. 1. (PAT). Rozmowa Tardieu z Grandi odbyła się wobec ograniczonych jednak pełnomocnictw Grandiego, nie wydaje się, aby rozmowa ta posunęła naprzód stan spraw francusko-włoskich.

Sytuacja polityczna delegacji włoskiej jest ciężka, albowiem, jako jedyny konkretny postulat, ze strony Włoch wysunięto kwestję parytetu z Francją. Dla względów prestiżowych Włochom trudno jest rzec się tego postulatu. Tymczasem już obecnie jest jaknajwyraźniej widoczne, że postulat ten nie może być osiągnięty.

Cechą taktyki francuskiej jest pod-

kreślenie sytuacji imperjalno-kolonjalnej Francji, która to sytuacja sprowadza dla Francji specjalne potrzeby pod względem sił morskich. Wysunięcie przez Tardieu metody ustalania potrzeb każdego z państw i przyjęcie tej zasady przez Mac Donalda dowodzi, że co do traktowania Francji jako imperjum kolonialnego i uznania jej specjalnych potrzeb z tego powodu istnieje zgoda angielsko-francuska. Wychodząc z tego założenia, Francja odrzuca postulat Włoch co do parytetu francusko-włoskiego.

Paryż, 27. 1. (Radjo wł.) „Petit Parisien” w związku z konferencją morską w Londynie donosi, że ograniczenie budowy łodzi podwodnych dotyczy tylko łodzi dużego typu, używanych w celach ofensywnych. Łodzie podwodne poniżej 600 tonn, należące do ostatniej kategorii jednostek bojowych, nie ulegną ograniczeniu.

Delegat Japonji zwrócił uwagę na wielkie transatlantyckie okręty pasażerskie o wielkiej szybkości, które w razie wojny mogą być użyte w roli statków wojennych, jeżeli tylko będą zaopatrzone w armaty. Zdaniem delegacji japońskiej należy uzbrojenie takich okrętów ograniczyć do armat tylko 15 cm.

Posiedzenie Sejmu w środę

Warszawa, 27. 1. (Tel. wł.) Plenarne posiedzenie Sejmu zostało zwołane na środę, na którym odbędzie się trzecie czytanie ustawy o dodatkowych kredytach. Za tydzień od przy-

szłego poniedziałku Sejm odbywać będzie codziennie posiedzenia, na których będzie przedyskutowany budżet. Jednocześnie pracować będzie senacka komisja budżetowa. (w)

Bylibyśmy narodem dzieci, gdybyśmy takie czy inne formalne dementi mieli brać za dobrą monetę i nie widzieli istoty kwestji, że tak, jak mówił Hindenburg czy Braun, czuje i myśli każdy Niemiec. Polityka, która o tem zapominała, która do tego nie dostosowała wszystkich swoich dążeń i działań, byłaby nie polityką, realną,

lecz szaleństwem, jeżeli nie zbrodnią wobec narodu i państwa. Tylko zrównoważona, ale twarda i nieugięta polityka polska może nauczyć Niemców, że czas się pożegnać raz na zawsze z myślą o odwecie czy „pokojem” wymuszeniu na wschodzie ziem odwiecznie polskich.

Katolicka Agencja Prasowa wobec ministra oświaty

Katolicka Agencja Prasowa komunikuje:

W odpowiedzi na zarzuty, podniesione za naszą agencją w prasie i w Sejmie w sprawie konferencji oświatowej w Łowiczu, na której urzędnicy ministerjum oświaty w obecności p. ministra Czerwińskiego występowali nie tylko przeciwko Kościołowi Katolickiemu, ale nazywali wogóle chrystjanizm „religią rzymskich niewolników” i nawoływali do zerwania z religią i tradycją chrześcijańską, p. minister na komisji budżetowej w Sejmie oświadczył: „Na fałszywej konferencji nie może tak krępować wystąpienia, aby ktoś z niedokładnego może streszczenia nie mógł później ukuć zarzutu”.

Wobec powyższego oświadczamy, że podane przez nas ustępy z przemówień na konferencji oświatowej w Łowiczu były stenografowane i potwierdzone przez świadków. Żaden zresztą z wymienionych urzędników nie wystąpił ze sprostowaniem.

Coraz bardziej pogłębiające się różnice pomiędzy ministerjum oświaty a społeczeństwem polskiem na tle stosunku władz szkolnych do nauki religji znajdują swe uzasadnienie w wystąpieniach p. ministra Czerwińskiego. W przemówieniu swoim w Wilnie o wychowaniu młodego pokolenia p. minister Czerwiński pominął zupełnie pierwiastek religijny i rolę Kościoła w wychowaniu. Na komisji sejmowej z dn. 17 b. m. p. minister powiedział, że niechętnie dotyka tego zagadnienia i że „religia może być w duszy człowieka wielkiem oparciem i może go zbliżyć do ideałów najwyższych”.

Pierwszy raz zdarzyło się w Polsce, że minister wyznał i oświadczył, że stanowisko awanturniowe, wbrew temu, co konstytucja mówi o stosunku państwa do Kościoła i wbrew przyjętym przez państwo podstawom religijnego wychowania. Nic dziwnego, że wobec takiego stanowiska ministra niektórzy podwładni mu urzędnicy popisują się publicznie swymi atakami na Kościół, a nawet godzą w same podstawy religji Chrystusowej.

O stosunku p. ministra Czerwińskiego do religji w szkole mówi dosyć jego polecenie dla młodzieży szkolnej odczytów p. J. Kaden-Bandrowskiego. Mimo protestów ks. ks. biskupów i społeczeństwa katolickiego p. minister dotychczas nie odwołał odczytów pisarza, znającego ze swych antykatolickich i niemoralnych elukubracji. Tego rodzaju stan wywołuje słuszne rozgorczenie społeczeństwa katolickiego w stosunku do całego rządu, który toleruje politykę wyznaniową i szkolną p. ministra Czerwińskiego.

Centralne biuro sprzedaży zboża

Warszawa, 26. 1. (PAT). Odbyła się pod przewodnictwem p. Bartla konferencja w sprawie organizacji zbytu produktów rolnych. Ustalono, że zasadniczym celem racjonalnej organizacji zbytu produktów rolnych powinno być dotarcie do najszerzych warstw producentów, zrównoważenie popytu i podaży oraz podniesienie w ten sposób niskich cen, osiąganych obecnie na rynku przez producenta. Uznano za konieczne powołanie do życia centralnego biura sprzedaży zboża, posiadającego własną osobowość prawną i wyposażonego w odpowiednie kapitały. W skład tego biura wejdą organizacje rolniczo-handlowe, handlowe, spółdzielcze, firmy młynarskie oraz iako jeden z udziałowców Państwowe Zakłady Przemysłowo-Zbożowe w Lublinie wraz z Państwową Rezerwą Zbożową.

O działalności gen. Góreckiego w Banku Gospodarstwa Krajowego

Referat pos. Rybarskiego w sejmowej komisji budżetowej — Subwencje polityczne i dla prasy „sanacyjnej” — Fundusz dyspozycyjny generała Góreckiego

Na sobotnim posiedzeniu sejmowej komisji budżetowej, prezes Klubu Narodowego poseł Rybarski wygłosił referat, poświęcony działalności Banku Gospodarstwa Krajowego.

Podstawy finansowe Banku

Na wstępie referent zaznaczył: „Brak czasu i brak kwalifikacji co do niektórych działów nie pozwolił mi na rozpatrzenie całej działalności Banku. Sprawozdanie moje nie ma charakteru jakiejś rewizji, która by pozwoliła na wypowiadanie wniosku co do każdego działu. Następnie zauważyłem, że opierałem się na materiałach, których mi władze Banku dostarczyły i korzystałem ze współpracy p. komisarza Banku, ale wyjątkowo tylko wglądałem bezpośrednio w akta, a z reguły opierałem się na tych zestawieniach, których mi dostarczono”.

Dalej referent przedstawia historię powstania Banku Gospodarstwa Krajowego, jego zadania oraz środki, którymi rozporządza.

Bank w znacznym stopniu opiera się o fundusze publiczne i trudności, w jakich one się znajdują (np. samorządy) redukują środki Banku. I tak wkłady instytucji rządowych zmniejszyły się z 118 na 99 mil., a samorządowych z 53 na 14 mil. To jest względ, który powinien złagodzić żądania, o ile chodzi o aktywność Banku G. K. w chwili obecnej. Kapitał zakładowy wynosi obecnie 150 mil. zł.

Subwencje dla firm

Przy tego rodzaju stosunkach Bank powinien raczej ograniczać swoją działalność i okazywać w niej pewną wstrzeźliwość, tymczasem zaznacza się tu tendencja brania różnych zadań, nawet i takich, które nie mają charakteru bankowego. Tak np. Bank udziela subwencji z kosztów handlowych instytucjom przez siebie finansowanym.

— P. Krzyżanowski: Z zysku?

— Nie, z kosztów handlowych. Są to nieraz drobne rzeczy, np. firma S. W. W., produkująca zapalniki do granatów, a mająca kapitał zakładowy ledwie 30.000 zł, otrzymuje od Banku stałą subwencję miesięczną 750 zł.

Głos: — Towarzystwo Dobroczynności.

Także towarzystwo, będące w 91 proc. własnością rządu, otrzymało na badania możliwości eksploatacyjnych w Niżwiskach nie pożyczkę, ale subwencję 250.000 zł. Czasami subwencje w sposób handlowy otrzymują i ministerja. Min. robót publ. otrzymało subwencję 60 tys. na wynagrodzenie za pracę przy konkursie na opracowanie typu mieszkań, poza tem w kwietniu 1928 r. zawarło z Bankiem umowę, na podstawie której Bank zobowiązał się wystawić przy ul. Chałubińskiego gmach dla Ministerjum (Kosztyorys pierwotny wynosił 3,5 mil.) i wynajmować mu go przez 36 lat. Ta transakcja jest pewnym pominięciem budżetu i łączy się z pewnymi kombinacjami przy budowie własnego gmachu Banku, który znajduje się na terenie należącym do ministerjum.

B. G. K. organizuje ekspedycję do Peru...

Są dalej pozycje, nie mające absolutnie żadnego związku z działalnością Banku. Bank zorganizował ekspedycję do Peru dla zbadania terenów emigracyjnych. Koszty tej ekspedycji wynosiły w grudniu 1928 — 19.639 dol. Nadto dawano subwencje uczestnikom tej ekspedycji, a wreszcie było w planie utworzenie spółki kolonizacyjnej, do której Bank miał przystąpić ze 150.000 dol., ale nie doszło do skutku.

Kredyty grzesznościowo - „sanacyjne”

Są dalej udzielane czasem kredyty dla osób i instytucji, nie mających wspólnego z celami Banku. Można by je nazwać grzesznościowymi, politycznymi, czy też w pewnym znaczeniu „sanacyjnymi”. Natrafiam na kilka tylko takich wypadków, ale bardzo wyraźnych. I tak na 30 lutego 1929 Federacja b. Obrońców Ojczyzny („sanacyjna”) organizacja. — Przyp. Red.) była dłużna Bankowi 40 tys., Komitet organizacyjny Zjazdu Więźniów Politycznych 3.000, p. Stępczyński (b. redaktor „Głosu Prawdy”) — (Przyp. Red.) 35.000, „Gazeta Zachodnia” („sanacyjna”) 10.000 zł. Zaległości zaś z r. 1928: Poznański Związek

Strzelecki 1013 zł (później spłacone), Zarząd Główny Zw. Ziemian 43.805, p. Stępczyński 19.620. Muszę stwierdzić, że z gospodarzami celami Banku nie to nie ma wspólnego.

Ryzykowne kredyty

Co do działalności kredytowej Bank powinien nie rozszerzać zaudanego pewnych rodzajów kredytów, które są zbyt ryzykowne (mam na myśli kredyty gotówkowe). Suma tych kredytów wynosiła przed rokiem 57,9 mil. a obecnie 87 mil., tymczasem nie powinna ona wzrastać, ale mieć tylko charakter wyjątkowy. Odbija się dalej to, co można nazwać „metamorfozą kredytu”, kredyty z określonymi terminami nie zostały zapłacone i wtedy zmienia się je na kredyty z innego rachunku. Buchalteryjnie wszystko w porządku, ale już na takim kredycie ciąży pewien grzech pierworodny. Usprawiedliwiona jest konserwacja krótkoterminowych kredytów budowlanych, ale jeśli protestowane weksle zamienia się na pożyczki długoterminowe, to to nie jest w porządku.

Najbardziej interesującym jest dział finansowania przedsiębiorstw prywatnych i publicznych. Statutowo Bank może je zakładać, o ile stanowią własność państwa, lub związków publicznych. W innych wypadkach należy to do uznania min. skarbu z zainteresowanym ministrem. Tymczasem czasem decyzja Banku nie była oparta na tej formalnej zgodzie dwóch resortów, ale na bezpośredniej interwencji zainteresowanego ministerjum, nie zawsze kredyty były referowane na radzie, lub wykonywane wedle jej uchwał, zdarzało się, że przedstawiciel ministerjum wypowiadał ujemną opinię, lub zgłaszał desinteressement, a mimo to Bank się angażował. Nie można kwestionować udziału Banku w przedsiębiorstwach, mających charakter niezbędny dla państwa, ale jeśli nie dają one widoków rentowności, winien skarb państwa zabezpieczyć interesy Banku.

„Ursus”, „Grodzisk” i „Jarot”

Bank przeprowadził „sanację” fabryki „Ursus”, „sanacja” się nie udała. Okazało się, że fabryka może się opłacać dopiero przy produkcji 3000 samochodów rocznie, gdy produkcja była ustalona na 600 samochodów. — Już zgóry powinno się było uznać, że to produkcja za niską. — W firmie „Grodzisk” z zakresu przemysłu chemicznego Bank zaangażował półtora miliona, a potem okazało się, że dyrekcja lasów państw. wypowiedziała umowę co do dzierżawy obszaru, na którym była oparta eksploatacja.

„Zbadałem — mówił dalej pos. Rybarski — akta sprawy firmy Jarot. Nie nadaje się to oczywiście do uogólnień, ale okazuje, że większa ostrożność w angażowaniu Banku jest wskazana. Jest to spółka przetworów chemicznych w Rudniku nad Sanem. Na kapitał zakładowy przypada obecnie na Bank Gospodarstwa Krajowego 1 milion, a na Bank Ziemiański pół miliona. Spółka założona w październiku 1928, miała kapitał zakładowy 18.000 zł. Prawda, przy przejęciu przez Bank skreślono 300.000 z ich pretensyj do spółki, ale sposób przeprowadzenia tego sfinansowania był prawidłowy, gdyż ekspertyza nie była dokładna. Okazały się braki w urządzeniu technicznym. Bilans, na podstawie którego nastąpiło przejęcie, nie zawierał szeregu pozycji”.

Pos. Hołyński: — Kto będzie pokrzywdzony?

Min. Matuszewski: — Wspólnicy. Jeszcze nie spełnili swych zobowiązań. Nieprawidłowości były w oznaczeniu ceny karpiny.

Pos. Hołyński: — Jak jest zabezpieczenie zobowiązań wspólników? — Weksle wspólników, ale te weksle bez gwarancji Banku Gosp. Kraj. są niemożliwe do zrealizowania.

Pos. Hołyński: — Czy Pan zbadał, jakie jest zabezpieczenie tego wekslu?

Jest to weksel kaucyjny za zabezpieczeniem hipotecznym.

Za duże koszty handlowe

„Przechodzę do kosztów handlowych Banku.

„Koszta te dałoby się zredukować. Na 9 dyrektorów jest 4 emerytowanych, którzy nie mają 35 lat służby, a zastępców dyr. 6. Z innych funkcjonariuszów jest emerytowanych poniżej 35 lat służby 32, a z 35 latami 9.

„Wydatki na propagandę i ogłoszenia sięgają 200.000 zł, a mają czasem charakter subwencji dla prasy określonego kierunku. W preliminarzu na 1930 r., niezatwierdzonym jeszcze przez min. skarbu, jest na koszt reprezentacji o 65.000 więcej, z uzasadnieniem na mające się odbyć poświęcenie nowych gmachów w Gdyni, Katowicach i Warszawie. (Głos: Na bankiety!)

Ogromny fundusz dyspozycyjny gen. Góreckiego

Fundusz dyspozycyjny prezesa Banku na rok 1929 w sumie 50.000 zł, uchwałą rady nadzorczej został podwyższony na 150.000 zł i uchwała została zatwierdzona przez min. skarbu. Uważam, że tak pojęty fundusz w takiej wysokości jest rzeczą niewłaściwą.

17 i pół miliona na gmach B. G. K.

Buduje się własny gmach przy Al. Jerozolimskiej i Nowego Świata. Razem z placem koszt wyniesie 17 i pół mil. Zbytkowością przewyższy ten gmach Bank Morgana.

Subwencje polityczne dla organizacji „sanacyjnych”

Z czystych zysków banku w r. 1928 wydano 450.000 zł. Na jakie cele? Czasami na subwencje indywidualne, czasami dostały poszczególne działy administracji państwowej. Dalej na cele naukowe, filantropijne i sportowe, artystyczne, a także polityczne.

W r. 1928 otrzymały po 6.000 zł teatr Polski i Praski, a teatr w Poznaniu 2000. Federacja Polskich Związków Obrońców Ojczyzny 5000 zł, regionalny komitet wojewódzki 3000, Związek Pracy Obyw. Kobiet („sanacyjny”) 8600 zł itd. itd., gen. sekretariat Ligi Mocarstwowego Rozwoju Polski (również „sanacyjny”) 2000 zł.

P. Wyrzykowski: Który wydał odezwę przeciw Sejmowi.

A nadto pisma znanego kierunku „Droga” („sanacyjna”) 5000 zł, „Ziemia Radomska” („sanacyjna”), gdzie kandydował prezes banku, 2000 zł, „Przegląd Wołyński” („sanacyjny”) 1500 zł, „Ziemia Lubelska” („sanacyjna”) 1000 zł, „Życie Nowogrodzkie” („sanacyjne”) 2000 zł, „Opinia Kielecka” (również „sanacyjna”) 2000 zł.

W r. 1929 otrzymały: Federacja Polskich Związków Obrońców Ojczyzny 165.000, przeważnie na subwencje zwrotne, Związek Strzelecki 10.000, Związek Legionistów 5000. Z pism

otrzymali „Przegląd Wołyński” 2000, Liga Mocarstwowego Rozwoju Polski 2500 zł.

Pos. Polakiewicz: Czy „Sokół” dostał?

„Sokół” nic nie dostał. Dalej otrzymało Tow. dla popierania Wiedzy Regionalnej 105.000 zł.

Pos. Wyrzykowski: Co to jest?

Pos. Diamand: Regiony, to są okręgi wyborcze. (Wesołość.)

Związek okręgowy Tow. Szk. Lud. we Lwowie 1500. Przytaczam dla porównania dotację: Instytut szerzenia praktycznej wiedzy przemysłowej dostał 125.000 zł.

Pos. Stroński: Bardzo praktyczna wiedza. (Wesołość.)

Instytut szerzenia praktycznej wiedzy rolniczej 75.000. Centralny Związek Kolek Roln. 2000, Stow. Dom. Ludowy 2500, robotnicza organizacja „Samopomoc” 5000. Pytałem o ten Dom Ludowy. Odpowiedziano mi, że w tej sprawie przychodził pan poseł Jaworowski (B. B. S.), w sprawie rob. org. „Samopomoc” pani Praussowa (B. B. S.). Instytut szerzenia wiedzy przem. powstał w grudniu 1928, a Instytut szerzenia wiedzy rolniczej w marcu 1929, Tow. Kultury i Oświaty na początek r. 1929. Widać, że powstały dla tych subwencji.

Instytut wiedzy rolniczej zajmował się między innymi popieraniem unifikacji tow. rolniczych i udzielał zapożyczeń prasie ludowej i organizacjom pokrewnym. A więc z tej subwencji były udzielane inne subwencje.

O kontrolę Najw. Izby Kontroli — Rezolucje

Mówca stawia rezolucję wzywającą rząd, by upoważnił N. I. K. do przeprowadzenia kontroli B. G. K.

Ponieważ dzięki skreśleniu różnych pozycji przy rozdziale czystego zysku Banku można będzie uzyskać pewne oszczędności, które pozwolą na powiększenie przewidywanego dochodu dla skarbu o jakie 450.000 zł, mówca proponuje podwyższyć odpowiednią pozycję budżetu i stawia drugą rezolucję:

„Sejm wzywa ministra skarbu, by przy zatwierdzaniu bilansu rocznego budżetu B. G. K. uwzględnił potrzebę powiększenia rezerwy Banku i wpłat do skarbu z czystego zysku Banku, co da się osiągnąć przez niewyżyskanie uprawnień Banku do rozdziału subwencji na cele publiczne i społeczne przez oszczędność w wydatkach na fundusz dyspozycyjny, ogłoszenia, propagandę oraz na inne cele w dziale kosztów handlowych.”

Adwokaci przeciw p. Carowi

Prasa warszawska donosi, że rada adwokacka okręgu sądu apelacyjnego w Warszawie postanowiła na jednym z posiedzeń nie przyjąć p. Stanisława Cara w sposób, jak to było praktykowane w stosunku do b. adwokatów, sędziów, prokuratorów i t. p. przez natychmiastowe wpisanie go w poczet adwokatów, lecz w trybie zwykłym, to jest wywieść go w ciągu miesiąca na liście. W myśl obowiązującego regulaminu, każdy adwokat ma prawo w ciągu powyższego czasu zgłaszać swoje zarzuty.

W związku z tem do rady adwokackiej wpłynął następujący protest przeciw wpisaniu p. Cara na listę adwokatów:

Do Rady Adwokackiej w Warszawie Radzie Adwokackiej zostało złożone podanie pana Stanisława Cara o wpisanie go na listę adwokatów.

Podanie powyższe zmusza nas do następującego oświadczenia: Pan Stanisław Car był do niedawna ministrem sprawiedliwości, czyli tym ministrem, którego specjalnej pieczy została powierzona ochrona prawa w Polsce, którego największą troską winno być krzewienie praworządności w Polsce, którego wreszcie więcej niż innych ministrów obowiązywały słowa przysięgi dla ministrów: „przepisów prawa strzec będę niezłomnie”.

Niestety z wielką szkodą dla Polski pan Car na stanowiskach wiceministra i ministra sprawiedliwości nie tylko nie dopełnił obowiązków Stróża Prawa, lecz w ciągu trzechletnich swych rządów systematycznie przyczyniał się do niszczenia autorytetu prawa w Polsce.

A więc:

1. Pan Car był głównym promotorem tych artykułów rozporządzenia Prezydenta z dnia 6 lutego 1928 r., które wbrew przepisom Konstytucji (art. 78) usunęły z naszego ustroju sądowe zasady nieusuwalności sędziowskiej i tem samem podważyły niezawisłość sądów naszych, bez której praworządność w państwie jest nie do pomyślenia.

2. Pan Car wszelkimi sposobami uzależniał sędziów od władzy wykonawczej, a mając tę władzę w ręku, w myśl słynnej odezwy do Sędziów: „Justice judicate, nam Ego justitias vestras judicabo”, usuwał najlepszych sędziów, którzy sądzili nie według jego „sprawiedliwości” (A. Mogilnickiego, J. Kondratowicza i innych) i tem usunięciem terroryzował sędziów pozostałych.

3. Pan Car był bezczynny wobec groźnych i niepokojących społeczeństwo przestępstw, jak znęcanie się nad porwanymi i wywiezionymi na krawce miasta dziennikarzami Mostowiczem i Nowaczyńskim, jak napaść na Zdzisławskiego, jak tajemnicze zniknięcie więzionego generała Zagórskiego.

4. Pan Car nie ogłosił w „Dzienniku Ustaw” uchwały sejmowej z dn. 19 września 1927 r. i tem samem utrzymywał w mocy rozporządzenie Prezydenta z dn. 10 maja 1927 r., które znosiło zagwarantowaną przez Konstytucję (art. 105) wolność prasy i hamowało rozwój sumienia narodowego.

5. Pan Car wbrew przepisowi art. 16 Ordynacji Wyborczej przyjął stanowisko generalnego komisarza wyborczego i tym gorszącym postępkiem zachęcał innych do łamania prawa w Polsce.

Czynny powyższe wymownie świadczą, że w służbie publicznej pana Cara prawo nie było mu gwiazdą przewodnią.

Te cechy charakteru i umysłu pana Cara dyskwalifikują go jako kandydata na adwokata „rzecznika prawa i słuszości” obowiązującego „nie dawać.”

Wobec powyższego sprzeciwiamy się przyjęciu pana Stanisława Cara w poczet adwokatów w Polsce.

Warszawa, dn. 22 stycznia 1930 r. Następuje kilkadziesiąt podpisów a na czele podpisy: adwokaci: Edw. Czajkowski, St. Kijeński, Czesław Meyer, St. Rodziewicz, Cels. Fabiani.

Min. Janta-Polczyński o przesileniu w rolnictwie

Warszawa, 26. 1. (PAT). W dniu 25. b. m. w ministerstwie rolnictwa odbyła się przy udziale przedstawicieli prasy konferencja. P. min. rolnictwa wygłosił przemówienie n. t. obecności przesilenia rolniczego, stwierdzając, że od dłuższego czasu zaznacza się na całym świecie tendencja do zmniejszenia konsumpcji produktów rolnych, jednocześnie jednak wzrasta produkcja zboża. Nad międzynarodowym rynkiem zboża ciąży olbrzymie zapasy zboża, a zwłaszcza zapasy pszenicy. W szczególności trudnym położeniu jest żyto, naczelną produkt polskiej wytwórczości, ulegający ogólnemu spadkowi cen. Remanent żyta rocznego był na początku t. r. szczególnie wielki. Mimo ograniczeń wywozowych podaży przekraczała popyt. Jedną z przyczyn tego zjawiska jest nieskoordynowanie podaży, co powoduje załamanie się cen. Jest to wynik braku środków obrotowych w rolnictwie, co się pogłębiło przez wstrzymanie w r. ub. dopływu kapitału zagranicznego dla rolnictwa polskiego.

Trzeba na rynku wewnętrznym dążyć do zwiększenia popytu i do zmniejszenia podaży oraz współdziałać w podniesieniu ceny zwłaszcza żyta na rynku międzynarodowym. Jako główne środki walki z przesileniem występują zatem: Należy zmierzać do odprężenia podaży na rynkach wewnętrznych, do powiększenia popytu na rynkach wewnętrznych i dążyć do przerwania stanu rzeczy, w którym kraje eksportujące liczą się in minus, obniżając ceny światowe i własne rynki wewnętrzne.

Postulat naczelnym jest doprowadzenie kapitałów do producentów

rolnych. Należy rolnikom rozłożyć terminy płatności weksli, podatków itd. Krótkoterminowe zobowiązania winny być rozłożone na dłuższe okresy, zanim nastąpi ostateczna konwersja na zobowiązania długoterminowe.

P. minister jako jedną z dróg, prowadzących do tego celu, widzi w rozszerzeniu akcji kredytu zastawowego przez oparcie go na innych podstawach, niż zboże. Należy odpowiednio rozłożyć ciężary podatkowe.

Rząd liczy się z tem, że premjowanie wywozu, narazie wprowadzone do 15 kwietnia r. b., w razie potrzeby będzie nadal utrzymywane. Z wielu stron atakowany system premji zbożowej jest w obecnej koniunkturze pożyteczny. Stan rzeczy, w którym istnieją dwie ceny: eksportowa i wewnętrzna, nie może być tolerowany a da się usunąć, jeżeli popyt wewnętrzny łącznie z wywozem odpowiadać będzie w głównych zasadach podaży. O ile panować ma brak równowagi, to większy popyt przez magazynowanie zboża będzie mógł być celowy.

W zakresie żyta decydujący wpływ na kształtowanie się ceny mają w r. b. Niemcy i Polska. Jest zjawiskiem niepożądanym, że Polska i Niemcy liczą się in minus na nielicznych rynkach, które mogą wchłonąć istniejący nadmiar żyta. Rokowania o zawarcie porozumienia uważa się za pożyteczne, o ile nie będą teraz i w przyszłości zmniejszały polskiej zdolności wywozowej w zakresie żyta. Wstępna umowa, na zasadzie której sprzedaliśmy Niemcom 20 tys. tonn, głosi, że rokowania mają być prowadzone do 10 lutego r. b.

Przemówienie ministra dr. Rose uzupełnił cyframi danymi.

pierwsza odpowiedź od komendanta garnizonu w Saragossie. Oficerowie garnizonu oświadczają, iż będą posłuszni każdemu rozkazowi, o ile będzie on uznany przez króla.

Sowiety a Reichswehra

Berlin, 26. 1. (PAT) Redaktor „Welt am Montag” Gerlach twierdzi w artykule zatytułowanym „Bolszewicy a Reichswehra”, że w szeregach armji niemieckiej istnieje poważny odłam, dążący do porozumienia wojskowego z Rosją sowiecką. Reprezentantami tego kierunku mają być: gen. v. Hammerstein, v. Schleicher i inni, główną rolę odgrywa jednak spensjonowany pułk. Nicolai, który ma być łącznikiem między pewnymi kołami Reichswehry, a Rosją sowiecką. Red. Gerlach zapytuje Min. Reichswehry, czyby nie zechciało sporządzić listy oficerów Reichswehry, wysyłanych do Rosji sowieckiej.

Kto jest „napastnikiem“?

Genewa, 26. 1. (PAT.) Dzisiaj nadeszła do sekretariatu Ligi Narodów depesza od rządu boliwijskiego w odpowiedzi na telegram, urzędującego przewodniczącego Rady Min. Zaleskiego. Rząd boliwijski donosi, że wypadki z 16 bm. zmuszają Boliwię do koniecznych kroków wojskowych dla obrony zagrożonych praw suwerennych państwa. Jak widać z ostatnich depesz powołanych sobie wzajemnie winę konfliktu Stanowisko, zajęte przez obie republiki południowo - amerykańskie wykazuje, jak trudne jest określenie „napastnika”, które od paru lat żywo rozstrzygane jest w Lidze.

O rewizję art. 25 Konstytucji

Warszawa, 26. 1. (PAT) Na sobotnim posiedzeniu sejmowej komisji konstytucyjnej przeprowadzono dyskusję nad wnioskiem nagłym w sprawie rewizji art. 25 Konstytucji. Po referacie p. Komarnickiego (Kl. Nar.) wywiązała się dyskusja. W rezultacie uchwalono wniosek p. Bagińskiego, (Wyzwolenie) proponujący powołanie podkomisji z 5 osób, która ma rozważyć zasadniczo zagadnienie możliwości fragmentarycznej zmiany konstytucji na podstawie art. 125 ust. 3, tymczasem zaś komisja ma przejść do dalszej dyskusji nad rewizją konstytucji. Do podkomisji tej wybrani zostali: Pp. Niedziałkowski (P. P. S.), Graliński (Wyzw.), Komarnicki (Kl. Nar.), Dębski (Piast), i Podoski (B. B.). Przewodniczyć będzie p. J. Piłsudski.

Trzecie czytanie budżetu

Warszawa, 27. 1. (Tel. wł.) Nadzisiejszym posiedzeniu komisji budżetowej przystąpiono do trzeciego czytania budżetu. W toku obrad m. i. u. uchwalono fundusz dyspozycyjny w wysokości 3 milj. dla ministra spraw wewnętrznych.

Nagrodę muzyczną dostał Różycki

Warszawa, 27. 1. (AW.) Nagrodę muzyczną za rok ub. w wysokości 15 tys. zł przyznano kompozytorowi L. Różyckiemu za operę „Eros i Psyche”. W skład jury wchodził oprócz przedstawicieli rządu pp. prof. Chybiński, prof. Kamiński, prof. Drzewiecki i red. Gliński. P. Różycki jest drugim z kolei laureatem państwowym na polu muzyki. Pierwszą nagrodę muzyczną otrzymał p. Karol Szymanowski.

Świątobradztwo w bazylice św. Piotra

Citta del Vaticano, 26. 1. (PAT). Aresztowany przez żandarmerię papieskich złoceńca, który dopuścił się świętokradztwa w Bazylice św. Piotra, będzie sądzony przez trybunał papieski. Przygotowano odpowiednio togi dla sędziów i dla adwokatów.

Zatrucie mięsem

Toruń, 27. 1. (AW) Rozpoczęła się tu rozprawa przeciwko mistrzom rzeźnickim braciom Katarzyńskim, b. dostawcom mięsa dla wojska, którzy na początku czerwca r. ub. spowodowali masowe zatrucie 300 żołnierzy zakażeniem mięsem.

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8.88 zł, w Gdańsku na Warszawę 8.88 1/4 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212.66 do 212.96 zł, gotówką 212.26 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 173.08 do 173.34 zł, gotówką 172.74 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 27 stycznia 1930.

Przebieg dzisiejszego zebrania giełdowego był spokojny.

Z papierów państwowych płacono za 5 proc. poż. konwers. 49.50 proc i za 5 proc. premj. dolarowe 71.— (za 1 szt. 5 dol.) natomiast oddawano 4 proc poż. inwest. po 120.—. Z papierów lokacyjnych Pozn. Ziem. Kredyt. oddawano 8 proc listy dolarowe po 92 proc (przy dewizie 8.90) oraz 4 proc. listy zast. konwert. po 38.50 proc. Dopytywano się o 6 proc. listy żytnie po 21.— i wyżej bez oddawania.

Z akcji bankowych zanotowano jedynie Bank Polski, za który płacono 179.—.

W akcjach przemysłowych ruch ograniczony; notowano tylko R. Maya po 80.— w oddaniu.

Cedula urzędowa z dnia 27 stycznia 1930 r.

Papierzy procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 49.50% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 92% O.
4% listy zastw. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 38.50% O.

(Kurs w złotych)

5% Pożyczka premjowa serja II 71.— P.
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 120.— O.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski i em. 179.— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Dr. Roman May i em. 80.— O.

Tendencja: Spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 27. 1. 1930.

Waluty Gotówka

Dol. St. Zjed. tr.: 8.86% sp. 8.88% kup. 8.84%

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Holandia	358,30	359,20	357,40
Nowy Jork	8,99	8,919	8,879
Nowy Jork kabel	8,917	8,937	8,897
Londyn	43,37 1/4	43,48	43,26 1/2
Paryż	35,02	35,11	34,93
Oslo	238,16	238,76	237,56
zwajcarja	172,23	172,68	171,82
Wiedeń	125,45	125,76	125,14
Włochy	46,67	46,79	46,55

Tendencja utrzymana.

Papierzy państwowe i obligacje:

4% poż. inwest. 123,00 122,00 123,00
5% poż. premj. dol. 73,00 76,00
5% poż. konw. 49,75

Akcje w złotych:

Bank Dyskontowy	0,00—124,00
Bank Polski	183,00—184,00
Bank Zw. Sp. Zarob.	0,00—78,50
Sila i Światło	0,00—76,00
Modrzew	0,00—15,00
Ostrowieckie zakłady	0,00—61,00
Starachowice	0,00—21,50
Zieleniewski	0,00—61,50
Haberbusch	0,00—101,50

Tendencja niejednolita.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg
reszta za 100 kg.

Berlin dnia 27 stycznia 1930

Pszemka march od st. załad.	
76-77 kg. przeciętn. jakości	244,00—247,00
Tendencja	spokojna
Pszemka march od st. załad.	
78-79 kg. przeciętn. jakości	246,00—249,00
Tendencja	spokojna
Żyto march od stacji załad.	
72 kg. przeciętn. jakości	160,00—163,00
Tendencja	stała
Owies march do stacji załad.	182,00—182,00
Tendencja	spokojna
Owies mekl. biały fr. Berlin	
54-55 kg.	155,00—156,00
Tendencja	spokojna
Jęczmień browarny	170,00—180,00
Tendencja	stała
Jęczmień pastewny i przemysłowy	147,00—158,00
Tendencja	stała
Kukurydza loco Berlin	000,00—166,00
Tendencja	spokojna
Maka pszena	29,75—35,25
Tendencja	spokojna
Maka żytnia	22,15—25,10
Tendencja	stała
Ospa psze. na	09,75—10,25
Tendencja	niechętna
Ospa żytnia	08,25—08,75
Tendencja	niechętna
Groch Victoria	23,00—31,00
Groch dr. jad.	21,00—24,00
Groch pas. ewny	19,00—20,00
Peluszka	17,50—19,50
Bób polny	18,00—19,00
Wyka	21,00—24,00
Łubin niebieski	14,00—15,00
Łubin żółty	17,00—18,00
Makuch rzepakowy	16,75—17,25
Makuchiany	21,60—22,00
Seradela nowa	25,00—30,00
Wytloki suszone	07,20—07,40
Srót Soja	14,60—14,90
Płatki ziemniaczane	13,60—14,00
Ziemniaki jadalne białe	1,70—2,10
Ziemniaki jadalne czerwone	1,90—2,30
Ziemniaki jad. inne kolory	2,60—2,90
Ziemniaki jadalne nerkowe	3,70—4,10
Ziemniaki fabryczne w fg.	0,08—0,09

Ogólna tendencja spokojna.

Notowania złote w Berlinie

z dnia 27 stycznia 1930

Wyplaty na Warszawę 46,80—47,00

Noty wielkie. 46,65—47,05

Groener o rozbrojeniu na morzu

Berlin, 26. 1. (PAT). Prasa ogłasza wywiad, jaki minister Reichswehry Groener udzielił przedstawicielom prasy amerykańskiej i w którym sprezyował swoje stanowisko wobec londyńskiej konferencji rozbrojenia na morzu. Minister podkreślił, że rozbrowione Niemcy mają prawne i moralne podstawy do wymagania, aby również i inni członkowie Ligi Narodów dokonali, w myśl art. 8-go paktu Ligi, rozbrowienia.

Przechodząc do znaczenia niemieckiego programu budowy floty wojennej, minister oświadczył, że traktat wersalski pozwala Niemcom na budowę 6 okrętów liniowych o tonażu najwyższej 10 tys. i 6 krążowników do 6 tys. tonn, a wreszcie kilku torpedowców i kontrtorpedowców, podkreśla-

jąc, iż nowe okręty niemieckie mają na celu zastąpienie starych jednostek wojennych. Budującego się obecnie nowego pancernika niemieckiego nie można, jak podkreślił minister, porównywać z innymi okrętami 10-tys. tonnowymi mocarstw, które przystąpiły do konwencji waszyngtońskiej, gdyż nowe pancerniki niemieckie, jako jedyna jednostka wojenna klasy ciężkiej mają zupełnie inne zadania, aniżeli krążowniki innych narodów. W końcu minister podkreślił, iż żaden inny naród nie powitał tak bardzo idei wolności mórz, jak Niemcy, które doświadczyły podczas wojny blokady i których handel zagraniczny jest w 75 proc. handlem morskim. Niemcy sympatyzują wobec tego z inicjatywą amerykańską.

Za kulisami Temidy pruskiej

Berlin, 26. 1. (AW). Afera literata niemieckiego Piotra Lampla, obwinionego o udział w morderstwie kapturówem na osobie feldfebla korpusu Oberland, w okresie walki na Górnym Śląsku, zaczyna się dziwnie wikać. Widoczna jest tendencja urobienia opinii, iż zamordowany bestjałsko Köhler był szpiegiem francusko-pol-

skim i rzekome zeznania świadków stwierdzają, iż pobral on u ówczesnego przewodniczącego komisji międzyaljanckiej w Opolu generała Le Rond'a 1.200 marek niemieckich za swe usługi. Poważnie brane jest pod uwagę umorzenie postępowania przeciwko Lamplowi i towarzyszom.

Bezrobocie na Śląsku i w Sosnowcu

Katowice, 27. 1. (AW.) Stan bezrobocia na terenie województwa śląskiego wzrósł w ub. tygodniu o 1.070 osób, wynosząc ogółem 21.875 bezrobotnych. Z zasiłków korzysta 11.045 osób.

Bezrobocie na terenie P. U. P. P. Sosnowiec zwiększyło się w ub. tygodniu o 169 osób i wynosi obecnie 15.530 w tem 382 pracowników umysłowych. Z zasiłków korzystało 7.904 osoby.

10-lecie objęcia wybrzeża

Gdynia, 27. 1. (Tel. wł.). Program uroczystości w Pucku w dniu 10 lutego br. z racji 10-lecia rocznicy objęcia wybrzeża polskiego przez wojsko polskie, ustalono następująco:

O godz. 9.30 uroczyste nabożeństwo w kościele, potem zbiórka wszystkich towarzyszt i szkół na rynku, skąd nastąpi wymarsz na wybrzeże, na miejsce, gdzie przed 10 laty dokonany został akt zaślubin Polski z Bałtykiem. Na wybrzeżu wygłoszą przemówienia burmistrz Pucka p. Kamski i koman-

dor Trzaska-Durski. Uroczystość zakończy wspólny obiad. Komitet obchodu, który się wyłonił z miejscowych władz i organizacji społecznych, zaprosił do Pucka na dzień 10 lutego br. generała Hallera, lecz powiatpiewa w jego przybycie. Oprócz podanych powyżej uroczystości odbędzie się oficjalny obchód objęcia wybrzeża w dniu 16 lutego.

O dyktaturę w Hiszpanji

Madryt, 26. 1. (PAT). Ukazał się tu komunikat oficjalny, oznajmiający, że Primo de Rivera zwrócił się do wszystkich kapitanów generalnych armji i marynarki, do szefa wojskowego w Maroku, kierowników żandarmerji, karabinierów i inwalidów z prośbą o wypowiedzenie się, czy dyktatura zasługuje jeszcze na zaufanie armji i narodu. W razie otrzymania odpowiedzi negatywnej rząd, oparty na dyktaturze, poda się natychmiast do dymisji. Primo de Rivera wezwał wszystkie osobistości, do których się zwrócił, o udzielenie odpowiedzi natychmiastowej.

Madryt, 27. 1. (Radio wł.) Nadeszła na zapytanie Primo de River

Katolicy niemieccy w Polsce

Sprawę katolików niemieckich w Polsce oświetliła w tych dniach wymiana poglądów zamieszczona w „Polsce” (nr. 13, 14, 22, 23) między przewodcą katolików niemieckich w Polsce, senatorem dr. Edwardem Pantem, a polskim znawcą spraw katolickich i niemieckich. P. sen. Pant określa stanowisko Niemców w Polsce wogóle tak:

„Stanowisko Niemców w Polsce w stosunku do państwa polskiego jest jasne i szczerze. Chcą oni i będą w każdej chwili swój obowiązek wobec państwa spełniać, żądają tylko równoprawienia jako obywateli państwa Konstytucja daje nam wprawdzie wszystko to, czego pod tym względem żądać możemy, lecz, niestety, tylko na papierze. Rzeczywistość jest często stokroć sprzeczna z postanowieniami ustawodawstwa.

„W duszy narodu polskiego, który niepodległość swą odzyskał dopiero w związku z rezultatem wojny światowej, pojęcia państwa i narodu są tak jeszcze ściśle spójne, że wielokrotnie uważane są za jednoznaczne. Panuje przekonanie, że jedynie, a może i najlepiej służyć można interesom państwa, służąc interesom narodu polskiego. Natomiast uważa się często za wroga państwa tego, który czy to z powodu swej przynależności innej narodowości, czy też z innych przyczyn odmawia oddania pracy i środków dla celów narodo-polskich.

„Tak samo odczuwa się jako brak patriotyzmu, jeżeli ktoś przyznaje się do innej narodowości, niż polska, lub co gorsza, pracuje dla swej narodowości.

„Ponieważ sąsiad z zachodu, Niemcy, oznacza stałe niebezpieczeństwo dla całości państwa, leżałoby według tych zapatrywań w interesie państwa, gdyby można było szczególnie w zachodnich obszarach Polski wykazywać pod względem historycznym i etnograficznym, że chodzi tu o ziemię czysto polską”.

Poglądy te są wprawdzie wyrażone spokojnie i nie wyzywająco, ale są mniej jasne i szczerze, niż zapewnia p. sen. Pant. Mówi on, że w Polsce nie zadowolamy się słuzeniem interesom państwa, ale żądamy służenia interesom narodu polskiego. W rzeczywistości jest tak, że służenie interesom państwa polskiego jest już samo przez się i musi być służeniem interesom narodu polskiego, co Niemcy w Polsce widzą i dlatego dowolnie sobie ograniczają zakres służenia interesom państwa. Zarazem nie dość jasno określa p. sen. Pant, jak rozgranicza znowuż pracę dla narodowości niemieckiej od pracy dla owego sąsiada, Niemca, który dybie na Polskę. Na to, aby poglądy p. sen. Panta uwydatniły się istotnie jasno i szczerze, musiałyby być rozwinięte w tych kierunkach.

Zresztą polski i katolicki uczestnik

tej wymiany poglądów w „Polsce” odpowiada:

„A że tendencja odebrania nam naszej własności, a więc powtórzenia grzechu Hohenzollernów żyje i nurtuje w Niemczech, tego dowodem są, niestety, zjazdy, rezolucje i konferencje partii katolików niemieckich, którzy częściową restytucję, daną Polsce przez Boga i historię, uważają za krzywdę i odpowiedzialność za następstwa „nieoddania Rzeszy terenów zabranych przez Polskę”, w dziwnym, a dla nas niezrozumiałym pomieszczeniu pojęć otycznych zrzucają na nas, zamiast logicznie jej szukać w „peccatum primum”, jakim była zaborcza polityka Prus. Jesteśmy przekonani, że nie byłoby ze strony polskiej niejednego oddźwięku nacjonalistycznego, gdyby go nie wywoływały drażniące dźwięki muzyki neo-zaborczej ze strony katolików niemieckich. Od nich spodziewamy się rozumowania katolickiego, i tem większe jest nasze rozczarowanie i podrażnienie, gdy widzimy, że ręka idą z prądem niesprawiedliwym, który nas ponownie chce pozbawić naszej własności.

„Pan senator Pant, który w dobrej z wodzami centrowi żyje komitowie i u nich wysokim cieszy się autorytetem, przysłużyłby się niezmiernie sprawie porozumienia polsko-niemieckiego, gdyby przysłuchiował swoim raz stanowczo oświadczył zechciał, że tu, a nie gdzie indziej, znajduje się klucz tego problemu”.

Ścisłe zarzuty p. sen. Panta w zakresie katolickim są ogólnikowe, a ponieważ żali się w szczególności na upośledzenie Niemców rozsianskich w Małopolsce, odpowiada katolik polski:

„Przed rokiem jeden z proboszczów małopolskich żalił się w „Gazecie Kościelnej”, że delegat tegoż związku, niemiecki ks. Kracyński, bez porozumienia się a nawet bez wizyty u miejscowego proboszcza, organizuje jego parafian niemieckich, zwoluje ich na wiece i t. d.”

Również o Związku Kat. Niem. w Polsce mówi co następuje:

„Lojalność swoją i dobrą wolę udowodniłby związek wtedy, gdyby jego wodzowie, żyjący w ścisłym kontakcie z pewnymi politykami i publicystami w Niemczech przyjaciół swym dali znać, aby narazicie przestali publikować wysoce krzywdzące i niesprawiedliwe ataki na episkopat i duchowieństwo polskie, na które to ataki, umieszczane w katolickiej prasie niemieckiej, mimo prób polskich, i tak dowodów nigdy nie dostarczają”.

Wreszcie zaznacza również odpowiedź polską, że wystarczy zostawić los katolików niemieckich w Polsce z losem polskich katolików w Niemczech, pozbawionych prosto wszystkiego, aby zdać sobie sprawę z istotnej prawdy.

zorem Banku Gospodarstwa Krajowego, który musiał przejąć wszystkie zobowiązania miasta. Celem uzyskania nowego źródła dochodów magistrat Radomia postanowił zorganizować wielką fabrykę konserw mięsnych. Bank Gospodarstwa Krajowego nie zgodził się jednak na to, obawiając się skutków tego eksperymentu. Wobec tego musiano się zgodzić na inny projekt — wydzierżawienie części rezerwy miejskiej spółce prywatnej, która buduje w Radomiu nową bekoniarnię, co zapewni miastu 80 tys. złotych rocznie. Magistrat miasta Ostroga na Wołyniu poszedł jeszcze dalej, bo wydzierżawił całą rezerwę przedsiębiorcom prywatnym.

Magistrat Sosnowca, którym również musiał się „zaopiekować” Bank Gospodarstwa Krajowego, wpadł na prosty pomysł znacznego powiększenia swoich dochodów przez opodatkowanie każdej tonny węgla w kopalniach. Władze nadzorcze zażądały skreślenia tego obciążenia w stosunku do węgla eksportowanego zagranicę, gdyż utrudni to eksport i odbije się ujemnie na interesach ludności i miasta. Magistrat sosnowiecki, kierowany przez P. P. S. i „sanację”, postanowił jednak utrzymać to opodatkowanie i decyzję władz nadzorczych zażądał do Trybunału Administracyjnego.

Piotrków, który przeszedł przez długi okres rządów socjalistycznych, wyleczył się z socjalistycznych zapędów i szuka poprawy dobrobytu miasta na innej drodze, ofiarowując przemysłowcom, którzy zgodzą się na zakładanie nowych fabryk, znaczne ulgi

i przywileje, jak udzielenie darmo placów, zwolnienie od wszelkich podatków na 10 lat, bezpłatne zbudowanie dróg i chodników na nowych terenach przy fabrykach, pokrycie kosztów urządzeń wodociągów i kanalizacyjnych i t. p. Takim koncesjom zawdzięcza swoje powstanie Łódź, która przed stu przeszło laty przelicytowała pod tym względem Płock i Włocławek, gdzie pierwotnie chcieli się osiedlić majstrowie tkaczy, pierwsi pionierzy przemysłu włókienniczego w Łodzi i okolicy łódzkiej.

Warszawa w najszerszym zakresie przeprowadza „rozbudowę”, również i przedsiębiorstw miejskich, i tylko dzięki temu, że dotychczas rządy miejskie nie dostały się w całości w ręce socjalistów, udało się żywiłom narodowym uchronić Warszawę od katastrofy, jaką przeżywa obecnie miasto, rządzone przez socjalistów.

Podśluchy telefoniczne

W związku z ostatnim posiedzeniem Sejmu, o którym referowaliśmy w niedzielnej wydaniu naszego pisma, „Rzeczypospolita” w ten sposób ocenia przemówienie min. Boernera oraz przyjęcie nagłego wniosku w sprawie podsłuchów telefonicznych:

„Zarówno motywacje referenta pos. Pragiera z PPS jak i obszerna odpowiedź p. ministra Boernera utrzymane były w tonie raczej wesołym, okraszone dobrmi dowcipami, ale nie przyczyniły się do wyjaśnienia sprawy. P. minister Boerner przysięgał wprawdzie na wszystkie świętości, że oficjalny podsłuch nie istnieje, a szczegółowo przez p. ministra opisana stacja podsłuchowa jest opatrzona czterema pieczęciami z dnia 6 grudnia 1929 r. Z drugiej jednak strony stwierdził, że istnieją aż cztery sposoby urządzania podsłuchu przypadkowego i że „ludzie źle woli” podsłuch taki organizują. Nie wiadomo więc, dlaczego ma być wykluczone naśladownictwo tych ludzi źle woli przez nażyt dobrej woli agentów wywiadu politycznego. Może komisja sejmowa uda się rzucić jakieś światło w skłębione mroki zagadnienia”.

Z dyskusji nad budżetem min. pracy

Skandaliczne szczegóły gospodarki w Kasach Chorych

Na posiedzeniu sejmowej komisji budżetowej w zeszły piątek, przy omawianiu budżetu ministerium pracy, specjalnie krytycznej ocenie poddawano stosunki w Kasie Chorych. Min. Prystor był obecny na posiedzeniu.

Jak wynikało ze sprawozdania referenta pos. Kuśnierza, mamy ogółem w kraju 243 kas chorych z 2464 000 członków. Składki w r. 1928 przyniosły 249 milionów złotych; prócz tego zalega jeszcze za rok ten 65 milj. złotych od pracodawców. — Zaległości te wzrosły jeszcze znacznie w roku następnym, tak, że ocenia się je do tej pory już na 125 milj. złotych. To wskazuje również, jak niezdrowe panują u nas stosunki gospodarcze.

Znamienny jest ten szczegół, że na 243 kasy chorych obecnie tylko 102 mają zarząd autonomiczny, a 141 znajduje się pod władzą komisarzy rządowych, ustanowionych przymusowo. Stan ten przekreśla nieomal zupełnie charakter autonomiczny tej instytucji. Koszta administracyjne, jak wynika z referatu, wzrosły w ostatnim roku do 13 proc. wydatków ogólnych, podczas gdy w r. 1928 wynosiły jeszcze 8 proc.

Wiele ciekawych rzeczy zostało ujawnionych w komisji przez przedstawiciela P. P. S., której szczególnie dała się odczuć robota „sanacyjna” w Kasie Chorych. Przytoczył on (pos. Żulawski), że w Pińsku naprzykład komisarzem kasy chorych jest osobnik karany półrocznym więzieniem za dezercję. w Nadwornej ktoś karany za kradzież, we Lwowie komisarzowi udowodniono szpiegostwo na rzecz rządu austriackiego, gdzieś nawet komisarzem zrobiono księdza zasuspendowanego, będącego na tym samym poziomie moralnym co tamci. Dla łódzkiej kasy chorych został mianowany dr. Bogusławski, który był w Ameryce przedstawicielem Kołczaka i jednocześnie miał prowadzić kon-szachty z bolszewikami.

Inny zarzut dotyczył wysokich poborów komisarzy, oraz znacznych wydatków na podróże, niezawsze uzasadnione koniecznościami służbowymi. W Warszawie komisarzem kasy chorych z pensją około 4000 zł miesięcznie mianowano szwagra ministra Prystora — dr. Bakunę.

Szczegóły powyższe jaskrawo charakteryzują stan rzeczy w tej dziedzinie, wywołały w komisji wrażenie przynębiające. Jakie konsekwencje z tego wysnuje p. minister Prystor, niewiadomo.

Nowa polska szkoła na Warmji

Jak donosi „Gazeta Olsztyńska”, w dniu 13 stycznia odbyło się uroczyste poświęcenie nowootwartej szkoły polskiej w Płuskach na Warmji. W uroczystości brali m. i. udział ks. proboszcz Brzeszczyński z Orzechowa, kierownik Towarzystwa Szkolnego na Warmję p. Barcz, prezes Związku Towarzystw Szkolnych w Niemczech b. poseł Baczewski, red. Jankowski, kierownik Banku Ludowego p. Malewski oraz kierownik Dzielnicy IV Związku Polaków, p. Kierczyński.

Emigracja do Kanady

Państwowe Urzędy Pośrednictwa Pracy rozpoczęły od 15 stycznia r. rejestrację i kwalifikowanie robotników rolnych i służących na wyjazd do Kanady.

Pierwszeństwo w kontyngencie przyznane będzie emigrantom, posiadającym paszporty z roku zeszłego, względnie już poprzednio zakwalifikowanym. Zgłoszony obecnie przez kanadyjskie towarzystwa kolejowe kontyngent obejmuje 2460 robotników rolnych i 1.000 służących. Wszyscy, zamierzający wyjechać w ramach kontyngentu tegorocznego, winni zgłaszać się do rejestracji we właściwych P. U. P., gdzie również muszą się rejestrować w celu zaliczenia ich do obecnego kontyngentu również emigranci, którzy zostali zakwalifikowani w roku ubiegłym, jak również ci, którzy posiadają już paszporty emigracyjne. Tych ostatnich P. U. P. włącza do kontyngentu bez ponownego kwalifikowania, wydając im jedynie odpowiednie zaświadczenia. Kandydaci zakwalifikowani na wyjazd, winni zgłaszać się do towarzystw okręgowych o przyjazd miejsca w terminie najdalej 2—3 tygodni od chwili zakwalifikowania, albowiem na akcie kwalifikacyjnym umieszczone będą klauzule: „Ważne tylko na jeden miesiąc od daty wystawienia”.

Zarządzenie o terminie podjęcia rejestracji zgłoszeń rodzin osadniczych będzie wydane osobno.

Usprawnienie komunikacji na linii Kraków — Zakopane

Dyrekcja kolei państwowych w Krakowie przeprowadza obecnie studia nad tego rodzaju usprawnieniem służby ruchu na linii Kraków-Zakopane, aby możliwe było ograniczenie czasu jazdy na tej linii do 3 i pół godzin. W związku z tem projektuje się zastosowanie na linii Kraków-Zakopane nowych pospiesznych lokomotyw wyrobu krajowego.

Stronnictwo Narodowe

W środę, dnia 29 stycznia, odbędzie się o godz. 8 wieczorem w sali Stronnictwa Narodowego przy św. Marcynie 65 zebranie członków, na którym referat polityczny wygłosi

P. poseł Karol Wierczak z Warszawy

Wszystkich członków, a zwłaszcza członków zarządów Kół, zaprasza

ZARZĄD NA M. POZNAŃ.

KOŁO WILDA.

Roczne walne zebranie Koła Wildeckiego Stron. Narodowego odbędzie się we wtorek, dnia 28 stycznia 1930 r. o godz. 7.30 wieczorem w lokalu p. Zawadkowej przy Górnej Wildzie 75

Na porządku obrad m. in.: referat p. red. Powidzkiego na temat: „Po przesieleniu”; sprawozdanie zarządu za czas od 11. 5. 28 do 31. 12. 29; wybór nowych członków zarządu; przyjmowanie nowych członków i kandydatów.

Szanownych Członków i Sympatyków Stronnictwa niniejszem uprzejmie zapraszamy.

Pół godziny przedtem odbędzie się zebranie zarządu tamże.

ZARZĄD KOŁA WILDECKIEGO

Jak socjaliści wraz z „sanacją” doprowadzają do ruiny miasta w b. Kongresówce

Pisaliśmy już wielokrotnie o tem, jak rządy socjalistyczne w miastach b. Kongresówki doprowadzają te miasta do ruiny finansowej — i to właśnie w okresie, który po zaniedbaniach rządów zaborczy rosyjskiego powinien był stworzyć zdrowe podstawy dla gospodarki miejskiej.

„Rozmach” inwestycyjny, szczególnie w zakresie stwarzania nowych przedsiębiorstw miejskich, forsowany przez socjalistyczne magistraty, zalał się na całej linii. Prawie we wszystkich miastach, rządzonych przez socjalistów (często na spółkę z B. B., jak np. w Sosnowcu), siedzą rządowi kontrolerzy i sekwestratorzy, a żeby wydobyć raty pożyczkowe, udzielone tym miastom, a nawet podatki państwowe, inkasowane przez magistraty i zużyte bez ceremonii na wydatki miasta. Magistrat łódzki wybudował kilkadziesiąt domów, doprowadzonych dopiero do stanu surowego i nie wie, co zrobić z tym fantem, gdyż wydał wszystkie środki przeznaczone na ten cel, a koszt komornego kalkulacji się tak drogo, że ktoś będzie musiał włożyć grube miliony na dokończenie tej budowy i dokładania do eksploatacji.

Włocławek wybudował sobie wspaniałą elektrownię miejską, z zamiarem zelektryfikowania całego okręgu. Narazie jednak niema pieniędzy na najpilniejsze wydatki i wobec tego projektuje się elektrownię sprzedać kapitalistom zagranicznym za 7 milionów złotych i obietnicę udzielenia pożyczki 5 milionów złotych.

Radom wybudował wspaniałą rezerwę — też znajduje się pod nad-

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Dr. Schacht

Do najgłośniejszych nazwisk niemieckich należy nazwisko prezydenta banku Rzeszy, dra Schachta. Szczególnie głośno stało się ono w ostatnich tygodniach w związku z ostrym atakiem jego właściciela na politykę odškodowań rządu niemieckiego oraz w związku ze słynną „bombą” rzuconą przez dra Schachta na konferencji haskiej.

„Bomba” ta przez pewien czas poważnie zagrażała powodzeniu konferencji haskiej. Jak wiadomo, dr. Schacht oświadczył, że Reichsbank nie przystąpi do banku reparacyjnego, o ile państwa, wierzyteli Niemiec, nie zgodzą się na 3 przezeń wysunięte postulaty polityczne. Próba delegatów niemieckich wywarcia nacisku na Schachta, aby cofnął swoją deklarację, zakończyła się tylko ostrą i bezowocną kłótnią między Niemcami. Delegacja niemiecka musiała odnieść się do kancelarza Muellera, poczem zaproponowała, że na miejsce Reichsbanku wejdą dwa niemieckie banki państwowe, jako założyciele banku reparacyjnego i to tylko do czasu uchwalenia przez parlament Rzeszy zmiany statutu Reichsbanku, zobowiązującej tenże do wzięcia udziału w radzie banku międzynarodowego dla rozrachunków reparacyjnych. Na tem podłożu doszło do porozumienia. W Hadze wszyscy odetchnęli swobodniej. „Bomba” Schachta nie wyrządziła poważniejszych szkód; samemu zaś autorowi przysporzyła reklamy, smutnej, jeśli chodzi o świat cały, zaś pełnej chwały, jeśli chodzi o niemieckich nacjonalistów, których Schacht od dawna kocietuje, chcąc, jak mówi się powszechnie, zastąpić Hindenburga na fotelu prezydenta Rzeszy, i to właśnie dzięki głosom nacjonalistów.

Tak więc Schacht aspiruje do najwyższych godności w państwie. Stąd warto przyrzeć się osobie tego gentlemana. Korzystając z ogłoszonych w niemieckiej prasie demokratycznej informacji, podajemy poniżej garść danych biograficznych o prezydencie Reichsbanku. Jeden z dawnych protektorów dra Schachta pisze co następuje o tym „finansistcie, wtrącającym swoje trzy grosze do polityki międzynarodowej.

„Kilkadziesiąt lat nikt nie zwracał na niego uwagi. Zajmował skromne stanowisko archiwisty, a następnie subdyrektora w Banku Dreźnieńskim. Później przysła wojna i Schacht wypłynął na stanowisko gubernatora niemieckiej okupacyjnej instytucji emisyjnej w Belgii. Dzięki temu stanowisku Schacht nadał sobie pozory powagi, której nie posiadał. Na pozory te złożył się Nationalbank, który zatrudnił go Schacht na swego naczelnego dyrektora, spodziewając się przy jego pomocy poprawić swoje interesy. Rychło przekonano się o omyłce i szybko usunięto w cień fałszywą świeczkę.

„Dopiero w r. 1923-cim spadło nań nieoczekiwane szczęście. Chodziło o człowieka, którego można by przeciwstawić Helfferichowi, skrajnemu nacjonalistcie, będącemu postrachem rządów Marksa i Stresemanna. Należało uczynić wszystko, aby nie dopuścić do jego nominacji na prezydenta Reichsbanku. Chodziło o wyszukanie człowieka, zbliżonego do sfer kapitalistycznych, ale nie będącego postrachem demokracji.

„Tak się złożyło, że prasa republikańska wpadła na pomysł lansowania Schachta. Zarząd Banku Rzeszy sprzeciwił się tej kandydaturze, jako „zupełnie niepoważnej”, to samo powiedział komitet dyrekcyjny, ale nalegania rządu, który na kandydaturę Schachta się zgodził, zrobiły swoje i Schacht został prezydentem Reichsbanku.

„Przeprowadzenie stabilizacji było dla niego łatwe, gdyż cały ciężar tego dzieła spadł na ministra skarbu. Powiodło się Schachtowi w Londynie, podczas rokowań nad planem Dawesa. Należało jeszcze wkupić się w łaski kapitału. Te sfery odnosiły się do Schachta z lekceważeniem. Schacht wiedział, że przy pierwszej sposobności wyleci. Aby temu zapobiec, przeprowadził przeliczenie kapitału Reichsbanku w ten sposób, że podarował sferom wielokapitalistycznym, posiadającym akcje Banku, 80 milionów. To zjednało Schachtowi względy finansjery niemieckiej.

Należało jeszcze rehabilitować się politycznie i dowiedzieć, że można być wprawdzie mianowanym przez rząd republikański, ale nie trzeba koniecz- nie być republikańcem. Oto, co obecnie stara się uczynić dr. Horacy Hjalmar Schacht.

Górny Śląsk w przededniu ostrego kryzysu gospodarczego

Depresja gospodarcza, jaką przechodzi całe życie gospodarcze Polski od połowy ub. roku, nie dotknęła wcale przemysłu węglowego. W ciągu drugiego półrocza roku 1929 wydobycie węgla w Polsce utrzymywało się prawie na jednostajnym, bardzo wysokim poziomie. Dzięki temu ogólny wskaźnik produkcji przemysłowej w Polsce, mimo widocznego pogarszania się sytuacji w najważniejszych gałęziach przemysłowych, nie wykazywał tendencji spadku produkcji, a stan bezrobocia w zagłębiu węglowym utrzymał się prawie na niezmienionym poziomie. Dlatego też ogólne położenie gospodarcze w rewirze węglowym, a w pierwszej linii w jego centrum na G. Śląsku, było daleko pomyślniejsze, niż w reszcie Polski. Wprawdzie przemysł hutniczy i cynkowy już w ciągu drugiego półrocza znajdowały się w ciężkiej sytuacji, — pierwszy z powodu kryzysu gospodarczego w kraju, a drugi pod wpływem raptownego spadku cen cynku na rynku światowym, tem nie mniej jednak, stan zatrudnienia tych przemysłów był dość pomyślny, szczególnie w żelazie dzięki otrzymaniu zamówień sowieckich. Wobec zaś stałego stopniowego wzrostu stanu zatrudnienia w kopalniach węgla, przystosowania do pracy. Pod wpływem silnego spadku produkcji w hutnictwie (poziom produkcji w hutnictwie żelaznym na G. Śląsku spadł w grudniu do 20 procent w stosunku do listopada), oraz wskutek koniecznego ograniczenia ruchu w zakładach, pracujących dla potrzeb hutnictwa, stan bezrobocia wzrósł na G. Śląsku o 4 tys. osób do cyfry 12.500 osób na koniec roku 1929. W porównaniu z r. 1928, względnie ze stanem bezrobocia na koniec r. 1928, kiedy liczba bezrobotnych na G. Śląsku wynosiła 23.000 osób, stan obecny można by uważać za pomyślny, gdyby na horyzoncie nie pojawiły się zło zwiastujące chmury.

Najgroźniejsza z nich nadciąga od strony przemysłu węglowego. Pod wpływem przeżywanego poprzedniej zimy silnego głodu węglowego, w roku ubiegłym w ciągu drugiego jego półrocza wzrastał silnie popyt na węgiel. Zarówno handel, jak i konsumenci czynili poważne zapasy węgla na zimę. Zapowiedziana i wprowadzona w życie z dniem 1 października r. z. podwyżka taryf przewozowych zachęcała do gromadzenia zapasów węgla. Różne instytucje państwowe i społeczne przygotowały większe rezerwy węgla. Tymczasem przewidywania co do ostrości zimy się nie sprawdziły; w związku z tem zużycie zapasów węgla jest mniejsze. Stale postępująca depresja gospodarcza ogranicza popyt na gatunki przemysłowe węgla. W obecnej chwili na rynku nagromadzone są tak poważne zapasy węgla, że handel, chcąc się uchronić przed większymi stratami, rzucił je na rynek, wobec czego ceny na rynku prywatnym spadły poniżej cennika. Na rynku warszawskim miażdżącym dla oceny napięcia koniunkturalnego dla węgla ceny za tonę najlepszego i najgrubszego sortymentu węgla górnośląskiego pod koniec grudnia wynosiły 50 zł, w ostatnich dniach jeszcze dalej spadły. Po obliczeniu kosztów transportu w wysokości 17,20 zł, okaże się, że cena loco kopalnia wynosi 32,80 zł, względnie ostatnio nawet 30 zł, gdy cennik konwencyjny wynosi w hurcie 38,50 zł loco kopalnia. Aby uchronić się przed dalszymi stratami, kupcy cofają zamówienia, względnie nie wykupują transportów.

Ten stan rzeczy silnie wpływać będzie niepomyślnie na stan ruchu w kopalniach. Miarą pracy kopalń jest ilość załadunków przez kopalnie wagonów do wysyłki węgla. I tak o ile w październiku r. u. na 1 dzień roboczy kopalnie śląskie załadowały 10.340 wagonów, 10 tonowych, w listopadzie 9.773, a w grudniu 9.764, to w pierwszych 12 dniach stycznia już tylko 8.711 wagonów, a w tygodniu od 13 do 20 stycznia załadwie po 6.908 wagonów średnio na 1 dzień roboczy. Ten

raptowny spadek żądanych wagonów wskazuje na mały popyt na węgiel, co z konieczności prowadzi do ograniczenia ruchu w kopalniach, a co najgorsze do redukcji załóg i dni roboczych. Dlatego życie gospodarcze na G. Śląsku w styczniu wchodzi w okres ostrej depresji.

Możnaby zwrócić uwagę na rynki zagraniczne i przez podniesienie eksportu zabezpieczyć przed spadkiem względnie wysoki poziom produkcji w kopalniach. Odpowiedź jest jedna: rynki najbliższe, są tak samo, jak rynek wewnętrzny zawalone węglem, więc podniesienie eksportu w tym kierunku jest wykluczone; pozostają rynki zamorskie, jednak warunki transportowe są tego rodzaju, iż więcej ponad obecny stan nie będzie można i w tym kierunku wyeksportować. Zbyt powolne tempo budowy linii węglowej uniemożliwia przez wzmocnienie eksportu zapobieżeniu spadku produkcji węgla.

Także druga ważna dla rozwoju życia gospodarczego na Śląsku gałąź przemysłowa — hutnictwo żelazne — wchodzi w fazę ostrego kryzysu. Poziom produkcji w hutnictwie, jak to już już wspomniano, w ciągu grudnia się obniżył. Przyczyną tego — depresja gospodarcza w kraju oraz zaniechanie wszelkich inwestycji zwłaszcza kolejowych. Ponieważ recesja gospodarcza trwa w dalszym ciągu, ponieważ zamówienia zagraniczne, (sowieckie) są już na ukończeniu, ponieważ projekty inwestycyjne kolejnictwa są w dalszym ciągu nieznaczne, a nawet częściowo zostały ograniczone podczas opracowywania preliminarza budżetowego na rok 1930/31 na komisji budżetowej, przeto trudno się spodziewać, aby w najbliższej przyszłości nastąpiła jakaś poprawa w hutnictwie żelaznym. Wszystkie przemawia za tem, że produkcja w dalszym ciągu spadnie.

Kryzys, jaki obecnie przeżywają przemysł węglowy, hutniczo-żelazny, a także i cynkowy wpłynęły hamująco na proces inwestycyjny i modernizacyjny, jaki można zaobserwować od dłuższego czasu w przemyśle górnośląskim. Pod wpływem bowiem spadku produkcji, wzrosną koszty produkcji, uszczuplając tem samem środki pieniężne, potrzebne na inwestycje i modernizację, jakoteż mechanizację produkcji. Ograniczenie tych prac oznacza także wzrost liczby bezrobotnych.

Na tle powyższych uwag o stanie zatrudnienia w najważniejszych gałęziach przemysłowych na G. Śląsku przyjąć można, iż tętno życia gospodarczego G. Śląska, które dotychczas nie odczuwało skutków ogólnej depresji, panującej na rynku krajowym, zaczyna bić coraz powolniejszym tempem, przechodząc w ostry kryzys.

Har.

Krótkie informacje gospodarcze

— Niezwykle łagodny przebieg zimy zmusił syndykat węglowy G. Śląska niemieckiego do ograniczenia produkcji węglowej począwszy od 1 stycznia roku bieżącego.

— W dniu 20 b. m. otwarty został w Warszawie przy ul. Miodowej nr. 6 czwartki z kolei w Polsce międzynarodowy jarmark wełniany. W jarmarku biorą udział wielcy hurtownicy niemieccy, angielscy i z krajów bałtyckich.

— W Bukareszcie powołano do życia giełdę towarową, która ma obejmować cztery działy: 1) zboża, 2) wyroby drzewne, 3) naftę i jej pochodne, 4) różne towary.

— Między 3 wielkimi młynami Małopolski: Frenkel w Przemyślu, Schanzer w Tarnowie i Łuszczarnia w Krakowie doszło do ścisłego porozumienia, dotyczącego wspólnej organizacji zakupów i sprzedaży p. f. „Polski Przemysł Mączny Sp. z o. o.”

— Na najbliższym posiedzeniu rady narpawy ustroju rolnego ustalony zostanie wykaz imienny majątków przeznaczonych do akcji parcelacyjnej z r. 1930/31 w województwie poznańskim i pomorskim.

— Sprawa utworzenia Syndykatu Przemysłu Skórzanego straciła w znacznej mierze na aktualność, gdyż odpada celowość stwarzania wspólnej organizacji handlowej w okresie ciężkiego kryzysu.

— W Kopenhadze odbędzie się od 7 do 23 lutego Wystawa Węglowa, urządzona w „Pałacu Przemysłowym” głównie dla popularyzacji różnych sposobów zastosowania węgla.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Zebranie Stow. Kupców branży delikatesowej. W dniu 20 b. m. w sali „Domu Kupiectwa Polskiego” odbyło się ogólne zebranie kupiectwa branży delikatesowo-kolonijalnej pod przewodnictwem p. M. Rotnickiego. Po zagajeniu przewodniczący uczcił pamięć zmarłego członka Stow. p. St. Szafranka. Po odczytaniu protokołów przez p. Wędziocha wygłosił referat p. prezes Rotnicki na temat: „szkolenia i egzaminowania uczniów handlowych”. Referent zwrócił uwagę na brak odpowiedniego elementu uczniowskiego w handlu, stwierdzając, że rozbudowujące się szkolnictwo handlowe dotychczas nie wpłynęło na skierowywanie swych absolwentów do handlu. W bardzo interesującej dyskusji zabierali głos p. Wł. Szczepański, sekretarz generalny Z. T. K., p. Milachowski, Wegenke, Wędzioch i inni.

W rezultacie dyskusji przyjęto wniosek referenta i postanowiono przez Zw. Tow. Kupieckich zwrócić się do szkolnictwa handlowego o wprowadzenie obowiązkowej praktyki dla absolwentów w handlu oraz poczynić starania w organizacji związkowej w celu wprowadzenia egzaminów dla uczniów. Następnie poruszono szereg innych spraw, między innymi postanowiono solidaryzować się ze Związkiem Kupców handlujących cukrami i czekoladą i nieprowadzić wyrobów tych fabryk, które prowadzą nielegalną konkurencję z handlem, sprzedając oficjalnie jak Wedel konsumowi lub też nieoficjalnie przez instytucje jak to obecnie czyni szereg innych fabryk. Do komitetu, który w tych sprawach przeprowadzi pertraktacje z fabrykami z ramienia kupiectwa handlującego cukrami i czekoladą wybrano p. Milachowskiego.

Z ZAGRANICY

(z) Ciężkie położenie na rynkach cukrowych. Położenie na światowych rynkach cukru zaostrzyło się w ostatnich dniach do tego stopnia, że stoimy w przededniu nowego bardzo ciężkiego kryzysu. Ogólnie liczone się ze zmniejszeniem wyników ostatniej kampanii ze względu na neurodzaje, gdy tymczasem w samych Niemczech osiągnięto 40 milj. ctr. surowego cukru, co przewyższa oczekiwania o co najmniej 12 proc. W Polsce, niekorzystny wynik obrotów gwiadzkowych spowodował, że hurtownie mają z tego okresu jeszcze wielkie zapasy na składzie (ca. 1—2 milj. ctr.) i nie czynią nowych zamówień. Na rynkach międzynarodowych sytuacja wygląda jeszcze gorzej. Wszędzie panuje brak popytu z powodu nadprodukcji i korzystnych wyników kampanii. (j)

— Prezydent Hoover oświadczył, że ilość bezrobotnych w Stanach Zjedn. wykazuje obecnie spadek po raz pierwszy od czasu krachu giełdowego na giełdzie nowojorskiej.

(z) Konferencja hut środkowo-europejskich. W tych dniach obradowała w Wiedniu konferencja środkowo-europejskich hut żelaznych, na której uchwalono, aby huty żelazne każdego państwa środkowo-europejskiego występowały na posiedzeniu Międzynarodowej Komisji kartelu, mającego się odbyć w Brukseli, jako samodzielne grupy. Czechosłowacja zażąda nowego uregulowania kontyngentu eksportowego, ponieważ zbyt krajowy znaczenie się zmniejszył. Jedynie w sprawie eksportu na Bałkany huty środkowo-europejskie wystąpią jako zwarta grupa.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowe dostawa bieżąca za 100 kg:

Poznań, dnia 27. 1. 1930.

Standardy: a) żyta 696 gr. (118,5 f. w. h.), b) pszenicy 753 gr. (128,0 f. w. h.), c) jęczmienia 673 gr. (114,1 f. w. h.), d) owsa 508 gr. 84,6 w. h.).

„Ceny orientacyjne” parytet Poznań

Żyto	22,50—23,00
Usposobienie spokojne.	
Pszemica	35,50—36,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemysłowy	21,75—22,25
Jęczmień browarowy	24,50—26,50
Usposobienie spokojne.	
Owies	16,50—17,50
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia wł. work. według urzędowo ustalonego typu (70%)	35,50
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	55,50—59,50
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	14,00—15,00
Otręby pszenne	16,00—17,00
Groch polny	30,00—33,00
Groch Victoria	34,00—42,00
Groch Folgera	33,00—38,00
Łubin niebieski	20,00—22,00
Łubin złoty	23,00—25,00
Seradela	20,00—24,00
Ogólne usposobienie spokojne.	

Tendencja na rynkach zagranicznych naogół ustalona. Pojemność rynku krajowego mała mimo nikłej podaży. Niemożność eksportu wpływa tamująco na ożywienie się rynku.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

O usprawnienie komunikacji

Akcja naszego magistratu — Podwyższenie ul. Ceglanej — Nowy piękny zakątek Poznania

Od szeregu już lat różne szlaki komunikacyjne na krańcach miasta były tak zaniedbane, że stanowiły one poważną przeszkodę w regularnym ruchu kołowym. To też od 3 lat magistrat dąży, aby te arterie uporządkować i nadać im charakter ulic miejskich. Naprawiono odpowiednio i uregulowano ul. Warszawską, którą od ul. św. Michała do granicy miasta wybrukowano drobną kostką. Tak samo ulica idąca przez Główną do Czerwona otrzymała nową nawierzchnię częściowo też z kostki drobnej.

W roku ub. przystąpiono również do gruntownej naprawy ul. Obornickiej przechodzącej przez Winłary. Obecnie magistrat reguluje wspomnianą ulicę w dalszym ciągu, która łączy się ul. Ceglana z miastem. Jak wiadomo od szeregu miesięcy ta droga znajdowała się w fatalnym wprost stanie, a w ostatnich czasach — mimo dokonanych napraw — była nie do przebycia dla ruchu kołowego. W końcu ub. roku zaczęto ją rozszerzać, syjąc z południowej strony wał, na który użyto ziemi wydobytej przy zakładaniu fundamentów budynku Ubezpieczalni dla pracowników umysłowych przy ul. Mickiewicza. Przez to jednak nie poprawił się, a mieszkańcy poczuli się niepokoić, dlaczego władze miejskie nie zarządzą zru.

Aby wyjaśnić istotę tych niedomagań, należy nadmienić, że ul. Ceglana była szosą fortyfikacyjną, łączącą ul. Starościńską z obecną ul. Obornicką. Dostosowała się ona ściśle do poziomu i tworzyła przy stokach Cytańskich, przechodząc na ul. Obornicką z Urbanowską niezwykle trudny i niedogodny szlak dla komunikacji samochodowej. Aby temu właśnie zaradzić i wykończyć ustalony już plan regula-

cyjny — istnieje jedyna możliwość techniczna racjonalnego połączenia miasta niestety przez zniesienie drzew oraz podwyższenie ul. Ceglanej. Nasypany dochodzić będą w pewnych miejscach do przeszło 3 metrów i wskutek tego wszystkie niemal drzewa znajdujące się w tej alei pójdą pod topór.

W ub. sobotę specjalna komisja złożona z radnych zapoznawała się z kwestją zniesienia wzdłużnie pozostałości drzew. P. radca inż. Ruge, który tą sprawą kieruje, przedstawił komisji całokształt sprawy na planie i na miejscu, dokąd komisja udała się samochodami. Miała ona o tyle zadanie ułatwione, że na drzewach widniały znaki do jakiej wysokości dochodzić będą nasypy.

Po wyczerpującym zbadaniu terenu i zasięgnięciu opinii p. rad. Rugego, komisja jednogłośnie doszła do przekonania, że innej możliwości istnienia niema i należy usunąć większą część drzew, pozostawiając je tylko na tem miejscu, gdzie istnieje możliwość techniczna. Uratowane przed zagładą drzewa magistrat odpowiednio obmuruje. Zetnie przeważnie karłowate i częściowo nadpsute, tak, że na szczęście nie wielka będzie strata. Zresztą po stworzeniu nasypu posadzi się nowe drzewka.

Aleja będzie dwutorowa z trawnikiem w środku w myśl wskazówek komisji. Przy nasypie ul. Ceglanej znajdzie pracę 200 ludzi. Po wykończeniu będzie to piękny zakątek, do którego z wiosną już należałoby zaprowadzić regularną komunikację autobusową. W Szelagu przecież odbywają się liczne zabawy; poza tem na stokach powstała wielka kolonja, a ludność obecnie tę długą drogę musi odbywać pieszo. (z)

Klient-włamywacz

Kupił spinkę za 12,50 zł i chciał skraść zegarek

Ciekawą przygodę miał w tych dniach p. Rakowski, właściciel składu jubilersko-zegarmistrzowskiego przy św. Marcinie 68.

Do magazynu przyszedł „klient”, prosząc o pokazanie mu damskich zegarków. Po wyłożeniu przez p. Rakowskiego dziesięciu zegarków, klient nie okazał zadowolenia i poprosił o jakiś zegarek z okna. Gdy właściciel przedłożył życzony zegarek, w partii dziesięciu brakował już jeden. — Panie Rakowski — wtrącił poufale „klient” — na zegarkach nie zrobimy interesu; bardzo pana przepraszam. Może pan ma spinki do mankietów? Za chwilę już były na stole życzone spinki. „Klient” wybrał jedną i zapłacił 12,50 zł. Poprosił również o pierścionki brylantowe. P. Rakowski wtrącił jednak — przepraszam pana, brak jednego zegarka. — Wówczas klient udął że nie słyszy i ponowił prośbę o pokazanie mu pierścionków brylantowych. Gdy p. Rakowski otworzył okno wystawowe, nieznajomy wsunął nieznacznie rękę do witryny wypuszczając zegarek z rękawa. Sposrzedł to jednak pilnie go obserwujący kupiec i przytrzymał złodzieja za rękę.

Mimo szamotania i wrywania się złodzieja przytrzymał go kupiec i wepchnął w głąb składu, poczem zapukał w drzwi sąsiada p. Kałasa. Puściwszy następnie złodzieja stanął za witryną z rewolwerem wymierzonym do złodzieja. Za chwilę przybył sąsiad, który sprowadził niebawem policję.

Okazało się, że wspomnianym „klientem” był niejaki Marjan Meller. bez stałego miejsca zamieszkania. Przepuszczalnie, jest to łódzki złodziej kieszonkowy. (k)

Echa morderstwa

Ujęcie zabójcy praktykanta w lesie cierspiewskim

W związku z zamordowaniem praktykanta leśnego Aleksandra Łazowskiego w pow. inowrocławskim w lasach państwowych w Cierspiewie pod Gniewkowem, liczne poszlaki wskazują na to, iż zbrodnię popełnił 29-letni Bronisław Mikołajczak z Parchania (pow. inowrocławski), to też odstawiono go do sądu w Inowrocławiu i

przeprowadzono konfrontację z licznymi świadkami. Okazało się, że w tym dniu Mikołajczak udał się wczesnym rankiem do lasu cierspiewskiego po gałęzie; już przy przejeździe przez las gniewkowski zabrał dwa metry drzewa, z którym powracał. Spotkał go wówczas praktykant leśny sp. Łazowski i kazał mu zrzucić z wozu skradzione drzewo. Ponieważ prawdopodobnie Mikołajczak nie znał, a ten nie posiadał dowodu tożsamości — Łazowski usiłował zatem prowadzić go w stronę Gniewkowa. W drodze Mikołajczak uderzył praktykanta w twarz, a kiedy ten dla obrony dobył z kieszeni rewolweru, wówczas wyrwał mu broń, strzelając pięciokrotnie tak, że Łazowski został ugodzony w czoło pod prawem okiem i w obie nogi. Następnie Mikołajczak pojechał do lasu po gałęzie. (k)

KALENDARZYK

Poniedziałek, 27 stycznia 1930.
Słońce: wschód 7.44 — zachód 16.28 —
długość dnia 8 godzin 44 min.
Księżyc: wschód 7.01 — zachód 13.44 —
przed nowiem
Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych: wczoraj + 0.40 m, dziś + 0.30 m.
Kal. rz.-kat.: Jan Złotousty — jutro Walery.
Kal. słow.: Przybysław — jutro Radomir.

Wystawy

Salon Wlkp. Stow. Artystów-Plastyków, pl. Wolności 14a. otwarty w dni powszednie od godz. 11—17, w dni świąteczne od 12—15

Salon Stow. Przyj. Sztuk Pięknych, plac Wolności 18. otwarty w dni powszednie od godz. 11—17, w dni świąteczne od 12—15.

Biblioteka L. J. Kraszewskiego (Wrocławska 17) otwarta codziennie od 12—1 i od 4—7, w soboty od 12—3. Kaucja zł 3,00. Abonament zł 1,80. Wpis zł 0,50.

Publiczna wypożyczalnia książek Czytelni dla Kobiet przy ul. Kantaka 8-9. II ptr., otwarta codziennie od godz. 11—13 i od 16—19. Opłata miesięczna 2 zł.

Nocna służba aptek

Sródmieście: Apteka Sapieżyńska, plac Sapieżyński 1. — Apteka pod Eskułapem, pl. Wolności 13. — Apteka pod Złotym Lwem, Stary Rynek 75. Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo nr. 76.

Lazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marszałka Focha 47.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ulica Kraszewskiego 12.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61

W innych dzielnicach apteki tam się znajdują.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ulica Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— **Srebrne gody małżeńskie** obchodzi dnia 29 bm. p. Michał Świergiel z małżonką swą Michałina z domu Szymańska, zamiesz. przy ul. Marji Magdaleny nr. 2. Na intencję Jubilatów odbędzie się w dn. tym o godzinie 6 msza św. w kościele Przemienienia Pańskiego.

— **Bronzowy Krzyż Zasługi** otrzymali pp. Wojciech Kwiatkowski, robotnik w Dopiewcu pow. poz., Apolonja Pralatońska w Włoszakowicach pow. śmigieński, Piotr Szajkowski, rolnik w Konarzewie, Zofja Wohlfełowa w Jarocinie, Jan Weychan, fryzjer w Stęszewie, wszyscy za zasługi w powstaniu wielkopolskim; dalej pp. Szczepan Madyś, kupiec w Poznaniu, Jan Kalikst Niemcewski, urzędnik magistracki w Poznaniu, Tomasz Szerkowski, rolnik w Poznaniu, Halina Przynińska w Mikorzyńcu pow. kępiński i Wawrzyniec Załęwski, rolnik w Czermnie pow. gostyński, za zasługi na polu pracy narodowej i społecznej.

— **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Dyplom i tytuł magistra praw uzyskał: p. Marcin Jakób Krystian Regener z Gniezna, w woj. poznańskim a stopień magistra farmacji p. Michał Biliński z Łąki w woj. łwowskim.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Posiedzenie Rady miejskiej** odbędzie się w środę, dnia 29 bm. popoł. o godzinie 6.30. Porządek obrad: różne wyroby i sprawy personalne, przejęcie gwarancji dla Banku Spółdzielczego dla Rzemiosła i Drobnej Przemysłu, przedłużenie gwarancji Sp. Akc. Samolot, sprawa kredytu na budowę hotelu „Polonia”, zasilenie funduszy budowy Miejskiej Szkoły Handlowej, podwyższenie taryfy opłat pobieranych w Rzeźni miejskiej, uchwalenie dodatków miejskich do opłat państwowych od patentów na wyrób i sprzedaż trunków, przetworów wódczanych i spirytusowych, uzupełnienie 10-letniego programu rozbudowy, zatwierdzenie statutu dla szpitala miejskiego, pomoc dla bezrobotnych, wypłacenie drugiej połowy za siłku gwiazdkowego, dodatkowe kredyty.

— **Młodzież Wszechpolska.** Zebranie kandydatów odbędzie się dnia 27 bm. o godzinie 20 w lokalu własnym przy ul. św. Marcina 65 (podwórce, prawa. I ptr.) P. mag. Zdzisławski wygłosi referat na temat: „Akademickie organizacje ideowe”

— **Stowarzyszenie Polskiej Młodzieży Katolickiej p. w. św. Kazimierza Poznań-Jeżyce.** Roczne walne zebranie odbędzie się w środę 29 bm. o godzinie 20 na salce parafjalnej, na które wszystkich członków zapraszamy. Druhowie Senjorzy mile widziani.

— **Koło Absolwentek i Absolwentów IV Szkoły Wydziałowej** zwołalo konstytucyjne zebranie wszystkich koleżanek i kolegów z tej szkoły; zagaił je kolega Wojtyśiak, przewodniczył zaś kol. Gośliński, który wyjaśnił cel koła. Zebrani zatwierdzili statut oraz wybrali zarząd z kolega Goślińskim jako prezesem. Do koła wpisało się 49 członków. Na patrona koła uproszono p. rektora Swata. — Na następne miesięczne zebranie koła odbędzie się w sobotę dnia 1 lutego o godz. 20 na auli IV Szkoły Wydziałowej.

WYKŁADY

— **Zagadnienie Prus Wschodnich.** — Zarząd Koła Miejskowego Związku Obrony Kresów Zachodnich w Poznaniu przypomina, że dzisiaj, tj. w poniedziałek, 27 bm. o godz. 20 w sali Biblioteki Uniwersyteckiej przy ul. Fr. Ratajczaka odbędzie się pierwszy odczyt z cyklu, poświęconego zagadnieniu polsko-niemieckim. Odczyt ten na temat „Zagadnienie Prus Wschodnich” wygłosi wybitny znawca zagadnienia wschodnio-pruskiego — b. konsul Rz. P. w Królewcu — p. wojewoda Stanisław Srokowski. Niezwykle interesujący temat i osoba prelegenta przyczyniają się do wielkiej frekwencji na odczycie. — Wstęp bezpłatny.

— **Wkp. Tow. Kółek Rolniczych** donosi, że zmuszone zostało przesunąć termin Akademickich Wykładów Rolniczych na 6, 7 i 8 lutego rb. Na wykładach będą poruszone zagadnienia natury gospodarczej, sprawy hodowlane, nawozowe i weterynaryjne. Wykłady wygłoszą pp. profesorowie Uniwersytetów warszawskiego, krakowskiego i poznańskiego. Wykłady odbywać się będą w sali Biblioteki Uniwersyteckiej.

— **Tow. Czytelni Ludowych Poznań** Główna urzędza w czwartki każdego tygodnia wykłady, wygłaszane przez panów z Korporacji „Roma”. Tematy bardzo ciekawe. W następnym czwartek wygłosi referat o chorobach skórnych p. Wojewoda.

WIECZORY, KONCERTY

— **Wielkie pranie.** W pierwszych dniach lutego ujrzy Poznań nareszcie oczekiwana z niecierpliwością nową szopkę „Zdziebka”. Część polityczną opracował „Sobótka”, nowo odkryty kometa na firmamencie satyry. Dział lokalny ułożył „Knock - Out”, autor poprzedniej szopki, granej z wielkim powodzeniem przeszło 50 razy w Poznaniu. Wśród kandydatów, przeznaczonych do „Wielkiego prania”, panuje zrozumiała panika. W pracowniach „Zdziebka” przygotowuje się około 30 nowych kukieł i efektowne dekoracje. Przedstawienia „Szopki” odbędą się w jednej ze znanych cukierni śródmieścia.

— **Tegoroczny bal Wlkp. Szkoły Muzycznej** odbędzie się w niedzielę 8 lutego w salach Belwederu, ul. Marsz. Focha. — Dochód przeznaczony na kasę emerytalną profesorów i Bratnią Pomoc Uczniów Wlkp. Szkoły Muz.

— **A. Z. S. — Sekcja Lekkoatletyczna** urzędza II wieczorek taneczny na sali Kasy. Ofic. D. O. K. VII (obok kościoła garnizonowego) w czwartek, dnia 6 lutego. Wstęp za zaproszeniami, które można odebrać u sekretarjacie A. Z. S. (zamek-wartownia) codziennie od 16—18.

— **Reduta maskowa Tow. Wioślarzy „Polonia”** na ogólne życzenie będzie powtórzona w sobotę, dnia 1 marca br. w salach Domu Rzemieślniczego. Komitet pracuje już nad tem, aby reduta ta wypadła pod każdym względem wspaniale i była miłą rozrywką.

— **Tow. Gier Pokojowych** urzędza dn. 2 lutego br. wieczorek karnawałowy w salach p. Beyerowej, plac Bernardyński 1. Początek o godz. 17. Podczas zabawy różne niespodzianki. Wieczór winien zgromadzić licznych sympatyków towarzysza a także i tych, którzy naprawdę chcą się zabawić.

ŻYCIE SOKOLE

— **Żeńskie gniazdo „Sokoła” w Gnieźnie** urzędza dnia 2 lutego w sali Hotelu Europejskiego wieczorek taneczny. Zaproszenia wysiłe się w najbliższym czasie.

— **Bal „Sokoła”**. Staraniem „Sokoła” jeżyckiego odbędzie się dnia 23 lutego w salach „Boulevard” przy pl. Nowomiejskim bal Sokoła. Żywe obrazy i rozmaite niespodzianki. Początek o godzinie 18. O przedsprzedaży biletów zawiadomi się później.

PODZIĘKOWANIA

— **Rada Opiekuńcza szkół śródeckich** składa Szan. Ofiarodawcom w imieniu biednych dzieci serdeczne „Bóg zapłać” za ofiarowane 524 zł, przeznaczone na intensywniejsze dokarmianie dzieci i datki w towarach wartości 170 zł, które rozdano dzieciom na gwiazdkę. Szkołna Rada Opiekuńcza ma nadzieję, że Szan. Obywatelstwo w dalszym ciągu popierać będzie sprawę niesienia pomocy najbardziej potrzebującym dzieciom śródeckim. Zarząd Sz. R. Op.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Zamknięta ulica.** Z powodu rozpoczęcia regulacji ulicy Ceglanej, położonej pomiędzy Aleją Wielkopolską a szosą Obornicką, zamyka się ulicę tę dla ruchu kołowego na przeciąg trzech miesięcy. Ruch kołowy winien w tym czasie odbywać się szosą Obornicką (kolo cmentarzy) i Tamą Garbarską.

— **Rekrutacja robotników do Francji.** W piątek 7 lutego rb. o godz. 9 odbędzie się w Państw. Urzędzie Pośrednictwa Pracy w Poznaniu (plac Prez. Drwęskiego) rekrutacja robotników do Francji, mianowicie: 1) zawodowych górników do kopalni węgla, 2) robotników w wieku do lat 35 do kopalni węgla, 3) robotników w wieku do lat 40 do kopalni rudy żelaznej. Przyjmowani będą robotnicy samotni i żonaci. Z robotników żonatych będzie mogło kilku wyjechać z rodziną. Żony tychże robotników muszą również stawić się w dniu rekrutacji do badania ocz. Chętni na wyjazd kandydaci, zdrowi i silni, zgłosić się mogą w dniu rekrutacji z wykazem osobistym, w którym musi być stwierdzona przynależność państwowa polska, książeczka wojskowa i świadectwa pracy. Poza tem muszą przedłożyć zezwolenie z Powiatowej Komendy Uzupełnień na wyjazd zagranicę robotnicy poborowi w wieku do lat 23, oraz robotnicy zaliczeni do rezerwy, posiadający kategorię A, którzy nie ukończyli lat 26.

— **Rekrutacja metalowców do Francji.** W piątek, dnia 31 bm. o godz. 9 odbędzie się w Państw. Urzędzie Pośrednictwa Pracy w Poznaniu rekrutacja do Francji na: 20 ślusarzy kawalerów, 10 ślusarzy żonatych (wyjazd bez rodziny), 3 ślusarzy-spezjalistów na budowę wagonów, 2 tokarzy kawalerów, 3 monterów elektrycznych kawalerów. Chętni na wyjazd kandydaci, bez zająć, mogą zgłosić się w terminie, z wymaganymi dokumentami, do rekrutacji.

— **Wszystkim Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo w Wielkopolsce**, na Pomorzu i Śląsku podaje się do wiadomości, że termin kończenia roku administracyjnego przesunięto z 9 grudnia na 1 maja. Wobec tego uprasza się o wcześniejsze uregulowanie wkładek za bieżący rok (10 zł) i wysłanie jej pod adresem: Zo-

fja Sperlingowa, skarbniczka Rady Wyższej, Poznań, Piekary 10.

KRONIKA MIEJSKOWA

— **Z Kat. Tow. Robotników Polskich, Poznań, św. Jan.** Walne zebranie odbyło się 19 bm., które zajął prezes p. Leigebier Jan w obecności ks. patrona dr. Mażurkiewicza, delegata związku ks. sekretarza generalnego Michałowicza i 120 członków. Na przewodniczącego poproszono ks. Michałowicza. Sprawozdania składali członkowie zarządu, za co otrzymali pokwitowanie. Oprócz zastępcy sekretarza, pozostaje zarząd w zeszlorycznym składzie. Kasę pośmiertną podwyższono z 175 zł na 190 zł od wypadku. Zebranie odbywa się w każdą trzecią nie dzielę miesiaca o godz. 16 w salce parafialnej przy św. Janie.

— **Z targu.** Dnia 27 b. m. na pl. Sa plezyńskim płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 4.40—4.80 zł; masła mle czarskiego 6.20—6.40 zł; twarogu 1.00—1.40 zł; mendel jaj 2.70—3.20 zł; litr śmietany 2.00—2.40 zł; litr mleka pełnego 40 gr. do 4.00 zł; słoniny świeżej 3.20 do 3.40 zł; słoniny wędzonej 4.00—4.20 zł; wieprzowiny 3.20—4.00 zł; wolowiny 2.80 do 4.00 zł; cielęciny 2.80—3.20 zł; skó powiny 2.80—3.20 zł; koziny 2.00—2.20 zł; smalcu 4—4.20 zł; za drób: kura 4—5 zł; perlica 5.00—6.00 zł; kaczka 5.00—6.00 zł; 1 kg tuczonej gęsi 4.00 zł; para gołębi 2.70 do 3.00 zł; para kuropat 6.00—7.00 zł; indyk 10.00—16.00 zł; królik 3.00—4.00 zł; zając 12.00—13.00 zł; za ryby: 1 kg szczupaka 5.20—5.60 zł; karpia 5.00—5.20 zł; li na 5.00—6.00 zł; karasia 4.40—6.00 zł; leszcz 1.60—2.40 zł; okonia 2.60—3.60 zł; suma 4.00—5.00 zł; białych ryb 0.80—1.50 zł; za jarzyny: 1 kg ziemniaków 8—10 gr; 1 kg marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 20—40 gr; szpinaku 2.00—2.40 zł; jarmużu 40 gr; pietruszki 50—60 gr; seleru 1.00 zł; 1 kg brukselki 1.40 zł; 1 kg białej kapusty 50—60 gr; miodrej i wio skiej kapusty 60—70 gr; 1 pęczek kalarepy 15 gr; 1 kalafior 0.50—1.50 zł; 1 kg melo nu 30 gr; 1 kg bobu 1.20 zł; 1 kg ziórawin 1.40 za owoce: 1 kg jabłek 0.60—2.00 zł; 1 kg chleba 40 gr; 1 kg śledzi zielo nych 1.30—1.40 zł; olej jadalny litr 2.40 zł; makowy 2.80 zł. — Targ mało ożywiony, dowozy niewielkie, ceny naogół bez zmian (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Tajemniczy wypadek.** Na Zagórzu znaleziono w sobotę wieczorem 27-letniego robotnika Wojciecha Gólczyńskiego, zamieszkałego na Zagórzu 2, bez przytomności we krwi. Gólczyńskiego przewieziono do lecznicy miejskiej. Lekarz stwierdził pęknięcie podstawy czaszki i ciężkie pokaleczenia na głowie. Narazie nie zdano ustalić, w jakich okolicznościach Gólczyński okaleczenia te odniósł. (k.)

— **Wypadek na ulicy.** Na Chwałiszewie upadł na jezdni zamieszkały tamże pod liczbą 52 robotnik Antoni Piotrowski i złamał nogę. Ofiarę wypadku przewieziono do lecznicy miejskiej. (k.)

— **Wypadek tramwajowy.** Dnia 26 bm. najechał tramwaj linii 9, jadący ul. Wielką w kierunku St. Rynku, na wjeżdżający wóz mieczarski firmy Czubek z Antonina. W chwili zderzenia dostał się pod przedni peron koń, zaś woźnica Balcerzak Kazimierz, zam. w Antoninie, spadł z wozu z boku pod tramwaj, odnosząc silne okaleczenia głowy i obrażenia wewnętrzne. Balcerzaka odstawiono do szpitala miejskiego, konia wydobyła za wezwana straż pożarna. (z.)

— **Wypadek samochodowy.** Dnia 25 bm. na ul. G. Wilda wjechał kierowca samochodu P. Z. 40 448 Przymus Edmund na drzewo, wskutek czego samochód został znacznie uszkodzony, zaś Przymus odniósł okaleczenia na twarzy i głowie; odstawiono go do szpitala miejskiego. (z.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Ujęcie bandyty.** Dnia 26 bm. przytrzymany został Siwa Wacław vel Wojciechowski, wspólnik postrzelonego w nocy na 22 bm. Władysława Kulakowskiego, mający za sobą bujną przeszłość kryminalną. Siwę przytrzymano w chwili, gdy usiłował dostać się zapomocą wytrychów do pokoju gościnnego hotelu Savoy przy ul. Wjazdowej 9. Przy Siwie znaleziono 6 wytrychów, 3 klucze, śrubociąg, lampkę elektryczną oraz przyrząd do otwierania zamków patentowych. Siwa vel Wojciechowski popełnił m. in. kradzieże u pp. Franciszka Jurka przy ul. Cieszkowskiego 1 i Iwańskiego Stefana przy ul. Wjazdowej 10. (z.)

— **Chłopcy strzelają.** P. Twardowski Antoni, zam. przy ul. Marsz. Focha 41 doniósł policji, że syn jego Kazimierz lat 14, znajdując się w parku Wilsona, po strzelony został przez innego chłopca, przyczem raniiony został w nogę. Odstawiono go do lecznicy kolejowej przy ul. Orzeszkowej. (z.)

— **Pasy skórzane.** Krajewski Feliks z Lubonia przytrzymany został, gdy zamierzał sprzedać 25 kg. pasów skórzanych, które posiadał w sposób niejasny. (z.)

— **Kradzieże i włamania.** P. Sawilskiemu, ul. Kopernika 9, skradziono rurę olowianą, wart. 60 zł. Obwinionym jest Janiszewski Stanisław, ul. Łazienna 1a, który do winy się przyznał. — Do biura Zjednoczenia Urzędników Kolejowych przy ul. Spokojnej 26 włamali się złodzieje za pomocą wejścia przez balkon i skradli aparat radiowy 4 lampowy, wart. 500 zł. — P. Kamińskiej Pelagii, ul. Śródecka nr. 1, skradziono ze strychu bieliznę damską i pościelową, wart. 75 zł; bielizna zna-

czona była literami P. K. S. M. — P. Andreckiemu Michałowi z Kórnicka skradziono z kieszeni portfel zawierający 135 zł. Sprawcę kradzieży przytrzymano w osobie Czyżewskiego Henryka, bez mieszkania, któremu skradziony portfel odebrano i zwrócono poszkodowanemu, jego zaś odstawiono władzom sądowym. — P. Andrzejczakowi Ignacemu z Skarżyna pow. Turek skradziono pozostawiony w sieni Starostwa Powiatowego przy Walech Kościuszkii 3 rower męski marki „Duis (nr rej. 7429 wolny bieg, czarne ramy). — P. Ofierzyńskiemu Władysławowi z Krzywina pow. Kościan skradziono przy wyjściu z Lombardu Miejskiego zegarek męski nr. 476 325 z łańcuszkiem, wart. 150 zł. — Do biura p. Borysa przy ulicy Sew. Mielżyńskiego 1, włamali się złodzieje przy pomocy podrobionych kluczy i skradli maszynę do pisania marki „Ideal“ wart. 800 zł. — Surze Igielnik, ulica Żydowska 9, skradziono z składu 10 u brań męskich i 6 płaszczy damskich, łącznej wartości 1200 zł. (z.)

— **Kradzieże i włamania.** P. Suchowski przy ul. Szamarskiego 3, skradziono z mieszkania szal wart. 100 zł. — P. Tchorzowi przy ul. Warszawskiej 9, skradziono czterokołowy wózek ręczny, wart. 60 zł. — P. Banaszk Józef, ul. Żydowska 12, doniósł policji, że Krobowski Edward z Gulczewa pow. Września, skradł mu płaszcz wart. 120 zł i ulotnił się. — Do warsztatu krawieckiego p. Zalewskiego Pawła, ul. św. Marcina 22, włamali się złodzieje i skradli 2 płaszcze męskie, 2 ubrania i parę spodni, razem wartości 1500 zł. — Do piwnicy p. Pajkert Marji przy Chwałiszewie 38-39 włamali się złodzieje i skradli około 250 kg. węgla, 150 kg. koksu i worek kartofli. — W czasie od 29 grudnia do 26 bm. włamano się trzy razy do żelaznej skrzynki wystawowej przed składem przy ul. Pocztowej 31, skąd każdorazowo wykradano 16 gier dziecięcych, razem wart. 240 zł. Sprawcami są Piasecki Franciszek, zam. przy W. Garbarach 42 i siedmiu jego towarzyszy. (z.)

— **Czyja własność?** W wydziale śledczym pokój 72 znajduje się większa ilość bielizny damskiej i męskiej, ręczniki, powleczenia na pościel — adamaszkowe — znacz. lit. N. i C. H. 4, maszyna do pisania marki „Continental“, koc beżowy, czarny kostium, około 50 kg. papieru kancelaryjnego, kołnierzyki, krawaty, swetry damskie, koldry czerwone watowane. Rzeczy te pochodzą z kradzieży. Właściciele zechcą się zgłosić celem ich odbioru. — W Komisariacie VII P. P. znajdują się trzy rogi jelenie, wędka, hebel i poziomica, które znaleziono na polach przy ul. Dąbrowskiego, przykryte zielskiem i słomą. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **W związku z zabójstwem Pawła Krauzego** w Lipnie w pow. międzychodzkiem, aresztowano Jerzego Zwierzta i odstawiono do więzienia sądowego w Margoninie. Pierwotnie przypuszczano, że sp. Krauze zmarł natychmiast po postrzale. W toku dochodzeń jednak okazało się, że Zwierz wskutek nieostrożnego obchodzenia się z bronią palną trafił Pawła Krauzego w brzuch, lecz w obawie odpowiedzialności prosił go, aby nikomu nie mówił o zajściu. Z powodu braku opieki lekarskiej przez dłuższy czas, Krauze zmarł. Wówczas dopiero Zwierz doniósł o zajściu. (k.)

— **Zabójstwo na weselu.** Podczas wesela w Paterku w pow. wyrzyskim powstała bójka, w toku której 18-letni Jan Prymula pchnął nożem swego rówieśnika Bernarda Kosmatkę, który, odwieziony do szpitala w Nakle, zmarł w dniu 23 bm. Prymule aresztowano i odstawiono do więzienia sądowego w Nakle. (k.)

— **Plaga kradzieży w Inowrocławiu.** W ostatnim czasie w dzielnicy solankowej kręca się wieczorami jakieś podejrzané indywiduum. Przed tygodniem opryszek jakiś napadł na dwie przechodzące ulicą niewiasty, starając się wydrzeć im torebki z pieniędzmi. Odstraszony energicznym zwoływaniem pomocy, umknął. — Ostatnio znów w nocy na 21 bm. dokonano znacznej kradzieży z włamaniem w mieszkaniu pp. Śliwińskich. Korzystając z tego, że sypialnia znajduje się na piętrze, rabusie plądrowali spokojnie na parterze. Skradli więc futro i palta męskie, trzewiki, teki, kalosze, poczem ulotnili się przez okno w kuchni. (em.)

— **Pożar wybuchł** dnia 25 bm. w gospodarstwie rolnika Dehmkego w Tczewskich Łąkach na Pomorzu. Niszczyielski żywioł strawił stodołę i przeczcił się na sąsiedni chlew. Bydło zdolano uratować. Przyczynę pożaru nie zdano ustalić. — Większą część szkód pokrywa ubezpieczenie. (dt.)

— **Stróż zaczął się w koszarach** wojskowych w Tczewie. W nocy na 26 bm. przybył 54-letni stróż Bechler, jak zwykle, do koszar, aby napalić w piecach. Znużony pracą zasnął, a wydobywający się z pieca czad przyczynił się do tego, że nieostrożny stróż już więcej się nie przebudził. Trupa odstawiono do kostnicy szpitala Joanitów. (dt.)

Z WIELKOPOLSKI

— **Szubina.** (Pożar.) W Debiu wybuchł pożar w zabudowaniach rolnika Roberta Gramsa. Spalił się dach domu mieszkalnego i rzeczy przechowywane na strychu. Straty ocenia się na około 7 tys. złotych. Podejrzewa się, iż pożar został wniecony z zemsty przez pracowników Gramsa. (k.)

Bojanowo (Wlkp.)

Agencję „Kurjera Poznańskiego“ obejmuje z dniem 1 lutego 1930 r. p.

Walenty Miśkowiak

skład papieru i przyb. piśmiennych Bojanowo (Wlkp.) Rynek 6.

Zamówienia oraz przedpłatę na luty i dalsze miesiące skutecznie prosimy tylko u p. Miśkowiaka. Powyższa nowa agencja przyjmuje abonament i ogłoszenia po cenach oryginalnych bez żadnych dopłat. Dostawa gazety odbywa się jeszcze tego samego dnia.

— **Wągrówiec.** (Zmiana w szkolnictwie.) Kuratorium Okręgu Szkolnego Poznańskiego zamianowało dyr. seminarjum nauczycielskiego w Czarnkowie p. dr. Beierleina dyrektorem seminarjum naucz. w Wągrówcu. Prefektem w seminarjum został ks. Franciszek Nawrot z Bydgoszczy. — Profesor tutejszego gimnazjum męskiego p. Jaślar obejmuje z dniem 1-go lutego stanowisko inspektora szkolnego w Ostrowie Wlkp.

— (Hojny dar dla Domu Sierot.) W tych dniach zmarł w Ameryce pochodzący z naszego powiatu ks. Manteufel, który dla tutejszego Domu Sierot przeznaczył legat w postaci 600 akcyj Banku Związku Spółek Zarobkowych.

— (Ilość radioabonentów w mieście i powiecie.) Tutejszy Urząd pocztowo-telegraficzny zarejestrował do stycznia 1930 r. 165 radioabonentów. Cyfra ta w porównaniu z styczniem ub. roku wzrosła o 49, co jest objawem bardzo pociesającym i świadczącym o stałym zainteresowaniu ludności urządzeniem tak kulturalnym, jakim jest radio. (ek.)

— **Ujęcie.** (Zabawa policji.) W ubiegłym tygodniu odbyła się pod protektorem p. starosty w sali p. Mazurkiewicza zabawa Policji Państwowej. Zjechało się gości z miasta i z okolicznych wiosek tyle, że sala była zapelniona po brzegi. M. in. zaszczyli zabawę swą obecnością starosta dr. Jerzykowski, komendant powiatowy p. Woźnicki, burmistrz p. Maron, ks. Kurpisz, ks. prof. Theinert. Dochód z zabawy przeznaczono na cele rodziny policyjnej.

— (Bal maskowy podoficerów rezerwy.) W dniu 5 lutego br. urządził tutejsze Koło Podoficerów Rez. w sali pp. Stroińskich bal maskowy. Przygrywać będzie doborowa orkiestra p. Rybarskiego. Dla najlepszych masek wyznaczono 6 wartościowych nagród, które można obejrzeć w oknie wystawowym p. Zawackiego. Ciepły i zimny bufet będzie do dyspozycji.

— (Dziesięciolecie niepodległości.) Dn. 19 bm. obchodzono dziesięciolecie niepodległości. Po nabożeństwie koncertowała orkiestra szkolna na placu Marcinkowskiego, poczem wyruszono z tow. W. F. i P. W do Mirosławia na cmentarz celem złożenia wieńca na grobie nieznanych poległych powstańców. Wieczorem odbyła się w sali p. Mazurkiewicza zabawa.

— (Z Rady miejskiej.) W dniu 18 bm. odbyło się w sali Magistratu posiedzenie Rady miejskiej, na którym uchwalono budżet na 51 600 zł w rozchodach i dochodach. Dodatek do państwowego podatku gruntowego uchwalono pobierać w wysokości 100 proc. łącznie z 20 proc. dla powiatu. Dalej uchwalono regulamin dla komisji społecznej. Podatek od spów wynosi od pierwszego psa 5 zł, od drugiego 20 zł, od trzeciego 30 zł. Za zezwolenie na łowienie ryb na wędkę uchwalono pobierać 4 zł, na wędkę ciążoną 15 zł, dla zamieszkałych 25 proc. więcej.

— (Kurs oświatowy.) Z dniem 20 bm. rozpoczął się w szkole powszechnej poza-szkolny kurs oświatowy. Wykłady odbywały się w godzinach wieczornych. Tematem ich jest język polski, krajoznawstwo, rachunki i historia Polski. Kurs oświatowy jest bezpłatny i uczestniczyć mogą w nim wszyscy bez różnicy wieku i stanu. Kieruje nim zespół tutejszego nauczycielstwa. (um.)

— **Czarnków.** (Z życia śpiewaków.) Tow. Śpiewu „Harmonia“ rozwija się w ostatnim czasie wspaniale i jest jednym z najgłośniejszych ognisk, w którym pielegnuje się pieśń polską na naszych zachodnich rubieżach. Ostatnio urządzili członkowie wspomnianej organizacji pod batutą p. Fr. Broniewskiego występ publiczny, który zgromadził liczne rzesze publiczności. Po odśpiewaniu kilku pieśni, które publiczność przyjmowała nie milkącymi oklaskami, wystąpił zespół operetkowy towarzyszący z sztuką „Ta jomnice gabinetowe“. Do zorganizowania tak udanej imprezy przyczynił się wielce prezes p. St. Grupiński, który cieszy się zasłużonym uznaniem miejscowe go obywatelstwa.

— **Ostrów.** (Sprawa I burmistrza) Dnia 8 bm. przed wojewódzkim trybunałem dyscyplinarnym, który zjechał w tym celu z Poznania do Ostrowa przystąpiono do rozpatrywania sprawy od przeszło roku zawieszającego I burmistrza miasta Ostrowa, p. Stanisława Musielaka. — Na wniosek obrońcy p. mec. Jankowskiego rozprawa została ze względów formalnych odroczone.

— (Gwiazdka „Jutrzenki“.) Najmłodsza organizacja Polek „Jutrzenka“ urządziła piękny obchód gwiazdkowy w sali Domu Katolickiego. P. Jadwiga Frackowiakówna, prezesa stowarzyszenia, powitała miejscowe duchowieństwo i gości oraz matki i rodzeństwo druhen i wskazała na cel obchodu. Po odśpiewaniu kolendy i wygłoszeniu deklamacji, patron stowarzyszenia ks. prob. Zamysłowski przemówił w serdecznych słowach do druhen i ich rodziców i wskazał na pracę i wspaniałą ideologię Młodych Polek. poczem podzielił się z obecnymi opłatkiem. Z kolei nastąpił uroczysty moment przyjęcia 13 nowych druhen i złożenia przez nich przyrzeczenia. Na dalszy program złożyły się deklamacje, monolog i różne inne urozmaicenia. „Gwiazdor“ obdarzył każdą druheną podarkiem, przyczem nie skąpił i różgi i przestrogi. (n.)

Czy zapisałeś się na członka wspierającego Komitetu Floty Narodowej. Wkładka 1 zł rocznie. Conto P. K. O. 30.

Zapisz się

a spełnisz swój obywatelski obowiązek

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś „Kryśia Leśniczanka“. We wtorek „Hrabina Marica“ z pp. Fontanówna, Grabowska, Bratkiewiczem, Raczkowskim i Sendec-kim, kapelmistrz p. Leszczyński. W środę ulubione opery „Cavalleria rusticana“ i „Pajace“ w doborowej obsadzie pp. Bojar-Przemienieckiej, Fedyczkowskiej, Czekotowskiego, Karpackiego, Maja, Perkowicza i Raczkowskiego, kapelmistrz pan Tyllia. W czwartek stale wyprzedana „Kryśia Leśniczanka“ z pp. Fontanówna, Karska, Nochowicz, Bratkiewiczem, Folańskim, Gruszczyńskim i Wiśniewskim, kapelmistrz p. Eichstaedt.

„Pan Twardowski“ dany będzie w niedzielę, 2 lutego na przedstawieniu popołudniowym po cenach znizowanych.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś po raz 19-ty wesoła lekka komedia Hennequina i Coolusa „Królowa Biarritz“, która zdobyła pełne powodzenie. Jutro wraca na afisz arcydzieło literatury światowej W. Szekspira „Kupiec wenecki“, przyjęty entuzjastycznie przez prasę i publiczność. Na wszystkich dotąd przedstawieniach teatr był przepelniony a publiczność frenetycznymi oklaskami nagradzała po każdym akcie wykonawców z pp. Biesiadec-ką i Chmielewskim na czele. „Kupiec wenecki“ ma zapewnione długotrwałe powodzenie.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś po raz 37 w dalszym ciągu ciesząca się kolosalnem powodzeniem najgłośniejsza sztuka „Rywale“ w znakomitej interpretacji p. Cieszkowskiej, Bystrzyńskiego, Chmurkowskiego, Mazanka, Smoczyńskiego i innych.

Najbliższą premierą będzie sztuka pt. „Ten, który zmienił nazwisko“, Wallace'a. Nie jest to debiut Wallace'a na polu teatralnem. Wszyscy pamiętamy niezwykle sukces zarówno w Warszawie, jak i w Poznaniu świetnej jego sztuki „Nie-uchwytny“. Nowy utwor poza sensacyjną treścią odznacza się doskonałą charakterystyką osób i daje wielkie pole do popisu aktorom.

Teatr Wielki

DZIŚ — „Kryśia Leśniczanka“, operetka J. Jarno.
Wtorek, 28. 1. „Hrabina Marica“, operetka Kalmana.
Środa, 29. 1. „Cavalleria Rusticana“, opera Mascagniego i „Pajace“, opera Leoncavalla.
Czwartek, 30. 1. „Kryśia Leśniczanka“, operetka J. Jarno.
Piątek, 31. 1. „Hrabina Marica“, operetka Kalmana.
Sobota, 1. 2. „Casanova“, opera komiczna Ludomila Rożyckiego.
Niedziela, 2. 2. o godz. 15 „Pan Twardowski“, balet Rożyckiego.
Niedziela, 2. 2. wiecz. „Kryśia Leśniczanka“, operetka J. Jarno.

Poniedziałek, 3. 2. „Hrabina Marica“, operetka Kalmana.
Wtorek, 4. 2. „Lucja z Lammermooru“, opera Donizettiego.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.
Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Polski

DZIŚ — „Królowa Biarritz“.
Wtorek, 28. 1. „Kupiec wenecki“.
Środa, 29. 1. „Kupiec wenecki“.
Czwartek, 30. 1. „Królowa Biarritz“.
Piątek, 31. 1. „Kupiec wenecki“.
Sobota, 1. 2. „Kupiec wenecki“.
Niedziela, 2. 2. o godz. 15 „Kopciuszek“.
Niedziela, 2. 2. wiecz. „Kupiec wenecki“.
Poniedziałek, 3. 2. „Komedja o prawdzie“.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Rywale“.
Wtorek, 28. 1. „Rywale“.
Środa, 29. 1. „Rywale“.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

MICHELSON ZE STRZELNA, KTÓRY ZMARŁ W CHICAGO

Zgon A. Michelsona — Słynny fizyk w Chicago — Pochodził ze Strzelna — Emigranci żydowscy do Kalifornii — Metryka urodzenia — Z Wielkopolski do San Francisco — Badania Michelsona — Akademia paryska — Pomiar wzorowego metra — Cztery lata pracy nad tem — „Powiew eteru kosmicznego” — Michelson i Einstein — Prace nad astronomją

W pierwszy dzień Świąt Bożego Narodzenia ub. roku dzienniki, zagraniczne podały wiadomość o śmierci Alberta Abrahama Michelsona, byłego profesora fizyki na uniwersytecie w Chicago, członka wielu zagranicznych Akademii, jednego z najbardziej zasłużonych nowoczesnych badaczy przedewszystkiem w dziedzinie precyzyjnej optyki, którego odkrycia w tym dziale fizyki wspólnie ze spekulacjami innych uczonych jak np. Hendrik Antoon Lorentz w Lejdzie w Holandji dały podstawę nowej i rewolucyjnej teorii względności Alberta Einsteina.

Ojczyzną Michelsona była Wielkopolska. Urodził on się w Strzelnie dn. 19 grudnia 1852. Rodzice opuścili Wielkopolskę, gdy syn był jeszcze dzieckiem i wyemigrowali do Kalifornii. Być może, że odkryte w r. 1948 złoża złota kalifornijskie, które taką atrakcję wywarły na emigrację do Stanów Zjednoczonych, były przyczyną przesiedlenia się rodziny Michelsonów do Kalifornii. Do dziś dnia żyją jeszcze w Strzelnie osoby np. kupiec Lesser, którym nie obce jest nazwisko Michelsonów. Chcąc upewnić się co do daty urodzin wielkiego fizyka oraz zacytować więcej wiadomości o jego pochodzeniu udałem się do Strzelna a następnie do Inowrocławia, gdzie w archiwum sądu grodzkiego znalazłem*) w księdze zatytułowanej: Geburtsregister der jüdischen Synagogen-Gemeinde zu Strzelno vom 1 September 1847, na str. 21 pod pozycją 26 następującą wiadomość dotyczącą A. Michelsona:

Laut Verhandlung vom 20 Dezember 1852 des Magistrats zu Strzelno Vol 1 pag. 90 der Acten betreffend die Geburten der Juden, ist dem Kaufmann S. Michelson zu Strzelno von seiner Ehefrau Rosalie geborenen Przyłubka am neunzehnten Dezember Ein Tausend Achthundert zwei und fünfzig Morgens fünf Uhr, ein Sohn geboren, der den Namen Albert erhalten hat. Eingetragen zu Inowroclaw, den 24. Dezember 1852. Sommer, Rath, Dworakowski.

Przeglądając ową księgę metrykalną zauważyłem, iż wszystkie nazwiska męskie są przeważnie niemieckie, podczas gdy nazwiska żon są polskie, np. Przyłubka, Chlebowska, Hermanowska, Bersińska etc. Widoczne jest, iż Żydzi w Strzelnie byli w żywych stosunkach z Żydami w dawnym, o kilkanaście zaledwie kilometrów odległym Królestwie i wchodzili z tymże w związki małżeńskie.

A. Michelson w Stanach Zjednoczonych wychowywał się w San Francisco, był później przez cały szereg lat czynny w służbie marynarki państwowej, bądźto jako profesor fizyki i chemii bądźto jako pracownik naukowy w biurze astronomicznym Nautical Almanach office. W latach 1880—1882 odbył podróż naukową do Europy i pracował głównie w instytucjach fizycznych uniwersytetów w Berlinie, Heidelbergu i Paryżu. W r. 1883 został profesorem w Cleveland a później był w uniwersytecie Clark'a w Worcester U. S. a wreszcie od r. 1892 zajmował katedrę fizyki w uniwersytecie w Chicago. Był on pierwszym profesorem w tymże uniwersytecie, któremu w nagrodę za badania i odkrycia po przejściu na emeryturę nadano tytuł wybitnego i zasłużonego profesora (distinguished service professor). Michelson był od r. 1892 członkiem międzynarodowego biura miar i wag w Paryżu, w r. 1897 został prezydentem amerykańskiego towarzystwa fizycznego, w r. 1907 otrzymał nagrodę Nobla a wreszcie w r. 1920 po śmierci sławnego fizyka angielskiego lorda Raleigh został rzeczywistym członkiem zagranicznym Akademii Nauk w Paryżu.

Najślawniejsze prace Michelsona dotyczą naprzód pomiaru długości prototypu metra, przechowywanego w Bureau international des poids et mesures w „Pavillon de Breteuil” w Sèvres pod Paryżem (niedaleko naro-

dowej fabryki porcelany), w falach światła czerwonego, zielonego i niebieskiego widma rozszarzonego kadmu. Pracę tę w przeciągu czterech lat poszukiwań wykonał Michelson przy pomocy swego nowego interferometru wspólnie ze znakomitym fizykiem francuskim Benoit w latach 1890—1894. Tak np. znalazł Michelson jako długość metra w falach światła czerwonego (linji świetlnej w widmie kadmu) liczbę 1553163,5. Badania te niesłychanie ważne, mozolne i subtelne raz na zawsze ustalają długość metra naszej zasadniczej jednostki długości, przy pomocy jednostki długości niezmiennej w przyrodzie, jaką jest długość fali pewnej ściśle określonej linji świetlnej w widmie kadmu. — Gdyby np. wskutek jakichś działań szkodliwych np. atmosferycznych lub jakiegoś nieszczęśliwego wydarzenia prototyp metra w Sèvres został uszkodzony lub zniszczony, odtworzenie tegoż po pracy Michelsona nie przedstawiałoby żadnej trudności.

W ciągu wielu lat współpracując głównie z fizykiem amerykańskim Morleyem, prowadził Michelson nowy sposób badania nad tem, czy istnieje tak zwany „powiew eteru kosmicznego” podczas ruchu ziemi w wszechświecie. Badania te doprowadziły do nieoczekiwanych rezultatów a mianowicie wbrew ogólnemu przypuszczeniu o istnieniu tego wiatru, skonstatowali Michelson i Morley, iż przypuszczenie, jakoby ziemia poruszała się wśród nieruchomego eteru kosmicznego (hipoteza dawniej przyjęta dla wytłumaczenia zjawisk aberracji światła, odkrytych przez Bradleya w XVIII wieku) jest błędne. To odkrycie eksperymentalne oraz prace teoretyczne holenderskiego uczonego Lorentza dały podstawę śmiałej, rewolucyjnej teorii Einsteina, tak zwanej teorii względności. Według tej teorii koncepcja czasu bezwzględnego, tego samego dla wszystkich punktów w wszechświecie, koncepcja, z którą wszyscy jesteśmy zrośnięci i do której jako do rzeczy, samo przez się zrozumieliśmy, jesteśmy wszyscy przyzwyczajeni, a którą Newton do nauki dynamiki przez ściśłą definicję wprowadził, jest nie do utrzymania. Każdy punkt w przestrzeni ma swój czas inny i tylko w pierwszym przybliżeniu koncepcji Newtona odpowiada rzeczywistość.

Według teorii Einsteina złudzenie czasu bezwzględnego Newtona należy do kategorii złudzeń dawnych epok rozwoju ludzkiego np. złudzenie, iż ziemia jest płaską, że jest środkiem wszechświata itd. W dobie obecnej pojęcia czasu bezwzględnego i przestrzeni wydają się być niezależne od siebie, przestrzeń w szczególności wyobrażamy sobie jako nieskończoną i tak zwaną Euklidesową. Tymczasem przestrzeń, w której dekonujemy pomiary odległości, czas, który mierzymy przy pomocy zegarów, nie są od siebie niezależne, czas i przestrzeń są związane i tworzą wszechświat czterowymiarowy, który jeden jedyny posiada swą indywidualność. Nikt pewnego punktu przestrzeni nie dostrzegł jak tylko w pewnym momencie czasu, nikt nie oznaczał czasu jak tylko w pewnym miejscu.

A. Michelson w czasie ostatnich lat wojny światowej podał pierwszą metodę, opartą na zjawiskach interferencji i uginania się światła, obliczenia wielkości gwiazd stałych. Doświadczania te wykonywał Michelson w obserwatorium na Mount Wilson koło Pasadena w Kalifornii przy pomocy największego istniejącego reflektora oraz swego interferometru. W r. 1920 po raz pierwszy wyznaczył Michelson swą metodą średnicę gwiazdy Alfa Orionis jako równy 260 milionów mil angielskich (Mila angielska równa się 1,65 kilometra). Było to pierwsze w ogóle wyliczenie rozmiarów gwiazdy stałej, wyliczenie to było dotychczas zupełnie niemożliwe, gdyż nawet w największych refraktorach i reflektorach obrazy gwiazd są obrazami interferencyjnymi i z powodu niezmiennej odległości tychże przedstawiają się jako punkty świetlne.

Dr. Zdzisław Krygowski.
Poznań.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Z Tow. Historycznego. Oddział krakowski odbył posiedzenie z odczytem prof. dr. Wł. Konopczyńskiego p. t.: „Krwawe dni nad górą Wartą”. (nk)

Krakowskie Koło Filologiczne odbyło posiedzenie z odczytem prof. dr. R. Gostkowskiego p. t.: „Najnowsze wykopaliska w Rzymie, Ostji, Nemi, Herkulanum i Pompei”. (nk)

LITERATURA

Turniej poetycki. Ze Lwowa piszą nam: Koło Literacko-Artystyczne we Lwowie ogłosiło II Turniej Poetycki, zapraszając do udziału wszystkich polskich poetów. Utwory na turniej należy nadsyłać pod adresem Kasyna i Koła Literacko-Artystycznego (Lwów, Akademicka 13) do dnia 1 marca, zaopatrzone godłem, nazwiskiem i adresem dołączone w zapieczętowanej kopercie. Rozmiary utworu nie mogą przekraczać 100 wierszy; utwór nie powinien być nigdzie publikowany. Jury, w skład którego wchodzi pp.: H. Balk, K. Brończyk, J. Jedlicz, dr. E. Kucharski, S. Maykowski i O. Orwin wybierze rzeczy, nadające się do publicznego odczytania. Turniej odbędzie się o godz. 20 dnia 20 marca r. b. w sali Kasyna. Zostaną wyznaczone trzy nagrody: 300, 200 i 100 zł dla autorów, którzy uzyskają największą ilość głosów. Utwory, nadające się do druku, zamieszczone będą w specjalnym wydawnictwie Kasyna i Koła Literacko-Artystycznego. (lw)

Zbiórki wydanie Rittnera. Z Warszawy piszą nam: Nietylko dramaty, stanowiące żelazny kapitał naszej sceny, ale wszystkie wogóle dzieła Tadeusza Rittnera ukażą się w opracowaniu przez Zdzisława Debińskiego wydaniu zbiorowym, które nakładem F. Hoessicka zostało podjęte. Będą to, poza utworami scenicznymi, powieści, nowele, studia literackie itd., tak że Rittner uprzedził się wreszcie w całej postaci miłośnikom jego wytwornego artystu. (kw)

TAJEMNY SZYFR JEZUITÓW W SIEDMNASTYM STULECIU

Wertując akta poznańskiego kolegium jezuitskiego znalazłem klucz do odcyfrowania szyfru, którym posługiwali się Jezuiti w w. XVII. Klucz ten poprzedza instrukcja, w której mowa w jakich wypadkach należy szyfru używać, mianowicie jedynie w pismach ważnych, których treść ujawniona niepowołanym osobom, mogłaby ponieść szkodę zakonowi.

Nie można było stwierdzić, jakich to tajemnic ujawnieniu chcieli zapobiedz O. O. Jezuiti, pism szyfrowanych bowiem nie zdołano odnaleźć. Przy-

Szyfr wygląda tak:

	41	42	43	44	45	46	47	48	49	51	52	53	54	55	56	57	58	59	61	62
1	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t
2	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h
3	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i
4	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
5	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z

Podając tę tabelę stanowiącą klucz do szyfru nie odrzeczy będzie zaznaczyć czytelników ze sposobem jej użycia.

Na tabeli tej górny szereg stanowią liczby. Każda z tych liczb tworzą pięcioma literami rzędy. Litery tworzą równocześnie pięć szeregów. Postępując do zaszyfrowania jakiegokolwiek pisma, dzielimy litery tegoż na grupy po pięć. Następnie odszukujemy pierwszą literę danego pisma w pierwszym szeregu liter. Liczba stojąca z tą literą w tym samym rzędzie będzie stanowiła pierwszą literę pisma. Drugą literę odszukujemy w drugim szeregu liter i postępujemy jak w pierwszym przypadku. Trzecią, czwartą i piątą literę odszukujemy kolejno w trzecim, czwartym i piątym szeregu, przyczem zawsze liczba, stojąca w tym samym rzędzie co litera, literę tę oznacza. Przy szóstej liczbie rozpoczynamy znów od pierwszego szeregu postępując dalej jak poprzednio.

KRAJOZNAWSTWO

Odczyt o Lidze Ochrony Przyrody. Z Krakowa piszą nam: Prof. dr. Wł. Szafer wygłosił na miesięcznym zebraniu ogólnym Krakowskiego Oddziału Towarzystwa Przyrodników im. M. Kopernika odczyt o dziesięcioletniej działalności Państwowej Ligi Ochrony Przyrody, której jest przewodniczącym z ramienia Ministerstwa W. R. i O. P. Odczyt ilustrował liczne przeobrażenia i demonstracje, przedstawiające ciekawse rezerwy przyrodnicze z obszaru Polski. (kr. k.)

VARIA

Odsiecz Lwowa. „Tęcza” rozpoczęła ciekawe „Wspomnienia z frontu lwowskiego” pisma prof. dr. Zygmunta Wojciechowskiego. Autor brał udział w pamiętnych walkach o Lwów jako obserwator artylerystyczny w latach 1918-19. Opisuje te ciężkie dla miasta chwile, jakich wiele zresztą ma Lwów w swej historii, bo jako grodz kresowy nieraz znosił i odpierał napady wschodnich sąsiadów. W walkach pierwszych miesięcy 1919 roku, widzi autor podobieństwo z atakiem Chmielnickiego. „Tak było w roku 1648, nie inaczej w kilka lat później, podobnie w kilka wieków potem”. Ze ścisłością bezpośredniego obserwatora podaje autor bieg rozwijających się wypadków, w których czynny udział brali ludzie, mający w przyszłości zająć ważne stanowiska, jak generał Sikorski, gen. Rómer i inni; sprawozdania te przeplata osobistymi spostrzeżeniami i opisem charakterystycznych szczegółów. Z zainteresowaniem oczekiwać będzie czytelnik dalszego ciągu tych zapisków, które przyniosą dużo materiału do historii walk lwowskich. (tk)

Książki nadesłane

Ks. Franciszek Walczyński: „Kazania Eucharystyczne podczas czterdziestego dzinnego Nabożeństwa”. Zeszyt IV. Tarnów 1930. Nakł. Księg. Zygmunta Jelenia.

puszczać jednakże można, że szyfru używano nietylko w sprawach wewnętrzno-organizacyjnych zakonu. Prawdopodobniejszym natomiast wydaje się, że był on przeznaczony na wypadek, gdy chodziło o politykę Kościoła, względnie o wpływ na politykę którego z państw w duchu interesów Kościoła czy też samego zakonu. Liczne przykłady działalności politycznej i dyplomatycznej Jezuitów przemawiają za tem. W wielu wypadkach ujawnienie zamiarów mogło wręcz szkodliwie odbić się na sprawach Kościoła i zakonu. To też słuszną było rzeczą otaczać te poczynania najgłębszą tajemnicą.

Dla przykładu podajemy zaszyfrowaną nazwę „Poznań”. Stanowiąc ją będą następujące liczby: 57, 45, 52, 41, 55. Mianowicie liczba „57” odpowiada w pierwszym szeregu liter literze „p”, liczba „45” odpowiada literze „o” stojącej w drugim szeregu, liczba „52” odpowiada literze „z” z trzeciego szeregu, „41” odpowiada literze „n” z czwartego szeregu, „55” odpowiada literze „a” z piątego szeregu liter. Przy szóstej literze znów stwierdzamy jaką literą w pierwszym szeregu tej liczbie odpowiada, jest to liczba 55.

Alfabet podany w tabeli odpowiada alfabetowi używanemu w języku łacińskim, przyczem uderza jednak brak liter „v”, którą zastępuje litera „n”. Podana jest natomiast litera „z”, której w klasycznej łacinie nie spotykamy.

Stanisław Turski.

Poznań.

Akta Collegium Poznańskiego Jezuitów. Biblioteka Jagiellońska w Krakowie.

*) Za pomoc w poszukiwaniach składam najserdeczniejsze podziękowanie pp. dr. Szymańskiemu w Poznaniu, ks. szambelanowi Kowalskiemu w Trzemesznie, p. Stępniewskiemu w Strzelnie oraz p. Zielińskiemu w Sądzie grodzkim w Inowrocławiu.

Z opery

Pożegnalny występ p. E. Bandrowskiej

We wczorajszej „Lakmé” była p. Bandrowska jeszcze lepiej usposobioną niż w „Lucji”, zapewne dla tego, aby rozstanie było dla nas ile możności ławie. Wszystkie kunszty udawały się wzorowo: ściszenie wysokich dźwięków (jedna ze specjalności p. Bandrowskiej) zefirkowe pianissimo i osobne „nitezki głosu” („fil di voce”) i cała biżuteria koloratury. Arja z dzwonkami wywołała normalną burzę entuzjazmu. Nie często zdarza się u śpiewaczek koloraturowych głos tak grubego kalibru a mimo to lotny; zwykle bywają cieńsze. Obok bogatego dźwięku i ładnej barwy jest to jeszcze osobny tytuł do oklasków. Owacje były huczne i serdeczne.

P. Drabik śpiewa coraz swobodniej, średnica i góra mają jednakową barwę, głos wychodzi z łatwością — wydawałoby się, że jeszcze trochę pracy nad powiększaniem szczegółów technicznych (zwłaszcza pianissimo) a znajdzie się już blisko kompletnego wirtuozostwa. Dodaje też coraz więcej wyrazu. Tylko że ostatnie wyszłowanie bywa nader trudne i czasem nie przychodzi. Jest to kwestia wytrzymałości. Powiedział ktoś z wielkich nauczycieli, że do zrobienia się skończonym artystą trzeba mieć tyle charakteru ile głosu, a jak się ma charakteru więcej, to jeszcze lepiej.

P. Urbanowicz, który śpiewał Nilakanthę, jest teraz lepiej z głosem; niższe dźwięki są więcej słyszalne, średnica i góra brzmią zdrowiej i donośniej. Jedyne większe solo Hadziego było przykładem na to, że „półgłosem” (mezza voce) można śpiewać tylko wtedy, jeżeli się umie. Nie jest to wielkie odkrycie i lepiej go nie robić, zwłaszcza, gdy ukryty pod trzema gwiazdkami wykonawca demonstruje zarazem okazałe szepelenie. Przy wieczorze bardzo poprawnym a w głównej partii pierwszorzędnym, lepiej unikać takich prowincjonalnych niespodzianek, aby już nic nie schodziło pod poziom. Zast.

Tragiczny zgon uczonego czeskiego

w przeddzień jego jubileuszu

Wielkie poruszenie w opinii praskiej wywołała wiadomość o nagłym zgonie wybitnego uczonego czeskiego dr. J. Vlček'a, profesora historii literatury czeskiej i słowackiej na uniwersytecie Karola w Pradze. W przeddzień swych 70 urodzin sędziwy uczoney wyszedł wieczorem na przechadzkę do ogrodu Herolda. Nagle Vlčekowi zrobiło się słabo, tak że zmuszony był usiąść na ławce. Przechodnie, zauważywszy zemdłego starca, wezwali karetkę pogotowia ratunkowego, która natychmiast przewiozła chorego do szpitala. Niestety jednak profesor Vlček w drodze do szpitala wyzionął ducha.

Prof. Vlček zmarł w chwili, kiedy we wszystkich redakcjach praskich składano już artykuły, poświęcone jego zasługom, które nazajutrz z okazji 70-lecia uczonego miały być opublikowane. Zamiast tych artykułów ukazały się niestety już tylko nekrologi i wspomnienia pośmiertne.

Sp. prof. Vlček był autorem całego szeregu prac naukowych, z posród których na szczególne wyróżnienie zasługuje jego „Historia literatury słowackiej”, „Historia literatury czeskiej” i in. W świecie naukowym uchodził profesor Vlček za jednego z najwybitniejszych znawców literatur słowackich w ogóle.

Selma Lagerlöf jako początkująca nauczycielka

W wydawnictwie „Skaane Year Book” ukazał się interesujący feljton p. Anny Romanus, uczennicy Selmy Lagerlöf, z czasów, gdy wielka autorka była początkującą nauczycielką w małym miasteczku Landskrona, w prowincji Skaane. „Miała długie, ciemne włosy i dobre, miłe oczy”, pisał p. Romanus, i „wyglądała raczej na młodszą dziewczynkę, niż na poważną profesorkę. Była dla nas niesłychanie względna, nigdy nie zadawała nam dużo „do domu” i bardzo rzadko stawiała zle stopnie. Przy organizowaniu zabaw szkolnych wykazywała nadzwyczajną inicjatywę, starając się wymyślić dla nas jak najwięcej rozrywek. Układała scenariusze na przedstawienia lalek, pisała pieśni okolicznościowe na uroczystości szkolne, oraz wiele wierszy. Jednym słowem wykazywała już wtedy zamiłowania literackie. Gdy Selma Lagerlöf sama chodziła do szkoły, otrzymywała zle stopnie za wypracowania w języku ojczystym, co doprowadzało ją do rozpaczki. Zalewała się wówczas łzami i kryła pod kaptur, a gdy ją odnawiano, powtarzała, płacząc i tupiąc nogami „ja im pokazuję, że umiem pisać tak samo dobrze, jak inni”. — I dotrzymała obietnicy

Praca kobiet w Japonii

W Japonii we wszystkich działach przemysłu pracuje więcej kobiet, niż mężczyzn, tak, że niektóre przemysły są uzależnione od robotnic. W rolnictwie np. pobiera płacę około 6 mil. kobiet, a tylko 3 miliony mężczyzn. Także w handlu kobiety stanowią większość. Ponieważ Japonia, pomimo całego uprzemysłowienia, jest krajem przeważnie rolniczym, ponieważ jedna trzecia robotnic zatrudniona jest w rolnictwie, wynikałoby z tego, że punkt ciężkości zagadnienia pracy kobiet leży właśnie w tej dziedzinie.

Pod koniec 1927 r. w fabrykach japońskich pracowało milion kobiet, w najgłówniejszym z przemysłów, w tkactwie jeszcze dziś zatrudniają przeważnie młode niezamężne kobiety, tak, że prawie co czwarta robotnica ma mniej, niż 16 lat. W tkactwie 80 proc. robotników stanowią kobiety. Jeszcze w r. 1925 jedna piątą część pracujących pod ziemią górników stanowiły kobiety. Najważniejsze przepisy ustawodawcze o godzinach roboczych znajdujemy w ustawie fabrycznej, zrewidowanej w r. 1923, a wprowadzonej w r. 1926. Ustawa ta ukróciła czas pracy o jedną godzinę, tak, że teraz robotnice pracują tylko 10 godzin. W niezwykle pilnych sprawach dozwolone jest przedłużenie pracy kobiet do godzin 13. Nowa ustawa zakazuje pracy nocnej dla kobiet, pracujących w kopalniach, ustawa wejdzie w życie dopiero w r. 1933.

Płace robotnic są niesłychanie niskie. Jak wykazuje statystyka, w wielu wypadkach wynagrodzenie kobiet nie sięga nawet połowy pobieranych przez mężczyzn wynagrodzeń. W marcu 1928 r. wynosiła przeciętna płaca mężczyzny 2,63 jena, kobiety zaś 0,99 jena. Najwyższe płace pobierają kobiety w przemyśle graficznym, najniższe w tkactwie, gdzie jest ich najwięcej. Jeżeli się zważy, że wynagrodzenie stanowi często równowagę mieszkaniową i pożywienia, dostarczanego przez pracodawcę, to wynika stąd, że minimalna część tych minimalnych płac dochodzi do rąk robotnic. Oprócz tego pracodawca jest upoważniony do odcinania pewnej kwoty do kas oszczędnościowych robotniczych. Zdarza się często, że 80 proc. tych oszczędności przedsiębiorca używa jako kapitału obrotowego, a w razie jakiegś finansowej katastrofy robotnik traci i te drobne oszczędności. Prawo nakazuje jeszcze, że płace mają być w walucie japońskiej i wypłacane co najmniej raz na miesiąc.

Zastraszająca jest liczba wypadków wśród kobiet, zatrudnionych w kopalniach. W r. 1924 z 75.000 pracujących kobiet około 40.000 uległo nieszczęśliwym wypadkom, wynikającym z braku urządzeń ochronnych. W tkactwie natomiast wypadkom uległ znikomym procent 0,015. Wrażliwość kobiet jest naturalnie większa, niż mężczyzn i podczas gdy w r. 1926 chorowało 39 proc. robotników, chorych robotnic było 45 proc. Prawo z r. 1926 przyznaje robotnicom w ciągu czterech tygodni wypoczynku przed pogodem, 6 tygodni po pogodzie, oraz ubezpieczenie w wysokości 60 proc. płacy zasadniczej. Nieznanem w innych krajach urządzeniem są t. zw. dortoirs, domy sypialne, w których nocują z powodu znacznych odległości od domu i nocnej służby robotnice japońskie. Warunki pracy kobiet w Japonii są jeszcze obecnie gorsze, niż w najbardziej nawet zafanym kraju europejskim. G.

Medyczna łamigłówka

Jedynie mówiące zwierzę — Król i rybak — Niedyplomacyjna odpowiedź

Dzięki zagadkowej chorobie zwanej „papuzią zarazą”, a w medycynie określonej nazwą „Psittacosis” papugi stały się w ostatnim czasie przedmiotem szczególnego zainteresowania.

Już w starożytności, łęczowe te ptaki trzymane były w domach patrycjuszowskich jako zwierzęta zbytkowe i dekoracyjne i uchodziły za stworzenia nader mądre, bo posiadające dar powtarzania słów mowy ludzkiej. Niedługo twierdzili nawet przyrodniccy, że papuga nie tylko bezmyślnie powtarza wyrazy słyszane, ale że doskonale pojmuje sens tego, co mówi.

Król angielski Henryk VII posiadał słynnego ptaka, którego historię napisał nie kto inny jak wielki poeta angielski Goldsmith, będący szczerym przyjacielem zwierząt w ogóle — a papug w szczególności. Papuga królewska umieszczona była w jednej ze sal zamku, w pobliżu okna, z widokiem na Tamizę. W związku z bliskością rzeki i panującego tam nieustannie ożywionego ruchu, ptak miał sposobność słyszenia i zapamiętania sobie różnych wyrazów, okrzyków i nawoływań, które później w mniej lub więcej właściwych chwilach powtarzał. Pewnego razu — opowiada Goldsmith — papuga uwolniwszy się z pęt, popróbowwała lotu, lecz nieprzywykła do takiego wysiłku skrzydła, zawiodły i ptak wpadł do rzeki. Wówczas zwierzę, jak gdyby intuicyjnie, poczęło głośno wykrzykiwać tylekroćte słyszane wzywianie: „Ratunku, tonię”, co usłyszawszy jeden ze znajdujących się w pobliżu rybaków, pospieszył z pomocą. Nie małe było jego zdziwienie, kiedy zamiast tonącego bliźniego, zobaczył walczącą z mokrym żywiołem — papugę. Ptaka, ogólnie znanego jako własność jego królewskiej Mości, rybak odniósł na zamek, gdzie z rąk uradowanego monarchy otrzymał sułte wynagrodzenie: Prócz woreczka dukatów, król szczęściarzowi temu pono nawet nadał szlachectwo. Niestety dziś trudno już dociec, który ze starożytnych rodów

angielskich „klejnot” swój zawdzięcza uratowanej papudze.

W Rzymie Cezarów umiejętność papug powtarzania słów mowy ludzkiej wyzyskiwana była w ten sposób, że przy wjazdach triumfalnych cesarzów, gromadzono tysiące tych stworzeń, które nauczono bezustannie głośno wykrzykiwać: „Niech żyje zwycięski Imperator!”

Z relacji Kolumba wiadomo, jak wysoko ptaki te cenili Indianie, co im jednak nie przeszkadzało, z okazji jakiejś wielkiej uroczystości, uraczyć się papuzią pieczeniową. W historii jednego ze szczepów amerykańskich, papugi odegrały taką samą rolę, jak sławne gęsi kapitolinskie w historii Rzymu. Oto kiedy w 1509 roku oddział wojsk hiszpańskich nocną porą podkradał się do osiedla Karibów, Yurbako, ptaki te krzykiem swym dały znać o zbliżającym się nieprzyjacieli. Najciekawszą jednak rolę odegrała pewna papuga, której „gadanie” zwróciło uwagę na stary, wymierający już język. A było to tak: Aturesi byli wielkim, nad rzeką Orinoco zamieszkałym szczepem, który wskutek bezustannych walk z Karibami, w r. 1770 był już prawie doszczętnie wytępiony. Ze śmiercią ostatnich członków wielkiego ongiś narodu, wymarł także ich język. Jedyne oswojona papuga, potrafiąca wypowiadać niektóre zdania w narzeczu Aturesów, ostała się czas dłuższy jeszcze i mowa ich się „posługiwała”. Ta „papuzia gadająca” została przez uczonych skrzętnie zapisana i stanowi dziś jedyny dokument odnośnie języka, którego na świecie już niema.

Przed wojną, w kołach dyplomatycznych zaśmiewano się z następującego papuziego „incydentu”. Do Port-Said zawinęła reprezentacyjna eskadra rosyjska i admirał cesarski udał się do miejscowego gubernatora angielskiego, w celu złożenia mu urzędowej wizyty.

Rozglądając się w salonie poczekalnym dygnitarz morski zauważył piękny okaz papuziego rodzaju. Podeszedł więc do klatki i cmoknął, mówiąc:

— Jak się masz miły ptasiu?
— Go to hell old fool! (Idź do diabła, stary durniu!) — wrzasnął w odpowiedzi nieoczekiwanie, widocznie silnie podrażniony w tej chwili ptak. Oburzony do żywego admirał, przy przyjęciu rzekł do gubernatora:

— Sire, czy ptaka pańskiego umyślnie nauczono ubliżać cudzoziemcom?

Gubernatorowi z wielkim trudem udało się uodbruchać przedstawiciela wielkiego mocarstwa. Kr.

Zawsze jednacy

Niemcy przyznają sami, że uprawiając propagandę przeciw Polsce, fałszują historię

Jak już swego czasu donosił „Kurjer”, wygłosił radca archiwalny w Gdańsku dr. Walter Recke przez radio niemieckie w Koenigswusterhausen odczyt, wymierzony przeciw Polsce i zawierający potworne fałszy historyczne. Odczyt ten był streszczeniem napisanej przez niego również książki p. t. „Die polnische Frage als Problem der europäischen Politik”.

Otóż obecnie podał ocenę tej książki dr. Krollmann z Królewca w „Alt-preussische Forschungen”, najpoważniejszym czasopiśmie dla historii na miejscu. Dla książki Reckego jest on pełen uznania, jednakże wobec oczywistych fałszów, jakie zawiera, czuje się poniekąd zniewolony do wzięcia go w obronę i usprawiedliwienia.

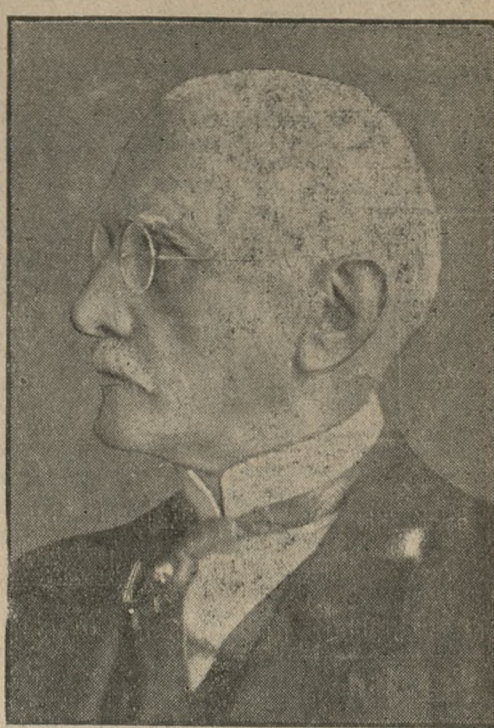
„Politycy — pisze stąd dr. Krollmann — nie są zwykłe socjalnymi historykami, tylko oceniają zagadnienia historyczne zwykle tak, ażeby je mogli zużyć dla swoich celów politycznych... Walter Recke zajmował się od lat naukowo historią „Ostmarków” dla dobra interesów niemieckich. Nie chcemy i nie możemy zaprzeczyć, że ma on cele polityczne na oku. Lecz...” („Alt-preussische Forschungen” 1930 zes. 1, str. 129).

Nie wiadomo, co tutaj więcej podziwiać należy, stwierdzenie samo tego uczonego historyka, czy też niebawym cynizm niemiecki.

Jeszcze jeden szczegół perfidnej agitacji przeciw Polsce

Wiadomo, iż Niemcy bezustannie dowodzą wobec całego świata, jakoby Prusy Książęce wskutek odcięcia od reszty Niemiec popadały coraz bardziej w ruinę. Agitację taką uprawia również naczelny prezes wschodniopruski dr. Siehr. Ile jednak beczelnej perfidji się mieści w tem twierdzeniu, pokazuje fakt następujący:

Dnia 15 grudnia wygłosił naczelny prezes dr. Siehr mowę w Monachjum, nadaną przez główne radio niemieckie. W mowie tej przytoczył w bardzo stanowczej formie te swoje twierdzenia, skierowane przeciw „korytarzowi”. Dziesięć dni później jednak, t. j. 25 grudnia ukazał się w najpoczytniejszym dzienniku Prus książęcych „Koenigsberger Tagebl.” artykuł pana naczelnego prezesa, w którym tenże

Złote gody małżeńskie obchodzi w dniu dzisiejszym zamieszkały przy ul. Milej p. Maksymilian Zabłocki z małżonką swoją Gabrjelą z Piotrowskich. Nabrzeństwo na intencję jubilatów odbyło się dziś o g. 10 w kościele parafialnym na Jeżycach. Zваны od dawnych lat na terenie Poznania i Wielkopolski jako zdolny i rzutki przemysłowiec a zarazem zasłużony działacz społeczny w organizacjach przemysłowych oraz w „Sokole” poznańskim, do którego najstarszych członków należy, stałe sprawami jego i dziś jeszcze się zajmując, — cieszy się Jubilat zasłużonym szacunkiem w szerokich kołach społeczeństwa.

Z okazji uroczystości przesłano Jubilatowi liczne życzenia i telegramy. J. Em. Ka. Kardynał Prymas przesłał im arcybiskupskie błogosławieństwo.

Delegacja Tow. Przemysłowego „Stary Przemysł”, wręczyła p. M. Zabłockiemu dyplom członka honorowego. Również dyplom członka honorowego wręczyło Jubilatowi Towarzystwo Przemysłowe w Stęszewie. Przed niedawnym czasem, otrzymał od Towarzystwa Młodych Przemysłowców w Poznaniu, dyplom członka jubilata.

W dniu złotych godów, towarzyszą jubilatowi ogólne serdeczne życzenia „ad multos annos”.

zajmuje stanowisko tym razem wręcz przeciwnie. Powiada mianowicie, że subhasty i w normalnych czasach były na porządku dziennym, obecnie zaś głównym powodem niezadowolenia gospodarczego w Prusach Wschodnich jest bezwzględnie ciągłe ogładanie się na pomoc państwa. „Przedewszystkiem — podkreśla stanowczo naczelny prezes — nie powinniśmy winy doszukiwać się we wewnętrznych i zewnętrznych faktach historycznych”.

A zatem „na eksport” inne argumenty i dla „użytku domowego” również inne.

W a r m i a k

Z różnych stron Polski

Zmiana na stanowisku superintendenta ewangelicko-reformowanego

(KAP). W Wilnie obiega pogłoska, że superintendent zboru ewangelicko-reformowanego w Wilnie, p. Jastrzębski, opuszcza swoje dotychczasowe stanowisko.

Zapadłe ostatnio wyroki, skazujące go z racji rozwodów i ślubów, dawanych katolikom, chociaż pozostawiają wykonanie kary w zawieszeniu, utrudniły p. Jastrzębskiemu jego dotychczasową działalność. W opinii publicznej wskazywane to jest jako powód wyjazdu Jastrzębskiego.

Kronika myśliwska

Sekcja Myśliwsko-Strzelecka Oficerskiego Klubu Sportowego 17 p. a. p. 2 p. a. 1 Wlkp. Gniezno odbyła swe doroczne polowanie na terenach maj. Działuń powiat Gniezno. W 19 strzelb przy 120 naganki ubito 216 zajęcy. W porównaniu z ub. latami ubito o 50 proc. mniej. Polowanie zaszczycił swą obecnością gen. Dzierżanowski d-ca O. K. VII Najlepszym strzelcem sekcji okazał się kpt. Działuś.

W Zakrzewie w dobrach pp. St. Chelmieckich odbyło się polowanie przy udziale 14 myśliwych. Ubito 338 zajęcy, lisa i 2 bażanty.

Podczas polowania z naganką, urządzonego przez Toruńskie Koło Łowieckie w Grabowcu jeden z myśliwych postrzelił mimowoli sołtysa z Siłna, Franciszka Skrzyszniaka w oko i nogę.

W lasach dóbr białka pow. Radzyński ubito na polowaniu w 8 strzelb odyńca przez p. W. Dovia Dermalowicza, lisa przez p. Z. Łempicką, 4 zajace i jastrzębia.

W Styrzycu na polowaniu u p. Ludwika Kuglera zabito 146 zajęcy i lisa. Królem polowania był p. Miecz Kugler ze Strzyżewa, który zabił 17 zajęcy. (O.)

SPORT

Gry ruchowe

Turniej w koszykówkę „A. Z. S.”. Wyniki w niedzielę były następujące: „Sem. Naucz.” — „Drukarz” 22:5 (8:3), „Berger” — „A. Z. S.” 40:22 (22:12), „Czarna 13” — „Gimnazjum (Wolstzyn)” 19:13 (14:2).

Hazena „Start” I — „Warta” III 6:6 (3:2). Drugi już raz spotkanie tych drużyn dało wynik remisowy. Warta grała we wzmocnionym składzie. Taktycznie górowała drużyna „Startu”, która wykazała wogóle lepsze zgranie. W „Starcie” — wybił się bramkarz i linia napadu. W „Warcie” napad dosyć dobry, jednak brak współdziałania; poza tem nieza pomoce.

„Warta” II — „Warta” chłopcy 3:3 (0:2). Panie we wzmocnionym składzie, u chłopców brak jednego zawodnika. Dzięki przesunięciu w drużynie pań od przerwy gra była wyrównana.

Hokej na lodzie

„Warta” — „AZS” 1:0 (0:0, 0:0, 1:0). Pierwsze spotkanie o mistrz. okręgu przyniosło nieomal już tradycyjny wynik 1:0, na rzecz „Warty”. Do gry, którą kierował dobrze p. Brodniewicz, stawili się oba zespoły w pełnych składach, rozwijając wobec świetnych warunków lodowych chwilami bardzo ostre tempo. W pierwszej tercji była przewaga „Warty”, podczas gdy w drugiej, zwłaszcza na początku, górował „AZS”; w trzeciej natomiast gra była wyrównana, a bramkę, która podówczas padła, należy uważać za przypadkową; zdobył ją Kasprzak. Obie drużyny są na jednym poziomie, chociaż AZS wykazuje lepsze opanowanie techniczne.

Raz jeszcze można było stwierdzić wyższość szlżgawki AZS, która codziennie w nocy wylewana wodą, przy słabym chociażby mrozie jest gładką jak szkło, chroni łyżwiarzy umożliwiając rozwinięcie tempa, od upadku. Publiczności zebrało się około 500 osób, a nieomal drugie tyle stało na torze kolejowym. Jest to może pierwszorzędną galerią, w dodatku bezpłatną, jednakże bardzo niebezpieczną i policja winna znaleźć środki, aby zapobiec gromadzeniu się tam publiczności. Wysyłanie jednego tylko posterunkowego, jak wczoraj, sprawy nie rozwiązuje i naraża tylko niepotrzebnie autorytet władzy bezpieczeństwa.

Rezerwy Polski — Rosey (komb.) Gstaad 2:1 (1:1, 0:0, 1:0). Bramki dla Polski strzelili Sokolowski i Schabiński.

W Warszawie odbyły się następujące spotkania o mistrz. okr. kl. b. „AZS” II — „Legia” II 1:0, „Skra” — „Warszawianka” — 5:0, w. o., „Polonia” II — „Marymont” 10:2. W Łwowie: „Ukraina” — „Lechia” II 3:2, „Lwówianka” — „Ilasmonea” 5:0, „Pogoń” II — „Czarni” II 2:1, „Ukraina” — „Pogoń” II 1:0. W spotkaniu towarzyskim: „Pogoń” — „Lwówianka” 2:0 (w barwach „Pogoń” grali gracze LTL), „Czarni” — „Lechia” 2:0. W Krakowie w spotkaniach tow.: „Cracovia” — „Sokol” 2:2, „Cracovia” — „Maccabi” 3:0.

Mistrzostwa świata stoją jednak pod wielkim znakiem zapytania, ze względu na zupełną odwilż, uniemożliwiającą przeprowadzenie rozgrywek w Chamonix.

Łyżwiarstwo

W mistrz. Europy w jeździe szybkiej w Nidaros (Dronheim) w Norwegii, Ballangrud zwyciężył w biegu na 500 mtr. w czasie 44.9 sek., w biegu na 5000 mtr. w 8:35.1; na 1500 mtr. 2:20.9 i na 10 000 mtr. 17:47, zdobywając tytuł mistrza, gdyż uzyskał w ogólnej punktacji 196.7 pkt., 2) Staksrud 202, 3) Stenbeck 203.1, 4) van der Scheer 205.1. (Radio.)

W mistrz. Europy w jeździe artystycznej pań odbytych w Wiedniu zwyciężył p. Burger 5-345.91, 2) Hornung, w jeździe parami zwyciężyły pp. Organister i Szala 6-10.34. (Radio.)

Lekka atletyka

Petkiewicz w pierwszym biegu w Ameryce, w sobotę w nocy w hali krytej hali na 2 mi. ang. w Bostonie pokonał łatwo 17 przeciwników amerykańskich, zwyciężając w czasie 9:39.2. Drugi był Milrose.

Wewnętrzne zawody AZS dały następujące wyniki: bieg 300 m.: 1) Piechocki 39.9, 2) Lasocki o ¼ mi.; skok w wyż z/m: 1) Gruchalski 2,72 m., 2) Piechocki 2,51 m.; skok o tyczce: 1) Zakrzewski 3,30, 2) Gruchalski 2,70, 3) Jaroszewski 2,70 m.; pchnięcie kulą: 1) Gruchalski 10 m., 2) Samulski 9,84 m., 3) Grodzki 9,74 m. Na wyróżnienie zasługuje wynik Zakrzewskiego w skoku o tyczce.

Dr. Peltzer pokonany został w Melbourne w biegu na 1 milę angielską, zajmując dopiero trzecie miejsce. Pierwszy był Szyte w czasie 4:21.2 (rek. Australji). W biegu na 100 y Carlton wyrównał rekord światowy 9,6. (Radio.)

Narciarstwo

Międzynarodowe zawody w Bled w Jugosławii, na które miała wyjechać dzisiaj nasza reprezentacja, zostały odwołane z powodu panującego wiatru południowego oraz deszczu i mają się odbyć dopiero w roku 1931. (Radio.)

O mistrz. okręgu podhalańskiego. Zawody te, które odbyły się w Zakopanem w sobotę i niedzielę, przyniosły następujące wyniki: w biegu na 18 km.: 1) Bronisław Czech 1:29:56, 2) Karol Szostak 1:31:38, 3) Józef Kuraś 1:32:25, 4) Zd. Mo-

tyka, 5) Wł. Czech, 6) Szostak An., 7) Fr. Kawa, 8) Krzeptowski Andrzej II. W klasie senj zwyciężył Kaz. Schiele 1:48:19. W drugiej części biegu złożonego w skokach pierwsze miejsce zajął Rozmus 172.60 (32-43.5), 2) Roman Serafin (Sokół) 170.60 (37-42), 3) Jan Fingler 170.20 (35-48.5), 6 miejsce zajął Kukier skoki 53.5 z upadkiem i 56.6 ustany; był to najdłuższy skok dnia. Czech Br. był dopiero na 9 miejscu 37.5 m. ustane oraz 57.5 m. — z upadkiem; 13 Rajski Zyg., a Myszowski dopiero na 21 miejscu. W ogólnej punktacji mistrz. zdobył Br. Czech 455 pkt., 2) Zyg. Rajski 380.5, 3) Mardula Fr. (Sokół) 269.60. Szostakowie i Motyka Julian nie skakali. Wyniki skoków są tak słabe z powodu złodowaciałego śniegu. W biegu pań na trasie 6 km. zwyciężyła Br. Polankowa w czasie 26:46, 2) Zofia Stopkowna 30:56, 3) Giewontówna 31:29. P. Danuta Broeckerówna z Kostrzyna zajęła 8 miejsce. (Tel. wł.) A. K.

Nasi zawodnicy wezmą udział w mistrzostwach Niemiec. Mistrzostwa H. D. W. nie będą obelane; reprezentację na mistrzostwa Europy ustali się później i pojedzie ona pod kierownictwem p. Faechera. Na mistrzostwa Francji, rozpoczynające się 5 lutego, P. Z. N. wysła Bronię Polankową. Poza tem otrzymano zaproszenie na mistrz. Finlandji, które odbywają się 8 i 9 marca. Obelanie ich zależy będzie od uzyskania środków finansowych.

Piłka nożna

„Legia” — „HCP” 4:3 (2:1). Zawody te zgromadziły licznych zwolenników obu drużyn, z których zwłaszcza „HCP” po zasileniu nowymi graczami przedstawia obecnie poważny zespół i może w roku bieżącym odegrać dużą rolę w mistrzostwach. Na „Legii” znać dłuższą przerwę i odpoczynek, mimo to drużyna jej, wzmocniona Frackowiakiem z „Warty” i Nowickim z „Ligi”, nadal jest jeszcze najsilniejszą drużyną A-klasy poznańskiej. Górowała przez cały czas gry, a jedynie ostatnie 10 minut należały do „HCP”, który też strzelił wówczas dwie bramki. Wynik odpowiada w zupełności stosunkowi sił. Bramki uzyskali: dla „Legii” — Nowicki dwie, Sadalski i Sroczyński po jednej; dla „HCP” — Kaczmarek, Małcki i Bielewicz z wolnego. Sędziował dobrze p. Nawrocki.

„Sparta” — „Poznań” 4:3 (0:2). Zawody na niskim poziomie, a gra była prowadzona chwilami zbyt ostro, to też sędzia p. Marcinkowski (wybrany za zgodą obu stron, gdyż związkowy nie stawiał się), miał trudne zadanie; usunął on Plichę z „Poznań” przy końcu meczu. Siły były naogół wyrównane, przyczem w pierwszej połowie lekko górowała „Poznań”, a w drugiej „Sparta”. Na 7 m. przed końcem „Poznań” zesłał z boiska, nie chcąc podporządkować się słusznemu zresztą rozstrzygnięciu sędziego. Świadczy to nie najlepiej o karności tej drużyny. Bramki uzyskali: dla „Poznań” Redziński i Gabrysiak; dla „Sparty” — Wolf dwie z karnego, Durzyński i Gadziński. Publiczności mimo zimna zebrało się dużo.

Cracovia z trzema rezerwami uległa „Wawelowi” 1:3 (1:2), ŁKS pokonał „Bieg” 6:1 (3:0).

Pięściarstwo

Konsulat Polski w Nowym Jorku wystosował do P. Z. B. zapytanie, czy Związek wysłałby zawodników polskich do Stanów Zjednoczonych, aby, jak się w liście wyraża: „zademonstrowali w Ameryce siłę polskiej pięści”. P. Z. B. w odpowiedzi wyraził swą zgodę, prosząc o sprecyzowanie warunków. (Tel. wł.) F. G.

„H. C. P.” — „Sokół” i „Druż. Błękitna” 10:4. Sekcja pięściarska „Sokola” mimo swego sześciotygodniowego istnienia zdobyła się już na pierwszy występ, który należy uważać pod każdym względem za udany. Zawodnicy „Sokola” przedstawieni w tem pierwszym spotkaniu okazali się materialem bardzo dobrym. Poszczególne spotkanie przyniosły następujące wyniki: w. pap.: Malinowski (HCP) bije wysoko na pkt. Nowodworskiego (S), w. musza: Wiza (S) wygrywa przez zdyskwalifikowanie Buszki (HCP), w. kog.: Sipiński (HCP) zwycięża wysoko na pkt. Krucza (Bl), który dwa razy był bliski k. o., w. lek.: Wojewoda (HCP) zwycięża przez k. o. w pierwszym starciu Nowickiego (S), w. półśr.: Bierucki (HCP) — Jackowiak (S) wygrywa przez techn. k. o. pierwszy, w. śr.: Szlupka (HCP) bije bardzo szybkiego Waligóre (Bl) przez k. o. w drugim starciu; najładniejsza walka dnia, w. mięszana: Tilgner (S) bije zasłużenie na pkt. Chrzanowskiego (HCP). Organizacja pod kierownictwem p. Stróżyka, dobra. Sędzia w ringu p. Janusz, sala wypełniona publicznością.

Norwegia uzyskała ze Szwecją nierozstrzygnięty wynik 4:4. Mecz odbył się w Oslo. (radio)

Pływanie

„Cracovia” organizuje w dniu 9 lutego ogólnopolskie zawody pływackie. Siedemnastoletni Zakrzewski uzyskał na 100 m. na plecach czas 1:29. Pociłło z Polonji zgłosił swe przystąpienie do „Cracovii” i grać będzie w piłce wodnej. (Tel. wł.) K. W.

Różne

Mistrzostwo świata w bobslejach poezwornych w Caux zdobył bob włoski „Italia I” pod sterem Zaninetta w czasie 11:29.95. Drugie miejsce zajęli Szwajcarzy, trzecie — Niemcy. (Radio.)

Ilustracja Poznańska i Nowiny Sportowe

tygodnik 8-stronny

bezpłatny

dodatek dla naszych abonentów

Tennis

Lonđyn — Sztokholm 2:2. Spotkanie międzymiastowe w hali przyniosło w pierwszych 2 dniach następujące wyniki: Austin (L) — Ostberg (S) 7:5, 4:6, 4:6, 6:0, 6:0; Malmstroem (S) — Oliff (L) 3:6, 6:3, 4:6, 6:3, 6:4; Austin — Malmstroem 6:0, 3:6, 6:3, 6:2, Ostberg — Oliff 6:3, 3:6, 6:4, 6:4. Decydujący o zwycięstwie punkt przyniesie spotkanie w grze podw. (Radio.)

Borotra i Glasser zdobyli mistrz. Francji w grze podw., bijąc parę de Buzet i Coutanson 8:6, 10:8, 6:2. (Radio.)

O puchar Dawisa. Tegoroczne rozgrywki odbędą się jeszcze według starego planu, natomiast od przyszłego roku ma już obowiązywać podział Europy na dwie strefy. (Radio.)

Życie organizacyjne

Roczne walne zebranie K. S. „Merkur” odbyło się w niedzielę o godz. 16 w lokalu p. Łakomego przy ul. Gen. Prądzyńskiego. Zagał je z powodu nieobecności chorego prezesa — wiceprezes p. Łakomy. Po obszernej dyskusji nad sprawozdaniami ustepującego zarządu i wydziału gier oraz dyscypliny udzielono ustepującemu zarządowi absolutorium, poczem odbyły się wybory. W skład nowych władz klubu weszli pp.: Łakomy — prezes, Sekula — wicepr., Olejnik Stefan — sekr., Kaczmarek Andrzej — skarbnik, Wrembel i Zieliński — członkowie. Do w. g. i d. wybrano pp.: Nowaka Fel., Grajka Sylw., Marcinia i Wedzińskiego; do komisji rewizyjnej weszli pp.: Nowak i Grajek. K. S. „Merkur”, który od roku należy do B-klasy, poza piłką nożną uprawia jeszcze lekką atletykę; znajduje się ona na dobrej drodze rozwoju, hamowanego jedynie z powodu braku boiska, bołączki większości klubów miejscowych.

Nadzwyczajne walne zebranie K. S. „Korona” odbyło się w niedzielę w lokalu p. Nowickiego na Łazarzu; zwolano je jedynie w celu ukonstytuowania się nowych władz klubowych na rok bieżący. Wybrano następujący zarząd pp.: prezes — p. Apfelbaum, wicepr. — Rozwadowski, sekr. — Ławiak, skarbnik — Walkowiak. Kierownikami sekcji piłki nożnej zostali wybrani p. Brodka. Wybór kierowników sekcji lekkoatletycznej postanowiono powierzyć nowemu zarządowi. Do komisji rewizyjnej wybrani zostali pp.: Nowak i Pawelczak. Przewidziana pierwotnie fuzja „Korony” z „Admirą”, o której donosiłmy swego czasu, nie doszła do skutku.

Roczne walne zgromadzenie T. S. „Polonia” Poznań-Główna zagał przy obecności 43 członków prezes p. Urbaniak, przewodniczył mu p. Dembiński. Zebranie miało przebieg bardzo harmonijny, wykazało intensywną pracę, dowodem czego dobry stan kasy. Nowy zarząd wybrano w następującym składzie: prezes — Adamski, wiceprezes Szukała sekr. — Lenartowski skarbnik — Łulka, kier. sport. Brodowski.

Walne zebranie Śl. Z. O. P. N., obradujące przez sobotę i niedzielę, miało chwilami przebieg bardzo burzliwy. Reprezentowanych było 114 klubów, — wniosków o zmianę systemu rozgrywek wpłynęło aż 12. Wszystkie one, pomiędzy niemi także wniosek o utworzenie ligi śląskiej, zostały odrzucone. Wybrano specjalną komisję, która ma przeprowadzić wszystkie odrzucone wnioski i przedstawić wynik swej pracy przyszłemu walnemu zebraniu. Ustepujący zarząd wybrano nieomal w komplecie i na rok bieżący. (Tel. wł.) F. G.

W Łodzi odbyło się dokończenie odroczonego walnego zebrania Ł. Z. O. P. N. Na porządku dziennym znajdował się wniosek o skreślenie klubów fabrycznych ze Związku, wobec czego kluby robotnicze nie wysłały swych przedstawicieli na zebranie. Wniosek został odrzucony głosami wszystkich obecnych; zebranie trwało pół godziny. (Tel. wł.) W. K.

Walne zebranie Ł. Z. O. Z. G. S. wybrało nowy zarząd w następującym składzie: prez. — kpt. Marszałek, wiceprezes — dyr. Tennenberg i wizytator Polomski, sekr. — Rudnicki, skarbnik — Leśniewicz, przew. wydz. gier — Wł. Kozielski, wydz. sędz. — por. Woskowicz. (Tel. wł.) W. K.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— M. S. Wszelaki wysyłany za granicę towar podlega przepisom ustawy cennej; drobnych ilości najczęściej nie warto wysyłać wobec wysokości cla. (K)

— M. W. W Warszawie, zresztą także w Poznaniu, są wyznawcy prawie wszystkich sekt protestanckich. (K)

Wspaniała manifestacja narodowa

Z okazji 10-lecia wyzwolenia (Korespondencja własna).

Wieleń, w styczniu.

Uczestnika szeregu obchodów 10-lecia odzyskania niepodległości uderzył fakt, iż w Wieleniu nad Notecią miasteczku niewielkiem, wypadła ta uroczystość nadzwyczaj wzniosła.

„Jak pod szarą siermięgą często, kroć większe goręje serce, aniżeli pod złotogłowiem, tak i w Wieleniu nad Notecią pomimo trudnych warunków ekonomicznych obchodzono dzień 10-lecia z podziwu godnym pietysmem.

Przypomnieć w tem miejscu należy, że Wielień cięższe niż inne miastowości przechodził koleje, że los jego przez długi czas był niepewny i dopiero w ostatecznej redakcji traktatu wersalskiego przynal Polsce część powiatu wielieńskiego po lewym brzegu Noteci, gdy uprzednio przydzielono go w całości do Niemiec. Mieszkańcy miasta, więc pamiętając owe ciężkie chwile, silnieju uczuwają i większy starają się dać wyraz swym partjotycznym uczuciom; to też dzień 18 stycznia br. zastał miasto przybrane w chorągwie i girlandy, liczne transparenty dopełniały całości, a wszystko dokonane pieczołowicie, skrzętną ręką z dużym nakładem pracy i uczucia.

Gdy wieczór zapadł, mieszkańcy z za Noteci, po niemieckiej stronie, wybiegli na ulice, pytając zdumieni, czy to pożar ogarnął miasto — taka luna jaśniała w oddali. Dopiero dolatujące dźwięki orkiestry polskiej dały im wyjaśnienie.

I szedł pochód przez fluminowaną ulicę starego grodu, szedł pod samą granicą na Rynek w świetel powodzi, gdzie powitał go p. burmistrz Szymon Wachowiak serdecznem przemówieniem. Wystrzały wstrząsnęły powietrzem, i wiatr poniosł słowa polskiej pieśni hen, ku zachodowi. Pochód rozszedł się w krwistym blasku około dwustu pochodni, oraz w barwnym świetle sztucznych ogni.

W niedzielę ranna pobudka wyrwała gród ze snu.

O godzinie 11 ruszył z dziedzica szkolnego przy dźwiękach doborowej orkiestry imponujący pochód towarzyszy, organizacyj, szkół i delegacji — w tym 12 towarzyszy Powstańców i Wojaków z bliska i daleka — do kościoła farnego.

Podniosłem kazaniem, owianem duchem patryjotycznym, pokrzepił zbranych w przepelnionej świątyni ks. prob. Woszkę. Gdy po mszy uroczystej p. burmistrz powitał miłych gości oraz tłumnie zebrane obywatelstwo na Rynku, ruszył pochód ulicami miasta ku pomnikowi wdzięczności, by złożyć dziękczynienie Królowej Korony Polskiej. Wzniosły i nader uroczysty był to moment, gdy delegacje u stóp pięknie przybranego pomnika, otoczonego lasem sztandarów, złożyły wieńce o barwach narodowych.

Po defiladzie przed licznymi zebranymi przedstawicielami władz, odbyła się uroczysta akademja. Tu nasamprzód przywitał p. burmistrz przedstawicieli władz i delegacje odpowiedniem przemówieniem. Następnie przemówił p. Stanisław Piasek, gorliwy członek ówczesnej Rady Ludowej i pierwszy komisarz burmistrz miasta Wielenia. Resztę programu wypełniły dobrane deklamacje i śpiew. Odczytano w dużej ilości nadesłane życzenia m. in. od gen. Dowbór-Muśnickiego, p. starosty krajowego dr. Begale, p. Brownsfordowej z Poznania, posła na Sejm Karola Rzepeckiego, i wielu innych. W radosnym nastroju postanowiono wysłać telegram Rzpłej.

Wspólny obiad zgromadził gości, przedstawicieli władz i delegacje; ogłoszono szereg przemówień i toastów. Wieczorem odegrano 3-aktową sztukę „Do Ciebie Polsko” prof. Jana Rozwadowskiego, osnutą na tle powstania Wielkopolskiego. Szczelnie wypełniona sala i huczne oklaski były dowodem uznania tak dla autora jak i amatorów. Celem upamiętnienia dnia tego wydano ozdobną jednodniówkę na tle ówczesnych wydarzeń, napisaną przez prof. Rozwadowskiego.

Znaczenie obchodu ze względu na bliskość granicy, za którą mieszka wielu Polaków, jest łatwo zrozumiałe. Uznanie za urządzenie tej wspaniałej manifestacji należy się komitetowi z burmistrzem miasta na czele.

MEBLE wszelkiego rodzaju

J. KADLER

dawniej O. Dümke
Fabryka mebli

POZNAŃ
ul. Fr. Ratajczaka 36
walcze przez podwórze

wykonanie wszelkich prac
wyściełanych i dekoracji.

Z Związku Pracowników Umysłowych

W środę 22. bm. odbyło się na sali p. Jarockiego w Poznaniu zebranie Związku Pracowników Umysłowych Z. Z. R. P. Obrady zgabił krótko po godz. 7-mej prezes p. Barczewski w obecności około 150 członków. Po odczytaniu protokołu nastąpił referat wicepr. Związku p. Tad. Piotrowskiego n. t. „Ustawa o najmie pracy pracownika umysłowego”.

Po referacie wywiązała się obszerne dyskusja w której pomiędzy innymi zabierali głos pp. Mazur, Śmigiel, Potnicki, Biernacki, Suzin i Maciejewski. Wyjaśnienie udzielił referent.

W wnioskach domagano się od Zarządu podjęcia kroków celem doprowadzenia w Kasie Chorych i zakładach Ubezpieczeń warunków, przewidzianych ustawą. Żądano również urzędowania w czasie karnawału herbatki z tańcami, ażeby dać członkom możliwość wspólnego zapoznania się. Po załatwieniu szeregu spraw, solwował prezes zebranie.

Po plenarnem zebraniu odbyło się posiedzenie zarządu, na którym ustanowiono następne zebranie, poświęcone powstaniu styczniowemu, odbyć w dniu 13 lutego o godz. 7-mej wiecz. na sali p. Jarockiego. Po zebraniu tem herbatka z tańcami od godz. 1 w nocy. Wstęp bezpłatny tylko dla członków i ich rodzin za okazaniem legitymacji

Tad.

Szwed pasażerem „rakiety księżycowej”

Niejaki Lindenheim, mieszkaniec Götterburga, zwrócił się listownie z oryginalną propozycją do profesora Obertha, który zamierza wystrzelić tak zwaną „raketę księżycową” z północnego wybrzeża Niemiec, celem zbadania nieznanego regionu poza atmosferą ziemską. Profesor Oberth podobno zamierza przelać w piór raketę poprzez ocean do Ameryki i Lindenheim zaoferował się jako pasażer na tę niebezpieczną podróż. W wywiadzie z przedstawicielem jednego z dzienników Lindenheim oświadczył, że brał udział w Wielkiej Wojnie, że jest kawalerem i człowiekiem zupełnie niezależnym i, że zdecydował się podjąć ryzyko, o ileby prof. Oberth przyjął jego propozycję.

Walne zebrania

Tow. św. Wincentego na Wildzie (Konferencja męska) odbyło na sali ks. ks. Zmartwychwstańców swe roczne walne zebranie. Po przeczytaniu protokołu z ostatniego zebrania załatwiono szereg spraw wewnętrznych, poczem prezes p. Jankowski oddał przewodnictwo w ręce ks. prob. jako patrona wspomnianego Towarzystwa. Nastąpiły sprawozdania z działalności rocznej. Ogółem Tow. opiekowało się 144 ubogimi.

Po dyskusji udzielono zarządowi pokwitowania, a następnie wybrano nowy zarząd: — Jankowski — prezes, Kucharski — wiceprezes, Bytner — sekretarz, Adamczewski — zast., Dudziński — skarbnik, Adamczewski — bibliotekarz. Kursorem wybrano p. Wilczyńskiego, a na rewizorów pp. Paetza, Szymkowiaka i Cybińskiego. Na tem zakończono obrady.

(z)

Chór Marjański przy kościele ks. ks. Salezjanów w Poznaniu obradował w sali zakładu (Wronecka 9) przy licznych udziałach członków. Przewodniczył ks. dyr. Kasprzyk patron towarzystwa. Na obradach zatwierdzono statut; tytułem funduszu rezerwowego na sztandar uchwalono kwotę 100 zł. Z kolei referował sekretarz, przedstawiając działalność w towarzystwie. Ze sprawozdania wynika, że saldo na nowy rok wynosi 342 zł. Po referacie bibliotekarza, prezes p. Bruchwalski zeznaczył, że jedną z najważniejszych spraw, załatwionych w ub. roku było przyłączenie do

chóru kółka śpiewackiego Tow. Rzemieślników Katolickich w Poznaniu. Po dyskusji uchwalono całemu zarządowi absolutorium. Na prezesa wybrano ponownie p. Bruchwalskiego, na sekretarza p. Wyszkowskiego, zast. p. Kołodziejczakównę, na skarbnika p. Kostrzewę, na bibliotekarkę p. Banachównę, zast. p. Woźniaka. Ponadto wybrano na radnego p. Adamczaka. (tr)

Z Tow. Powst. i Wojaków w Żninie. W domu Polskim odbyło się walne zebranie w niedzielę, dnia 19 bm. Zebranie zgabił prezes p. burmistrz Bukowski, wnosząc po przemowie trzykrotnie okrzyk na cześć Rzeczypospolitej Polskiej i jej Prezydenta. Przewodniczył p. burmistrz, protokół prowadził p. Derech a na ławników powołano pp. Jarmuza Józefa i Zwadziszewskiego Feliksa. Po odczytaniu protokołu z ostatniego rocznego zebrania przystąpiono do sprawozdań rocznych. Ze sprawozdania sekretarza, które zdał p. przewodniczący wynika, że członków liczyło Tow. 136. Dalsze sprawozdania wygłosił p. St. Kandulski jako skarbnik, komendant p. Sulicki, p. Wł. Kolaszewski, jako gospodarz orkiestry.

Nowy zarząd wybrany przez aklamację, posiada następujący skład: prezes — Fel Zwadziszewski, wiceprezes — Józef Bukowski, komendant — Walczak, zast. kom. — Zaluski, sekretarz (wybór nastąpi na przyszłym zebraniu plenarnym), zast. sekretarza — Cz. Derech, bibliotekarz — Opiołek, skarbnik St. Kandulski, gospodarz orkiestry — Opiołek, zast. — Wal. Kabat; na chorążego wybrano p. Ign. Łanieckiego, podch. Jana Drusa i Kazim. Woźniaka. Komisja rewizyjna: Wład. Kolaszewski, Henryk Nowaczyk i St. Plazalski. Sąd honorowy Zwadziszewski, J. Nowicki i Kornet, zastępcami Jan Reszewski i Jan Majchrzak. Jko delegatów do Obwodu w lutym br. wybrano pp. Wł. Kolaszewskiego, Stan. Plazalskiego i Franc. Bartkowiaka. (zk)

Stow. Młodzieży Polskiej w Śmiglu. W czwartek 9 bm w salce parafjalnej odbyło się roczne walne zebranie Stow. Młodzieży Polskiej Pogotowia im. Jana Kilińskiego w obecności przeszło 50 członków. Zebranie zgabił prezes Szymański. Po śpiewie powołano do prezydja jako przewodniczącego ks. prof. Gronwald, jako sekretarza naczelnika Skrzypczaka Stefana, jako ławników Józefa Albrechta i Dratwińskiego Kazimierza. Po ukonstytuowaniu biura prezydjałnego odczytał w zast. sekretarza prezes Szymański protokoły. Poczem składali poszczególni członkowie zarządu sprawozdania z rocznej akcji za rok 1929. Zebrano młodzież udzieliła zarządowi absolutorium. Następnie wybrano nowy zarząd do którego weszli druhowie: prezes Szymański Stefan, wiceprezes Skrzypczak Stefan, sekretarz Roman Kamieniarz, skarbnik Dratwiński Kazimierz, naczelnik Stefan Skrzypczak, gospodarz Albrecht Józef; do komisji rewizyjnej Furmaniak Józef i Pluskota Ludwik. Po wyborze nowego zarządu przemówił ks. patron Kutner, zachęcając młodzież do intensywniej i zbożnej pracy. (sl)

RADJO

Programy radijofonijne

Wtorek, dnia 28 stycznia 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy pien. i cen targ. Rzeźni miejskiej; godz. 14.15 komunikaty gosp. roln. PAT., sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 17.05 rozrywki umysłowe p. t. „Curiosa” (w organiz. p. St. Nowaka); godz. 17.25 kurs średni języka francuskiego (wykl. p. Omer Neveux); godz. 17.45 transmisja koncertu popularnego z Warszawy; godz. 18.45 nadprogram; godz. 19.00 odczyt p. t. „O kształceniu głuchoniemych” (wykl. dr. Głogowski); godz. 19.20 transmisja z Teatru Polskiego w Katowicach; godz. 22.30 sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe; godz. 22.45 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada”.

Warszawa (1412 m, 214 m — Lwów 385 m); godz. 12.05 radiowy poranek szkolny: a) p. Janina Zawisza-Krasucka, opowie „Karnawałowa przygoda Stefka”, b) płyty gramofonowe; godz. 13.10 komunikat meteorologiczny; godz. 15.00 komunikat gospodarczy; godz. 15.45 „Chwilka lotnicza”; godz. 16.15 muzyka gramofonowa; godz. 17.15 „Polska oświata na obczyźnie” — wygłosi prof. Aleksander Janowski; godzina 17.45 koncert popularny. Wykonawcy: Or-

kiestra P. R. pod dyr. Józefa Ozimińskiego, Stanisław Tawroszewicz (skrzypce) i prof. Ludwik Urstein (akomp.); godz. 19.10 giełda rolnicza; godz. 19.20 transmisja z Teatru Polskiego w Katowicach. Po transmisji komunikaty.

Katowice (409 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 16.00 komunikaty gospodarcze; godz. 16.20 koncert gramofonowy; godz. 17.15 W. Włosik: „Ogrodnik śląski”; godz. 17.45 koncert popularny z Warszawy; godz. 19.05 intermezzo muzyczne; godz. 19.15 komunikaty harcerskie; godz. 19.20 transmisja z Teatru Polskiego w Katowicach „Zygmunt August” — opera Tadeusza Joteyki.

Nowe stacje polskie.

Od pewnego czasu Warszawa — jak już o tem pisaliśmy — pracuje na dwóch falach, długości 1411.7 m (z energią 12 kw.) i 214 m (2 kw.). Program warszawski nadaje równocześnie próbie nowa stacja tymczasowa we Lwowie na fali 385 m z siłą 2 kw. w antenie.

Wdzięczni będziemy czytelnikom i radiosłuchaczom za doniesienie nam, czy udało im się kiedykolwiek osiągnąć stację warszawską na fali krótkiej, względnie przez Lwów.

Ostatnia transmisja z Londynu.

W dniu otwarcia Międzynarodowej Konferencji Morskiej, t. j. 21. bm. stacja stołeczna sprawiła radiosłuchaczom całej Polski nielada niespodziankę. Oto w ostatniej chwili zmieniony został program i wszystkie pol. stacje naładowe retransmitowały z Londynu via stacja wiedeńska i berlińska. uroczystość otwarcia tej ważnej dla całego świata konferencji. Retransmisja odbyła się drogą powietrzną za pośrednictwem specjalnych aparatów, zainstalowanych przez Wydział Techniczny „Polskiego Radia”. Dzięki tej transmisji radiosłuchacze całej Polski usłyszeli bezpośrednio z Londynu przemówienie króla angielskiego Jerzego V premiera Mac Donalda, delegata Ameryki Stimsona i delegata Japonji Wakatsuki. Audycja wypadła pod każdym względem doskonale. Odbiór był czysty i równy.

Po każdym przemówieniu nadane zostało dla radiosłuchaczy, nie znających języka angielskiego, krótkie streszczenie, które po wysłuchaniu każdej mowy sporządził redaktor Zygmunt Cithurus. Audycja trwała od godz. 12 do 14.30. Przed rozpoczęciem retransmisji stacja stołeczna nadała krótki wstęp, zaznamiający radio słuchaczy z rolą konferencji i jej znaczeniem. Ostatnia retransmisja wykazała, że przy sprzyjających warunkach atmosferycznych transmisja różnorodnych uroczystości, czy wydarzeń zagranicznych drogą powietrzną jest możliwa.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Powstańców i Wojaków im. Gen. J. Hallera Poznań.** Jeżyce urządza w niedzielę dnia 2 lutego zabawę karnawałową na sali restauracji „Boulevard” przy pl. Nowomiejskim 5. Początek o godzinie 6 wieczorem. Bilety wcześniej do nabycia u gospodarza zabawy druha A. Przybylskiego, ul. Dąbrowskiego 96.

— **Tow. Powst. i Wojaków Łazarz-Górczyn.** Roczne walne zebranie odbędzie się w poniedziałek, dnia 27 bm o godzinie 7 wieczorem przy ulicy Marszałka Focha nr. 81.

— **Cech Krawiectwa Damskiego.** Walne zebranie odbędzie się dnia 28 bm o godzinie 19 w sali posiedzeń Domu Rzemieślniczego przy ul. Fr. Ratajczaka.

— **Cech Krawiectwa Damskiego.** Walne zebranie roczne odbędzie się 28 b m o godz. 19 w sali posiedzeń Domu Rzemieślniczego przy ul. Fr. Ratajczaka.

— **Wydział Krawiecki Tow. Młodych Przemysłowców.** Zebranie odbędzie się we wtorek, 28 bm. o godzinie 20 w lokalu Kola Seniorów. Aleje Marcinkowskie go 26. III wchód w podwórze.

— **Sodalicia Panien Urzędniczek.** Zebranie sekcji eucharystycznej odbędzie się w środę, dnia 29 bm. o godz. 19.30 przy ul. Wodnej 8.

— **Stow. Młodzieży Polsko-Katolickiej Poznań-Wilda.** Zebranie plenarne odbędzie się 29 bm o godz. 19.30. Z powodu bardzo ważnych spraw, przybycie wszystkich członków konieczne.

— **Chór Kościelny pod wezw. św. Cecylii, par. św. Marcina.** Roczne walne zebranie odbędzie się dnia 29 bm o godz.

19.30 na salce parafjalnej. Na porządku obrad wybór nowego zarządu.

— **Koło Przyjaciół Harcerstwa przy I. Harc. Drużyny Lotniczej** zwołuje na dzień 9 lutego o godz. 17 w auli IV szkoły wydziałowej przy ul. Wyspiańskiego roczne walne zebranie. Na porządku obrad sprawozdania zarządu i komisji rewizyjnej, dyskusja, wybór nowego zarządu i delegatów. Przed zebraniem interesujący wykład n. t. „Kwestja żydowska w Polsce” wygłosi p. Myśliński. W razie nieprzybycia na zebranie dostatecznej ilości członków odbędzie się następne zebranie o godzinie 17.15, walne bez względu na ilość obecnych.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: J. W. z podziękowaniem za otrzymane łaski 5 zł. — Marja Pasikowska 20 zł. — P. T. i K. J. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 15 zł. — Zb. Waliński. Wielkopolska Centrala Tapet, nieodebrany rabat przez p. Jasińskiego (Stowackiego 62) 10.60 zł. — M. R. 20 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 2094.39 zł.

Pryw. Lecznica Chirurgiczna

Dr. Parczewskiego

Poznań

ul. Mickiewicza 22

tel. 18-99.

nr 7863

Borykając się z trudnościami codziennego życia i narzekając na biedę zapomniamy, że często winę tego smutnego stanu ponosimy sami. Mianowicie Ignacjak mucha do lepu do towarów zagranicznych, a zwłaszcza specyfików leczniczych wysyłamy miliony złotych z Polski podczas gdy nabycie ich nie zawsze jest konieczne, gdyż można je z łatwością zastąpić wyrobami krajowymi. Pw 7453 47.50

TABLETKI PARAMINT „ERBE” o przyjemnym smaku i zapachu stanowią sympatyczny i **PEWNY ŚRODEK DESINFEKUJĄCY GARDŁO I KRTAŃ**, nie tylko dla chorych lecz i zdrowych, przy pielęgnowaniu osób chorych zażalenie, oraz podczas epidemji tak w domu jak i w szpitalach, a kolach urzędach w tramwaju i w kinie. **PARAMINT „ERBE”** zazywaj kilka razy dziennie abyś się nie zażył **GRYPĄ, ANGINĄ** lub innymi chorobami.

Do nabycia w aptekach i drogeriach.

Sprzedaż

Kurjera Poznańskiego

na

Riwierze Francuskiej

uskutecznia

Polskie Biuro Podróży „Francopol”

Nice, 14 rue Halévy

Biuro to zaopatruje w pismo nasze następujące miejscowości:

Nicea

Kioski gazetowe głównych ulic miasta

Cannes

Księgarnia Perrier, 4 rue d'Antibes

Juan-les-Pins

Księgarnia Gracias, Av. de la Gare

Monaco

Księgarnia i bis rue Grimaldi

Menton

Główny kiosk gazetowy.

Nauczyciel wiejski

z zdolnościami redaktorskimi, umiejący popularnie pisać w kierunku politycznym i oświatowym dla narodo-wo myślącego ludu wiejskiego, poszukiwany. Zgłoszenia z dołączeniem życiorysu do ekspedycji niniejszego pisma pod zw 21 429/30. Oferty nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi

Unieważnienie

weksel wreczony Józefowi Boreckiemu, Górna Wilda 84, na 50 zł, platny 20 lutego 1930 unieważniamy

Józef Ruplewicz
Tekla Surórkowa.

zw 1164

5 mórg

ziemi pod budowę koła Poznania sprzedam. Oferty Orcdownik ad 94 047

Dzielnego maszynistę

do maszyny parowej 200 H. P., który zarazem obsługiwać musi stację elektryczną, oraz

dzielnego ślusarza maszynowego

poszukują

FABRYKI SZKŁA UJŚCIE, Spółka Akcyjna

dawn. Friedr. Siemens w Ujściu.

Pw 8415-4, 15/

W sobotę, dnia 25. 1930 r., o godz. 10 wieczorem, zmarła po długich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., przeżywszy lat 80, nasza najlepsza, najtroskliwsza, ukochana matka i babka, ś. p.

Wanda z Jasińskich Hoppowa

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w czwartek, dnia 30 b. m., o godz. 10,30 w Kościelcu, o czym donoszą

Liszkowo, Popowiczki, Katowice, Kościan.

ciężko strapione
dzieci i wnuki.

nw 7843

Dnia 26 stycznia 1930 roku zasnął w Bogu, po długich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, ś. p.

Stefan Urbański

em. nauczyciel IV. szkoły wydziałowej

w 64 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 29 b. m. o godz. 15 z kaplicy cmentarnej w Górczynie. Msza św. żałobna nazajutrz w kościele parafjalnym Matki Boskiej Bolesnej na Łazarzu.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona, dzieci i rodzina.

Poznań, ul. Skryta 1.

zw 21464

W poniedziałek, dnia 27 stycznia 1930 r., o godz. 5,30, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., w kwiecie wieku, moja najdroższa córka, nasza najukochańsza siostra, ciocia i szwagierka, ś. p.

nw 7853

Wanda Kielczewska

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 30 b. m., o godz. 16, z domu żałoby; nabożeństwo żałobne odprawi się nazajutrz, o godz. 9 rano.

W ciężkim smutku pogrążeni
matka z dziećmi i rodzina.

Mosina, Otusz, Swarzędz, Poznań, Siedlików, Bukowiec, Wersingawe.

Dnia 25 stycznia 1930 r., o godz. 4,30 po południu, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., nasz kochany ojciec, teść i dziadek, ś. p.

Ignacy Olszewski

przeżywszy lat 80. Pogrzeb odbędzie się z kostnicy domu starców na Śródce w środę, o godz. 2,30 po poł., o czym zawiadamia

zw 21472

w ciężkim smutku pogrążony

Stanisław Pluciński z żoną i dziećmi.

Poznań, ul. Staszica 23.

Dnia 26 stycznia 1930 r., o godz. 5,30 rano zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, mój najdroższy mąż, nasz kochany brat, wuj i szwagier, ś. p.

Tomasz Cieślik

w 78 roku życia, o czym zawiadamiają

zw 21463

w ciężkim smutku pogrążeni
żona i rodzina.

Msza św. z wigiljami odbędzie się w środę, 29 bm., o godz. 9,30 w kościele św. Marcina, poczem pogrzeb na cmentarz przy ul. Bukowskiej.

Dnia 25 stycznia 1930 r., o godzinie 7 rano, skończył Swą ziemską wędrówkę, po długich i ciężkich cierpieniach, zaopatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż a nasz najukochańszy i najlepszy ojciec, syn, brat i dziadek, ś. p.

dw 4005

Józef Moskalski

przeżywszy lat 52. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 28 b. m., o godzinie 4 po południu, z domu żałoby Stary Rynek 10, na cmentarz farny przy ul. Bukowskiej.

Msza św. nazajutrz o godz. 8, w kościele farnym.

W nieutulonym smutku pogrążona
żona z dziećmi.

Poznań, w styczniu 1930 r.

Najstarszy Zakład pogrzebowy P. Piasecki.
Poznań, Klasztorna 14. Telefon 2789.

Za tak bardzo liczny udział w pogrzebie najdroższego, nigdy niezapomnianego męża i ojca, ś. p.

zw 21465

Maksymiljana Luksa

składamy wszystkim a mianowicie W. P. Naczelnikowi Gł. W. Kol. I. kl. Zakrzewskiemu, P. P. Inżynierom, P. P. Kolegom Zrzeszenia Prac. Adm. Tech. P. K. P., Współpracownikom Sekcji VI/1, VI/2 Gł. W. K. I. kl., Kol. Kołu Muzycznemu, Kol. Kołu Śpiewaków Moniuszki, Ochot. Kol. Straży Pożarnej, Przyjaciółom, Znajomym, Krewnym, za nadesłane piękne wieniec oraz słowa współczucia, składamy z głębi serca płynące

Bóg zapłać!

Żona z synkiem.

Dnia 25 b. m., zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p.

rw 8485/6

Józef Moskalski

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 28. 1. 1930, o godz. 4 po poł., z domu żałoby Stary Rynek 10. O liczny udział w pogrzebie prosi

Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu.
Wypadek 164.

W ogłoszeniu żałobnym, ś. p. Maksymiljan Luksa, zamieszczonym w nr. 34 pisma naszego, zaszedł błąd drukarski. Odnośne zdanie brzmi poprawnie: „W Zmarłym straciłyśmy troskliwego zięcia, ukochanego, najlepszego szwagierka. Niech Mu ziemia lekka będzie. Cichowiczowa z córką.

zw 21471

W sobotę, dnia 25 stycznia 1930 r., zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najukochańszy syn, mój kochany brat i siostrzeniec, ś. p.

Bronisław Piasecki

przeżywszy lat 33. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 29 b. m., o godz. 3 po poł., z Zakładu św. Józefa na cmentarz farny. Msza św. żałobna zaś w czwartek, dnia 30 b. m., o godz. 8,30 rano w Farze.

W ciężkim smutku pogrążona rodzina.

Poznań, St. Rynek 19/20.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonja”. Poznań, ul. Towarowa 25 — Telefon 31-30.

Plaszcze Damskie Żałobne

poleca gotowe, wykonuje
miarowe w 24 godzinach.
Ceny bezkonkurencyjne.

JÓZEF SZUSTER
Stary Rynek 76, I. ptr.
(naprzeciw Odwachu).

zw 21-59

Praktykę lekarską

dla specjał. chor. skór i wener
odstąpię na Górn. Śląsku
Zgłoszenia pod „Lekarz” do
Biura Ogłoszeń „Par”, Kato
wice, Poprzeczna 8.
Pw 84-71 35

UWAGA!

Do PP. Zastępczyn i Zastępców losowych!

WYSYŁAMY DO WAS NASZEGO INSPEKTORA!

Wzywamy wszystkich, którzy dotąd sprzedają obligacje premjowych i dolarowych na raty się już zajmowali, jakoteż i tych, którzyby tą sprzedażą zając się chcieli, by w własnym interesie zgłosili się osobiście od godziny 10 rano do 1 w poł.:

do p. H. Frischa: w dniu 28, 29 i 30 stycznia r. b.
w Poznaniu, Hotel Britanija.

Otrzymacie gwarantowaną wypłatę najwyższej
prowizji ewentualnie stałą pensję i zwrot kosztów
podróży! Tw 974

P. P. z najbliższej okolicy zgłaszający się u naszego
inspektora otrzymują zwrot kosztów podróży!

INŻYNIER - TECHNOLOG

główny kierownik wydziału technicznego i ruchu fabrycznego dużego przedsiębiorstwa przemysłowego z dłuższą praktyką na stanowiskach kierowniczych, z gruntowną znajomością, jak w zakresie ruchu i eksploatacji nowoczesnych elektrowni tak i pod względem organizacyjno-handlowym, dokładnie obznajmiony z gospodarką i techniką ciepłą, techniką warsztatową, obeznany z zasadami organizacji pracy, wytrwały w wykonaniu intensywnego programu fabrykacji i przeprowadzeniu nowych zamierzeń i projektów — **zmieni miejsce pracy.** Łaskawą korespondencję sub
nw 6407 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

STENOTYPISTKA

znająca język polski i niemiecki,
z stenografią polską, potrzebna
zaraz. nw 7845

Adwokat J. Grzegorzewski,
POZNAŃ, plac Wolności 17.

Starsza doświadczona gosposia

z długoltną praktyką, znająca wszelkie prace
wchodzące w zakres gospodarstwa wiejskiego i do-
mowego, **poszukuje posady** na wsi lub w mieście
do mniejszego gospodarstwa (1-3 osób). Może
przedłożyć pierwszorzędne świadectwa. Wymaga-
nia skromne. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn.
pod zw 21387

KIEROWNIK GAZOWNI I WODOCIĄGÓW

z gruntowną znajomością administracji technicznej Ga-
zowni i Wodociągów miejskich i przynajmniej 5-letnią prak-
tyką na kierowniczym stanowisku w gazowniach, **potrzebny**
od 1 kwietnia r. b. Zgłoszenia tylko piśmienne z życiory-
sem, odpisami świadectw, których się nie zwraca i podaniem
pretensji co do pobrań, przyjmuje
Magistrat pow. miasta Śremu.
dw 4003

Poszukujemy

KIEROWNIKA ELEKTROWNI

dla centrali elektrycznej w Wielkopolsce, ze znajomością silników spalinowych oraz ruchu elektrycznego w centrali i sieci. Warunki według umowy. Zgłoszenia z życiorysem i odpisami świadectw pod nr. 4.138 do biura ogłoszeń „Par”, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11
Pw 4498 4,138

KONKURS

Wydział Powiatowy powiatu wrzesińskiego rozpisuje na-
jniższym konkurs na stanowiska:

dyrektora Lecznicy Powiatowej,
lekarza chirurga i ginekologa,
oraz lekarza ordynatora (internistę) — z uposażeniem
według umowy.

Stanowisko dyrektora Lecznicy Powiatowej powierzone
zostanie lekarzowi chirurgowi lub ordynatorowi.

Wymagane kwalifikacje:

- od lekarza chirurga, obywatelstwo Państwa Polskiego i wyznanie katolickie, doktorat wszech nauk lekarskich i prawo praktyki w Państwie polskim, conajmniej 5-letnia praktyka chirurgiczna u specjalistów chirurgów i ginekologów, znajomość administracji szpitalnej, nieprzekroczony 45 rok życia, nieposzlakowana przeszłość; dw 3997
- od lekarza ordynatora, obywatelstwo Państwa Polskiego i wyznanie katolickie, doktorat wszech nauk lekarskich i prawo praktyki w Państwie polskim, conajmniej 5-letnia praktyka lekarska, znajomość administracji szpitalnej, nieprzekroczony 45 rok życia, nieposzlakowana przeszłość.

Podania wraz z uwierzytelnionymi odpisami świadectw naukowych i dotychczasowej praktyki oraz z życiorysem, należy wnieść bezpośrednio do Wydziału Powiatowego we Wrześni, najdalej do dnia 25 lutego r. b.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
(—) Chodakowski, starosta powiatowy.

UCHWAŁA

3. N. 3/29.
Kupcowi Stanisławowi Borowskiemu z Chelmina, udzie-
lono odroczenia wypłat do 10 kwietnia 1930. nw 6408
Nadzorca sądowym ustanowiono kupca Stanisława Zeug-
nera z Chelmina.
Chelmino, dnia 10 stycznia 1930.

Sąd Grodzki

Kawa tańsza

Wielka zniżka cen

na wszelkie gatunki

KAWY

St. Milachowski
Poznań
ul. Fr. Ratajczaka 40
(narożnik ul. 27 Grudnia 1)

Pierwszorzędny magazyn kawy.

Pw 819 4 125

Przeciw chudości

używać należy naszego wypróbowanego od lat proszku od
żywego „PLENUSAN” W krótkim czasie znaczny
przyrost wagi, kwitnący wygląd i pełne kształty ciała
Wzmocnia również krew i nerwy. Polecany przez lekarzy
i profesorów: 1 pudełko 6,— zł; 3 pudełka 15,— zł. Przy
zapłacie zgóry wysyłka franco. Pw 6937 46.31

Dr. GEBHARD & Sp. — GDAŃSK, Oddz. 153a.

Używany

samochód ciężarowy

Ford 1928 r. bud., 4-cylindrowy 45 P. S. 1,5 tonn
nośności, na gum. dętych, do sprzedania. Zgłosz.
do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 21 460

W mieście powiatowym, gdzie znajduje się gimnazjum
wydzierżawię lub sprzedam jedną z najstarszych

drogeryj

nowocześnie urządzone. Ewentualnie sprzedam równocześnie dom, większe mieszkanie może być zaraz objęte. Reflektanci z podaniem gotówki, jaką dysponują, zechcą nadesłać swe zgłoszenia do biura ogłoszeń „PAR”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 4.155 Pw 8846-4,155

Ziemianka

poszukuje osoby inteligentnej do prowadze-
nia domu i do towarzystwa. Warunki: pierw-
szorzędne referencje, wiek od 30-40 lat. Zgło-
szenia do Kurjera pod zw 21471

Z powodu parcelacji majątku poszukuję od
1 kwietnia r. b., posady dla

kasjerki-książkowej

która u mnie pracowała lat 7. Zgłoszenia proszę
skierować: zw 21466

EDWARD STABROWSKI,
Siekierki Wielkie, p. Paczkowo, tel. Kostrzyn 1.

„Rolnik” w Nowemmieście n/Drwęca (Pomorze)
poszukuje zaraz lub od 1 marca 1930 r.

II. członek Zarządu

rutynowanego ksiązkowego-bilansisty z kaucją. Reflek-
tuje się tylko na dobrego fachowca z praktyką Spółdzielczą
Zgłoszenia wraz z odpisami świadectw, podaniem referencji
i warunków, należy przesyłać pod adresem: Wiceprezes
Rady Nadzorczej „Rolnika” w Nowemmieście, Tadeusz
Roman, Krzemienień, poczta Kurzętnik, pow. Lubawski
dw 3976

ś. p.

Stanisław Frankowski

rycerz Kl. Maga-Polonia

Zgasił przedwcześ-
nie, po bardzo dłu-
gich cierpieniach,
w dniu 22 stycznia r. b.

W Zmarłym straci-
liśmy oddanego i de-
koracyjnego człon-
ka. zw 214-1

Cześć Jego pamięci!

Ronwent Magna Polonia.

Pożyczki 15 tys.

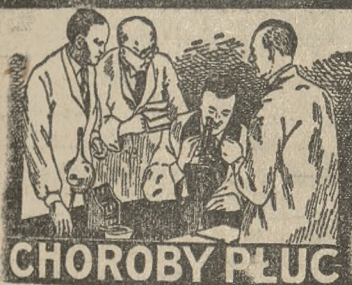
na I. hipotekę kamienicy, war-
tości 65 tys. poszukuje
Paweł Krawczyk,
Miejska Górka (Pozn.)
zw 21484

Gruźlica płuc

jest nieubłagana i co-
rocznie — nie robiąc
różnicy dla poci, wieku
i stanu, kosi miliony
ludzi.

Przy zwalczaniu
chorób płucnych
bronchitów,

uporczywego, męczą-
cego kaszlu itp. sto-
sują pp. Lekarze

CHOROBY PŁUC

BALSAM THIOCOLAN-AGE,
który ułatwiając wydzielanie się płwociny wzmacnia
organizm i samopoczucie chorego oraz powiększa wagę
ciała i usuwa kaszel. Używa się za poradą lekarza.
Sprzedają apteki. dw 5417 Sprzedają apteki.

Największa w Polsce
Odlewnia Dzwonów

Braci FELCZYŃSKICH

w Ratuszu, ul. Siwlecka 5

i w Przemyslu, ul. Krasieńskiego 63 a.

Firma istniejąca przeszło 120 lat.

Odnaczona licznymi medalami i nagrodami na wysta-
wach krajowych i zagranicznych a między temi:

- Wielki Złoty Medal P. W. K. w Poznaniu 1929 r.
- Grand Prix Liège (Belgia) W. M. 1928 r.
- Złoty Medal Wilno W. Rol. Przem. 1928 r.
- Grand Prix Paryż W. M. 1927 r.
- Wielki Złoty Medal W. Kość. 1909 r.
- Złoty Medal Stryj W. Rol. Przem. 1909 r.

Dostarcza dzwony wszelkich rozmiarów i tonów.
Przelewa stare nieużyteczne dzwony.
Wykonuje kompletne żelazne dzwonnice.
Posiada w składzie wielką ilość dzwonów gotowych.
Uwaga: Dzwony, które mają być dostarczone na Wiel-
kanoc należy zamawiać przynajmniej sześć tygodni
wcześniej. dw 8984

Praktyka dentystyczna

w powiatowym miasteczku woj. Poznańskiego, kompletnie
urządzona wraz z 5-pokojem mieszkaniem, zaraz do sprze-
dania. Łaskawe zgłoszenia do eksp. Kurjera Poznańskiego
pod zw 21 459

Mieszkania 4-6 pok.

w centrum lub pobliżu, wys. parter, I. p., szukam za czyn-
szem do 400 zł mies. Oferty pod „4475” do „Reklamy
Polskiej”, Aleje Marcinkowskiego 6. Kw 1529

Ogłoszenie.

Magistrat m. Gdyni — Zakład Oczyszczania Miasta niniejszem podaje do wiadomości, iż **wyznaczony przetarg na dzień 25-go stycznia r. b. na dostawę 500 sztuk śmietników metalowych na podwórza do śmieci, został**

odłożony do dnia 12-go lutego r. b. godz. 10-tą rano.

Oferty należy opiewać z dopiskiem „Oferta na dostawę śmietników”, należy składać pod powyższym adresem II dom, pok. 44.

Gdynia, dnia 25 stycznia 1930 r.

Prezydent miasta

wz. (—) J. Grubba
Członek Magistratu.

nw 6405

Ogłoszenie.

Magistrat miasta Gdyni — Zakład Oczyszczania Miasta niniejszem podaje do wiadomości, iż **wyznaczony przetarg na dzień 25-go stycznia r. b. na dostawę 2-ch skrapiarek samochodowych i 2-ch samochodów ciężarowych do wozu śmieci został**

odłożony do dnia 12-go lutego r. b. godz. 10-tą rano.

Oferty należy opiewać z dopiskiem „Oferta na dostawę samochodów”, należy składać pod powyższym adresem II dom, pok. 44.

Gdynia, dnia 25 stycznia 1930 r.

Prezydent miasta

wz. (—) Grubba
Członek Magistratu.

nw 6406

Przetarg przymusowy

We wtorek, dnia 28 b. m., o godz. 12, przy Starym Rynku 56, sprzedam publicznie najwięcej dającym za gotówkę:

szafę do książek

Pietruszewski, kom. sąd.
Wielkie Garbary 33.

nw 7854

Przetarg przymusowy

W środę, dnia 29 b. m., o godz. 8.30 przy ul. Woźnej 10, III. — sprzedam publicznie najwięcej dającym za gotówkę:

większą ilość twustu, nici, chustek, gumy podwiązki, wstążki, haftu, bawełny, swetrów męskich oraz damskich, fartuchów, guzików, torebek damskich oraz dziecięcych, szali jedwabnych oraz kołnierzyków, kołnierzy, pończoch damskich oraz męskich, skarpet, rękawiczek, 500 czapek, 30 ubrań, 20 pal, 12 krzesełek, zegar, 25 lamp oraz 4 nadstawki.

Pietruszewski, kom. sądowy — Wielkie Garbary 33.
nw 7853

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 6 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Nowożeńcom

Ślubne obrączki, piścionki, zegarki, ceny 20 do 100 zł poleca Chwilkowski, św. Marcin 40.
zdw 94 209

Szpica

białego, bardzo czujnego, 6 miesięcy sprzedam tanio li tylko do dobre rece. Śniadeckich 3, parter. prawo, od godz. 4.30—7.
zdw 94 163

Wilczyca

roczna, ostra i mądra, bardzo tanio na sprzedaż. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 94 374

Hel

Pensjonat 18 pokoi, kuchnia, weranda, kompl. umeblowanie, do nabycia lub wydzierżawienia. Wiadomość Grudziądz, św. Wojciecha 42. Sobolewski.
zdw 94 340

Koń ciężarowy

gniały waliach 7 lat, wysoki 1.85, nadzwyczajnej budowy, nadaje się do cięższych prac natychmiast na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 94 339

Hotel

w pobliżu Poznania, jedyny na miejscu, duża sala, 15 pokoi gościnnych, 3 morgi ogrodu owocowego, bez hipotek, na sprzedaż, lub zamiana na mały dom z dopłatą. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 352

Rzeźnictwo

dobrze prosperujące sprzedam 4 500 zł. Gozimirski, Inowrocław, Mikołaja 30.
zdw 94 350

Dom

przy Rynku, II piętra, plac budowlany sprzedam 30 000, wpłaty 15 000 zł. Gozimirski, Inowrocław, Mikołaja 30.
zdw 94 349

Hotel

pierwszorządny z rozlewnia piwa w małym mieście w pobliżu Poznania 1900 budowany, z powodu podziału spadku zaraz na sprzedaż. 10 kompletnie urządzonych pokoi gościnnych, 6 ubikacji restauracyjnych, sala, mieszkanie prywatne, dużo przynależności, remiza do powozów, stajnie, zabudowanie, nadaje się także na inne przedsiębiorstwo, wszystko ze składami. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 348

Dom handlowy

z wolnym składem i 2 mieszkaniami po 4 pokoje z kuchnią i łazienką w Koronowie. Rynek 9 na sprzedaż. Wiadomość Bydgoszcz, Długa 47. „Bławat”.
nw 3844

Sprzedam

4 krowy wysoko cienne i konia. Poznań, Debiecka 32.
zdw 94 178-9

Ubranie

smoking, płaszcz damski sprzedam. Poznań, 38, III., lewo.
zdw 94 288-9

Rower

jak nowy za 150 zł, kuchnia westfalska. Nowy Rynek 3.
zdw 94 284-5

Wikliny

koszykarskiej do 3 wagonów każda ilość sprzedam. Oferty Kurjer zdw 94 365

Wilki

10 miesięczny, św. Wojciech 2a, podwórze, parter.
zdw 94 364

Skład

w Starym Rynku najlepsze położenie 130 m² z urządzeniem za cenę 11 tysięcy zł, w tym za 3 miesiące dzierżawa zapłacona. — Oferty Kurjer zdw 94 046

Futro

meskie, spód elki, kołnier karakulowy, okazynie sprzedam. — Wierzbice 37 a, II., prawo.
zdw 93 586

Maszyny do szycia

wielki wybór niskie ceny dogodnie warunki spłaty „Titania” T. z o. p. Poznań, ul. Gwarna 15.
Pw 8026 3.35

Segregatory

„Rekord” — poleca Kartonaż, Dąbrowskiego 79, telefon 7468.
zdw 93 132

„Fiat 501”

w dobrym stanie po remoncie gotów do jazdy sprzedam korzystnie. Marszałka Focha 35. III., prawo.
zdw 92 705

Tanio

się ubierzesz, umeblujesz w Do mu Komisowym, św. Marcin 78a.
Pw 7 418

Mebie

na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szpryngacz Wielka 13. Klienteli zamieszkuje odstawiamy własnym samochodem.
Pw 3813/14

Dolarówki

10 sztuk sprzedam. Łaskawe zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera zdw 93 653

Skład kolonijalny

bez mieszkania zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 93 663

Pianino

dobrze utrzymane 1100 zł. Za Grobla 5. Pierunek.
zdw 94 065

Skład

z urządzeniem i przyległym mieszkaniem, nadający się na każdą branżę w ruchliwym mieście. Pomorza jest wprost od właściciela zaraz lub później do oddania. Zgłoszenia pod nr. 100, filia Kurjera Poznańskiego, Nakło.
zdw 93 320

Fortepian

Wolkenhauer jak nowy zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 94 058

Motor

Deutza 6 k. m. na gaz lub benzynę oraz motocykl 5 k. m., obojga jak nowe, korzystnie sprzedam. A. Mariko, Gościń (Wlkp.).
zdw 94 059

Po

dobra szczerka do zębów w każdym formacie o miękkiej czy twardej szczerce tylko do Drogerji Uniwersum Poznań ul. Ratajczaka 33.
Pw 7 147/46.182

Gramofony

i płyty poleca Bruzdziński i Ska. Aleja Marcinkowskiego 8, na I. piętrze. Wymiana starych płyt, naprawa mechanizmów, telefon 40-51.
zdw 90 455

Zielononózek

jaja wylęgowe 60 gr sztuka. — Piskleta jednodniowe 2 zł. dwutygodniowe 3 zł. 4 tyg. 4 zł. oddaje Majątek Unisław — dwór.
dw 3028

Na karnawał

maski, czapki, konfetti, serpynty, parasolki, orderki, girlandy do ubrania sali, bilety wstępu, garderoby poleca najtaniej Antoni Rose, ul. Nowa, telefon 33 81. Osobom pewnym daję w komis.
Pw 8794 4.81

Samochód

ciężarówka N. A. G. korzystnie do nabycia. Obejrzcie warsztaty Samochodowe. Rekowski, Górski, Strzelecka 15, telef. 1779.
rw 8 456-7

Młóckarnie

motorowa (kompletna) 12 konna jak nowa okazynie sprzedam. Basiński, Powiśle, pow. Gniezno.
rw 8442

Mebel III

Sypialnie i meskie gabinety polerowane stylowe, używane pokój meski tanio, wykonuje wszelkie prace stolarskie szybko i tanio. Fabryka mebli stylowych, telefon 5627, Romuald Szubert, Poznań, Grobla 6, II. podwórze.
rw 8 475

Maszyny do szycia

krawiecka Singera, sprzedam tanio. Adres wskaże Kurjer zdw 94 080

Restauracja

kawiarnia, kompletne urządzenie, dobre położenie, tanio sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 94 079

20 tomów

kompletny Leksykon Meyer'a w luksusowym wykonaniu na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera zdw 94 105

Place

pod wille Kochanowskiego nar. Sienkiewicza 25—30 000. Oferty Kurjer zdw 94 104

Radjoskrzynkę

2 osób nowa 17x45 tanio, sprzedam. Zwolski, Spokojna 2.
zdw 94 102

Skład

w Grodzisku wraz z przyległym mieszkaniem blisko rynku zaraz do wynajęcia. St. Skrobalski, Grodzisk (Wlkp.).
zdw 94 149

Posiadłość

w mieście powiatowym, dom narożnikowy, niewykończony, w którym mieści się buda 4 składy, wjazd, wyjazd z dużym podwórzem, szopa, stajnia, nadająca się na każde przedsiębiorstwo, zaraz korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 94 117

Maszynę

do pisania praszą Wodna 20. I. ptr.
zdw 94 134

Aparat

fotograficzny 13 x 18 sprzedam 150. Staszica 21, Fatum, suteren w bramie.
jw 3 293

Pianino

zagraniczne krzyżowe. Półwiejska 11, podwórze lewo, III., prawo.
zdw 64 197

Piekarnia

wsł. kościelnej, urządzeniem od właściciela, bez konkurencji, objęcie 2 000. Poznań, Centrala, św. Marcin 78.
zdw 94 205

Pianino

dobre sprzedam. Ratajczaka 10, II. lewo, w podwórze.
zdw 94 245

Biurko

damskie mahoniowe antyk sprzedam. św. Marcin 62, parter, podwórze.
zdw 94 272

Sypialnię

debowo formierowaną, nową tanio sprzedam. Grobla 30, II., lewo.
zdw 94 254

Okazyjnie

sprzedam maszynę Underwood sprzedam gramofon. Przemysłowa 26, parter lewo.
zdw 94 258

Skład

cukierków, pokój centrum na każdą branżę sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 94 266

Skład

kolonijalny mieszkanie Poznaniu, cena 9000 sprzedam Centrala, św. Marcin 78.
zdw 94 204

Klacz

7 lat i żrebie sprzedam. Jan Sobczyk, Podgórna 12 b, obejrzeć można Wrocław 15.
zdw 94 226

Karawan

elegancki wyremontowany na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 94 223

Mieszkania

trypokojowe z meblami sprzedam zaraz bardzo tanio. Marz. Focha 146, III., prawo.
zdw 94 227

Sprzedam

15—20 morgi ziemi ogrodowej, w tem stawek, tuż przy mieście Poznaniu Zgłoszenia u sołtysa w Minikowie, pow. poznański.
zdw 94 317

Kto

kupi kwity lombardowe? Oferty zdw 94 315

Śpichlerz

masywny murowany z bocznica kolejowa w Poznaniu główny dworzec towarowy sprzedam natychmiast okazynie. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 282

Fortepian (skrzydło) Blüthnera piękny instrument koncertowy, krótko używany, prawie nowy, sprzedam natychmiast bardzo korzystnie. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 220

Platforma

lekka, wózki ręczne 2 i 4 kołowe taczki, magazynowe na sprzedaż. Krauze, Za Grobla 3/4.
rw 84 88

Młyn parowy

najnowszej konstrukcji, przebiegał 300 ctr. w pobliżu Poznania sprzedam natychmiast, cena handlowa 150 000 wpłaty 60 000 lub zamiana na inny obiekt — dopłata konieczna. J. Cyranik, Poznań, św. Marcin 63.
zdw 94 233

Skład

zeglarnicowski w Poznaniu sprzedam. Oferty Kurjer zdw 94 388

5 KUPNA

Budynek

mały frontowy, nadający się na biura, w okolicach śródmieścia, ewentualnie cokolwiek dalej, dużym podwórzem do 1000 m² kupie na dogodnych warunkach. Szczegółowe oferty do Kurjera zdw 98 566

Samochód

2—3 tonowy, mało używany kupie. Oferty Kurjer zdw 93 713

Składu

kolonijalnego bez towaru, lub częściowo z towarem poszukujemy w ruchliwym punkcie miasta Poznania lub na prowincji, blisko Poznania. Adres Kurjer jw 3 294

Poszukuję

kupna apteki, ewentualnie dzierżawy. Zgłoszenia Częstochowa, Biuro „Renoma”, Aleja 21, tel. 448.
nw 7 838

Plac

ca. 1 000 m² kupi Śródmieście budowlana mieszkaniowa. Zgłoszenia z podaniem ceny i położenia do Kurjera zdw 94 180

Domek albo willkę

w Poznaniu lub w pobliżu kupię ewentl. wydzierżawie. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 153

Narzędzia

i obrabiarki do blachy, drzewa i metali potrzebne dla warsztatów mechanicznych. Oferty do Tow. Handlowego „Sigma”, Mickiewicza 27.
zdw 94 081

Pianino

kupię gotówką, cena Kurjer zdw 94 397

Gospodarstwa

prywatnego poszukuję gotówką 25 000 zł. Oferty Kurjer zdw 94 885

Kupię

smoking na średnią mniejszą figurę. Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 94 333

Kupię

limuzynę Forda używaną w beznagannym stanie, tylko najnowszy typ. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 94 338

6 KAMIENICE

Dom

w Bydgoszczy, najlepszej części handlowej przy Długiej, sprzedam zaraz, ubikacje wolne, komorne 10, cena 80 000. Oferty Kurjer zdw 94 118

Dom

w Poznaniu dochód 34 100, cena 300 000 zł na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 94 160

Kamienicę

kupię w dzielnicy ul. Przeczniczy, z conajmniej 5 pokojowym mieszkaniem. Tylko wprost od gospodarza. Spieszne zgłoszenia proszę Kurjer Poznański zdw 94 190

Kamienica

Poznaniu, duży narożnik, dochód roczny 7 500, cena 62 000, wpłaty 25 000 sprzedam „Krakus”, ulica Pocztowa 30.
zdw 94 221

Kupię

kamienicę przy wpłacie 60 000 do 70 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 94 383

Kamienicę

sprzedam cena 125 000 zł, wpłaty 60 000 zł, dochód 15 200 zł. Maciejewski, Dąbrowskiego 88.
zdw 94 407

7 PIE JIADZ

Wspólnika

do bezkonkurencyjnego przedsięwzięcia poszukuje. Chojnacki. — Szamoty Jastrowska

Kupiec
poszukuje 2-4 pokoj. kuchni. ce-
sz obłożenia. Oferty Kurjer
zdw 94 277

Pokoju
z kuchnią a najchętniej 2 pokoj.
poszukuje zaraz kupiec. Warun-
ki do umowy. Spieszne oferty.
Kurjer zdw 94 302

**ZAMIANA
MIESZKANIA**

Małżeństwo
bezdietne zamieni 1 pokój na 1
lub 2 pokoje z kuchnią. Zgoda
gospodarska. Oferty do Kurjera
zdw 94 367

11 POKOJE UMEBL.

Miesięczne
pokoje odnajmie Hotel Francuski
zdw 93 013

Pokój
dwuosobowy Śniadeckich 21. II.
lewo. zdw 93 695

Pokoik
wynajme. Św. Wojciech 5. III.
prawo. zdw 94 099

Pokój
dobrze umeblowany z telefonem.
Świercz. Słowackiego 27.
zdw 94 146

Pokój
wynajme panu. Jarzemska. Ka-
zalewa 7. w podwórzu. na lewo.
zdw 94 141

Słoneczne pokoje
natychmiast wynajme. Wąły Zy-
gmunta Augusta 10a. III. prawo.
zdw 94 127

Pokój
dla studentki lub urzędniczki na
Lazarskiej. Cena przystojna. Adres
w Kurjerze zdw 94 084

Umeblowany
dwuosobowy pokój w niemieckim
domu od 1. II. z urządzeniem ku-
chini. Kilińskiego 11. II. lewo.
zdw 94 083

Pokój
mały dla panienki. Kantaka 5.
front. II. piętro. prawo.
zdw 93 503

Pokój
solidnemu panu wynajme. Ul.
Skarbowska 4. III. pr. prawo.
zdw 94 150

Pokój
3 osobom wynajme. Ratajczaka
11a. wejście 6. III. prawo.
zdw 94 159

Pokój
umieblowany u samotnej pani.
Kanałowa 6. parter. prawo.
zdw 94 162

Elegancki
pokój lepsze panu. Różana
4a. II. lewo. zdw 94 164

Elegancki
utrzymanie lub bez. Łukowa 16.
I. prawo. zdw 94 168

Pokój
bez pościeli 1-2 osobom wynajme.
Mazurkiewiczowa. Wielkie
Garbary 5. II. zdw 94 174

Pokój
umieblowany dla bezdietnego
małżeństwa. Kanałowa 5-6. I.
prawo. zdw 94 172

Pokój
słoneczny dobrze umeblowany
wynajme solidnemu panu zaraz.
Górna Włda 13. III. prawo.
rw 8434

Gwarna
8. III. pr. wspólny pokój wynaj-
me. zdw 94 184

Pokój
jedno-dwuosobowy. Szwajcarska
16 (lampka). I. lewo. zdw 94 194

Pokój
wynajme panu. Szwajcarska 15a
II. lewo. zdw 94 135

Pokój
umieblowany od 1 lutego do wy-
najęcia. Górecka. Szkolna 3.
zdw 94 154

Pokój
z utrzymaniem wynajme. Fredry
4. III. zdw 94 274

Pokój
niekrepujący ładnie umeblowany
z wszelkimi wygodami zaraz. -
Krajeńska. Spokojna 31.
zdw 94 251

Pokój
niekrepujący wynajme. Łukasz-
ewicza 51. parter. prawo.
zdw 94 249

Pokój
ładny frontowy panu wynajme. -
Ul. Mostowa 16. parter. lewo.
zdw 94 257

Pokój
frontowy. światło elektryczne. la-
zarska wynajme od lutego. Ste-
larska 1. II. p. prawo. przy hote-
lu „Polonia”. zdw 94 256

Pokój
dla 2 intel. osób. Piekary 5. III.
zdw 94 263

Pokój
frontowy elektr. dwom panom.
Marszałka Pocha 82. parter. pra-
wo. zdw 94 261

Wynajme
2 pokoje frontowe słoneczne je-
den z balkonem. odpowiednio u-
meblowane światło elektryczne.
Grunwaldzka 17. I. piętro.
zdw 94 306

Przyjmę
pana na wspólny pokój. Skarbo-
wa 21. Ciesiak. zdw 94 170

Czysty
mały pokój bez pościeli wynaj-
me. Mińska 12a. parter. wprost.
zdw 94 312

Pokój
panom lub małżeństwu wynajme.
Górna Włda 80. II. prawo.
zdw 94 320

Porządna
panienka na wspólny pokój przy-
jme od 1. lub 15. lutego. Wszyst-
kich Świętych 8. IV. lewo.
zdw 94 324

Przyjmę
pana na wspólny pokój. Ulica
Skarbowska 21. parter. front.
zdw 94 323

Próżny
pokój. 35 złotych wynajme
małżeństwu „Fragut”. Rataj-
czaka 15. Pasaż. zdw 94 379

Pokój
umieblowany. Grobla 19. I. prawo
zdw 94 326

Pokój
wynajęcia. Śniadeckich 4. wysoki
parter. lewo. zdw 94 332

Panu
wynajme pokój. Kubiak. Piek-
ary 25. zdw 94 331

Pokój
dla dwóch panów. Za Bramką
13. I. lewo. rw 8483

Centrum
słoneczny. czysty pokój solidne-
mu panu wynajme. Murna 3. II.
lewo. rw 8491

2 panienki
przyjmę na wspólny pokój. Niska
18-20. wchód lewo. I. prawo.
zdw 94 278

2 pokoje
lepsze panu elektryczność. -
Adres Kurjer zdw 94 280

Pokój
dla 2 lepszych panów elektrycz-
ność. Niegolewskich 1. II. pra-
wo. zdw 94 270

Pokój
z pianinem panu lub panience
wynajme. Szwajcarska 23. par-
ter. lewo. zdw 94 286

Pokój
2 panom wynajme. światło elek-
tryczne. Wrocławka 17. front.
II. lewo. zdw 94 282

Centrum
pokój dla pana z wszelkimi wy-
godami. telefon. zaraz. Górna
Przemysłowa 4. I. zdw 94 292

Elegancki
pokój dwuosobowy z dobrem u-
trzymaniem. Misiurkiewiczowa.
Cieszkowskiego 7. zdw 94 290

Panny
na stancję przyjmie Kryniewie-
cka. Kreta 5. zdw 94 202

Pokój
na 1 lub 2 osoby. Wielkie Gar-
bary 2. III. I. zdw 94 215

Pokój
umieblowany wynajme panu od
1. 2. Św. Marcin 15. II. lewo.
zdw 94 214

Pokój
wynajme. Drodżyńska. Nowy
Rynek 14/15. parter. prawo.
zdw 94 211

Pokój
dwuosobowy wynajme. Wier-
bicię 39 a. III. prawo. zdw 94 219

Pokój
frontowy dwom panom wynajme.
Wąły Zygmunta Augusta 2.
III. lewo. zdw 94 225

Dwa
pokoje centrum niekrepujące dla
jednej osoby. Adres wskaże Kur-
jer zdw 94 301

Pokój
osobne wejście dla dwóch panów
zaraz do wynajęcia. Umińskiego
12. I. lewo. zdw 94 305

Elegancki
pokój bardzo czysty. ze światłem
elektrycznym i kaloryferami. wy-
najme od 1 lutego. Jasna 11.
III. prawo. zdw 94 319

Pokoik
30 zł. Łukowa 15. parter.
zdw 94 313

Pokój
wynajme. Strzałowa 3. parter.
lewo. zdw 94 236

Pokój
umieblowany na dwie osoby od
1. 2. Mińska 17. II. prosto.
zdw 94 390

Słoneczny
pokój dwom odda Niedźwiedziń-
ska. Pocztowa 26. II. piętro.
zdw 94 399

Pokój
solidnemu panu wynajme. -
27 Grudnia 19. III. prawo.
zdw 94 401

Pokój
umieblowany do wynajęcia. -
Kowalewski. Wrocławka 39.
wchód z Koziej. rw 8489

Pokój
dwuosobowy. Pocztowa 20. II.
lewo. zdw 94 404

Dwuosobowy
panienkom (panom) - utrzyma-
niem 100 zł. śródmieście. Adres
Kurjer zdw 94 403

Pokój
umieblowany. Niegolewskich 3.
III. lewo. zdw 94 373

Pokój
1-2 osób. utrzymaniem (forte-
pian). Półwiejska 2. III. prawo.
zdw 94 371

Pokój
dla pań. Zupańskiego 3. I. -
wprost. zdw 94 376

Pokój
dla 2 panów lub bezdietnego
małżeństwa z urządzeniem ku-
chini od 1. 2. Hanczyk. Św. Marcin 56.
dom tylny III. pr. lewo.
dw 4007

Małżeństwu
wynajme pokój z urządzeniem ku-
chini. Wiatr. Górna Włda 31.
zdw 94 368

Pokój
komfortowy panu wynajme. Je-
życka 41. I. lewo. zdw 94 362

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
niekrepującego w śródmieściu.
możliwie z możliwością używania
pianina poszukuje od 1 lutego.
Oferty Kurjer zdw 93 667

Solidny
pan poszukuje 1 lub 2 pokój u-
meblowanych niekrepujących w
śródmieściu możliwie z oddziel-
nym wejściem z klatki schodo-
wej. Oferty Kurjer zdw 94 110

Pokoju
skromnego ciepłego na Jeżycach
poszukuje pani. Oferty z poda-
niem ceny Kurjer zdw 94 097

Próżnego pokoju
ewentualnie umeblowanego w
centrum. poszukuje małżeństwo
z dziećmi od 1 lutego. Oferty Ku-
rjer zdw 94 096

Pokoju
umieblowanego z utrzymaniem dla
2 osób poszukuje. Oferty z poda-
niem ceny Kurjer zdw 94 103

Pokoju
umieblowanego blisko Opery po-
szukuje. Oferty Kurjer
zdw 94 121

Pokoju
próżnego okolica Łazarza na pra-
cownie. mieszkanie. Oferty Ku-
rjer zdw 94 171

Pani
poszukuje pokoiku skromnego.
czystego. centrum zł 25 - 35. -
Oferty Kurjer zdw 94 187

Pokoju
skromnego w śródmieściu poszu-
kuje dwie siostry z własnym
pianinem i pościelą. Oferty Ku-
rjer zdw 94 195

Przyjezdny
poszukuje ładnego pokoju. oko-
lica Placu Wolności. może być z
utrzymaniem. Oferty z poda-
niem ceny do Kurjera
zdw 94 188

Urzędnik
poszukuje niekrepującego pokoju
umieblowanego. Oferty z ceną do
Kurjera zdw 94 082

Pokoju
z klatki schodowej dla pana. Ce-
na i oferty Kurjer zdw 94 235

Pokoju
dobrze umeblowanego niekrepują-
cego. śródmieściu utrzymaniem
lub bez poszukuje od 1 lutego.
Zgłoszenia z podaniem ceny do
Kurjera zdw 94 304

Pokoju
ze skromnym utrzymaniem na
Włdzie. poszukuje się dla ucznia
Szkół Budowlanej. Zgłoszenia
z podaniem ceny do Kurjera
zdw 94 400

13 LOKALE

Poszukuję
dużych ubikacji suterennych z
wejściem frontowym wprost od
gospodarsza Adres wskaże Kurjer
zdw 93 444

Skład
ul. Dąbrowskiego tanio sprzedam.
dzierżawa niska. Adres wskaże
Kurjer zdw 94 077

Ubikacje handlowe
na hurtowy skład białych.
galanterii lub cichy przemysł
zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia
Kurjer zdw 94 230

Ubikacje
3 handl.-przem. 90 m² na parte-
rze. światło. woda. telefon. ewtl.
podwórce obszerne w pobliżu
Wolnicy zaraz do wynajęcia.
wprost od gospodarsza. Łaskawe
zgłoszenia Kurjer zdw 94 389

Na biuro
1 lub 2 pokoje urządzone. tele-
fon. wydzierżawie. Sehel. Św.
Mielżyńskiego 4. II. zdw 94 393

Gospodarz
wydzierżawi 2 ubikacje handlo-
we. śródmieście. Kurjer
zdw 94 386

14 DZIERŻAWY

2 ubikacje
suterenne jasne na warsztat 75
zł mies. 2 lata zgóry. Ul. Kra-
szewskiego. Zgłoszenia Kurjer
zdw 9 018

Złotnikowi
z własnym narzędziami dam
ubikację na warsztat i pracę w
Poznaniu. dzierżawa 75 zł mies.
rok naprzed. Zgłoszenia Kurjer
zdw 94 017

Skład
w rynku z przyległym 8 pokojo-
wym mieszkaniem. nadający się
na każde przedsiębiorstwo do wy-
dzierżawienia. Maragonia. pow.
Chodzież. Zgłoszenia Kurjer
zdw 93 748

Ubikacja
na cele przemysłowe 10x5 z pra-
dem elektrycznym. nadająca się
na stolarstwo kołodziejskie lub
tem podobne wydzierżawie zaraz
Stefaniak Poznań Rataje.
rw 8467

Rzeźnictwo
oddam w dzierżawę w centrum
Poznania Oferty Kurjer
zdw 93 066

Ubikacje
handlowo-przemysłowe odstąpię
zaraz. Jaskowska Strzelecka 14a.
telefon 1165. zdw 94 095

Piekarni
poszukuje celem dzierżawy lub
kupna zaraz. Zgłoszenia z wa-
runkami Kurjer zdw 94 186

Dzierżawa
120 mórg pszennej. inwentarz
żywy. mariwy. budynki maszyn-
ne. właściciela 12 lat. objęcie
8.000. Poznań. Centrala. Św.
Marcin 78. zdw 94 203

Poszukuję
ubikacji parterowej na mle-
czarnię z piwnicą podwórcem i
stajnią. około 150 kw. Oferty
Kurjer zdw 94 248

Kuźnia
powozowa do wydzierżawienia.
Oferty Kurjer zdw 94 224

Młyn
wodny 100 ctr. przemiału wy-
dzierżawie. gotówki 15 000 prze-
jęcia. Oferty do Kurjera
zdw 94 303

Piekarnię
celem dzierżawy poszukuje w
Poznaniu zaraz lub później. Do
objęcia gotówka. - Zgłoszenia
Kurjer zdw 94 403

Kawiarnia cukiernia
powiatowym mieście Pomorza z
pełną koncesją w dzierżawę do
odstąpienia za 10 000 zł lub do od-
dania na rachunek. Do przejęcia
nakryć narzędzi i towarów potrze-
ba 6 000 zł. Obrót miesięczny 10
do 15 000 zł. Zgłoszenia do Ku-
rjera zdw 94 337

Dzierżawa polowania
lub odstąpienie. jeleni. kozłów dzik-
ów. poszukiwane dla 2-3 obco-
krajoowców w województwach
pomorskim. pomorskim. śląskim.
W sezonie mieszkanie. pełne u-
trzymanie. korzystanie ze środ-
ków lokomocji i służby leśnej no-
żadane. Oferty kierować do Fa-
bryki i Składu Broni J. Sosnow-
ski. Warszawa. Ossolińskich 1.
zdw 94 336

15 UZDROWISKA

Rabka Zdrój
„Łowiczanka”
pensjonat Drowej Karasińskiej
i Ryglskiej. otwarty cały rok.
Kąpiele mineralne w domu.
Słoneczne dobrze ogrzane pokoje.
pełny komfort. Telefon 47.
zdp 94 098

Truskawiec - sezon
zimowy do 28 lutego
Ceny mieszkań i kąpiele niższe
o 40 proc. Mieszkanie z całym
utrzymaniem w willach „Parys”.
„Goplana”. „Fazjanki”. „Postój”.
„Jadwinówka” i 12 dzielnice.
Zgłoszenia tylko: Zarząd Zdro-
jowy. Truskawiec. dw 3936

16 OSOBISTE

Panią
wysoka. jadająca niedziele wiecz-
rem z Obornik do Poznania w
ciemnym przedziale 3 kl uprasza
zainteresowany o jaskawe poda-
nie adresu do Kurjera rw 8429

P. Wojskowego
który prosił o informacje w Ku-
rjerze 19. I. prosi p. studentka
o bliższe szczegóły do Kurjera
pod nr. zdp 94 148

P. V.
Proszę o odpowiedzi. Kurjer
zdw 94 133

Weksle
z akceptem Czesław Adamkie-
wicz. Fr. Ratajczaka 32. unie-
ważniam. Powyższe weksle p.
Romuald Kubicki współwłaści-
ciel restauracji „Atlantyk”. nie ma
prawa według umowy puścić w
obieg. gdyż są grzesnościowe.
zdw 94 316

21 ZGUBY

Unieważniam
zgubiony dokument wojskowy.
wystawiony przez Okręgowy Za-
kład Gospodarczy Poznań. Sta-
nisław Kaczmarek. zdw 93 476

Zgubiłem
24. I. 30 książkę wojskową na
nazwisko Springer Andrzej. Wie-
rzenia powiat poznański.
zdw 94 078

Znalezione
środe lub czwartek godz. 10-11
10 m. Zgłoszenia Kurjer
zdw 94 126

Zaginął
pies foxterier biały. czarne łaki.
Zwrot za wynagrodzeniem. -
Walczak. Wrocławka 14.
zdw 94 132

Zagubiłem
dokument wojskowy. Znalazcę
proszę o oddanie Czesław Wie-
czorek. Piaskowa 2/3.
zdw 94 367

Zgubiono
obrazkę z pudełeczkiem sobota
7.15 wieczorem. Św. Marcin 63.64.
uczniowie znalazł. usilnie proszę
oddąć za wynagrodzeniem. Zó-
rnia 12. skład kolonialny.
zdw 94 246

Przybłąkał
sie pies wilk (suczka). Adres
wskaże Kurjer zdw 94 234

22 ROZMAITE

Ordery
na karnawał poleca tanio Julia
Mayerówna. Wodna 22.
zdw 93 520/30

Wszelkie
reparacje zegarków oraz napra-
wy wszelkiej biżuterii wykonuje
sumiennie tania firma F. Tar-
kowska. plac Wolności 11 (pod
filarami). Pw 4941

Czystopis
Wjazdowa 10 zdw 93 077

Dziecko
na własne oddam. Oferty Ku-
rjer zdw 93 378

Piekarnię i kawiarnię
w mieście powiatowym zamienię
tylko na piekarnię. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 93 882

Wypożyczam
krzesła na ślub i wieczorki
Teodor Kowalski Poznań Fred-
ry 3. telefon 31-62 zdw 91 490

Podróżującemu
oddam sprzedaż szcetek na
prowiej. Fabryka szcetek w
Czempińcu. zdw 93 473

Bilansistka
ustawia bilansy
także na prowincji. Oferty Ku-
rjer zdw 92 745

„Chic Parisienne”
Podgórną 12b. parter. prawo.
wykonuje podług najnowszych
modelli suknie balowe i wszelkie
szaraderobe damska. Ceny przy-
stępne. zdp 93 465

Tysiące
chorych na katar żołądka wzde-
cia kurcze bóle niestrawności
brak apetytu ogólne osłabienie
etc. odzyskało zdrowie używając
zola sławnego na cały świat Dr
Dieta Profesora Uniwersytetu
Jagiellońskiego. Zadanie bez-
płatnej broszury ponudzającej. -
Adres. Liszki - Apteka.
nw 6415-6

Udzielam

gratownie lekcji fortepianu w domu i poza domem miesięcznie od 12 zł. Lehnert, Za Bramką 5a, zdw 94 327

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy do jednej trzeciej ceny drobnych

Bona

dobrze polecona z szczerem szuka posady. Oferty Kurjer zdw 94 877

2 000 zł kaucji

za posadę woźnego, inkasenta, względnie portiera. Oferty do Kurjera zdw 94 218

Służąca

szuka posady do wszystkiego od 1. II. Oferty Kurjer zdw 94 514

Panienska

lat 18, uczciwych rodziców, skromna, pilna i pracowita szuka posady do jednego, dwojga dzieci. Umie czytać i pisać, także szyciwa bieliznę, łaskawe oferty Jadwiga Maichrycka, Śrem, Klasztorna 9, zdw 94 369

Absolwent

Szkoły Handlowej, 5 klas gimnazjum poszukuje posady ucznia w poważnym przedsiębiorstwie — branży żelaza. Zgłoszenia: Jan Palmowski, Pobiedziska, zdw 91 070

Dziewczyna

starsza, znająca wszelką pracę domową szuka od 1. 2. posługi na cały dzień. Oferty Kurjer zdw 93 785

Młodszy

ogrodnik, wykwalifikowany w hodowli kwiatów, pragnie zmienić posadę. Miejsce obojętne. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 93 812

Osoba

w średnim wieku, przyjmie posadę wyuczycielki, niepełnowartościowej osoby, zajmie się dziećmi zna szycie. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 583

Dyplomowany technik meljoracyjny poszukuje posady zaraz. Oferty: Kurjer Poznański, św. Marcin 70 pod zdw 93 834

Mistrz kowalski

obeznany dokładnie z maszynami rolniczymi, parowozami, kuciem koni, poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 93 876

Biegły

korespondent polsko-niemiecki, dzielny organizator, poszukuje zajęcia księzkową, rachmistrza, bilansisty, kontrolera i t. p. w przedsiębiorstwie handlowym lub przemysłowym. Zna ustawy skarbowe, samorządowe, łaskawe oferty Kurjer zdw 94 004

Technik - rysownik przyjmie odpowiednią posadę. W. Celejewski, Siemianowice Śląskie, ul. Michalkowicka 3, dw 3 908

Ekspedjentka poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 94 166

Inteligentna uczciwa panienska z ładnym charakterem pisma, mająca 6 letnią praktykę biurową w obsługiwalnym kliencie, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 94 173

Posady wychowawczyń do starszych dzieci poszukuje inteligentna panienska ewentl. jako przychodnia. Może przygotować do gimnazjum. Oferty Kurjer zdw 94 177

Kasjerka z dobrymi referencjami, kilkuletnia praktyka, wladająca językiem polskim i niemieckim, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 94 175

Panna lat 20, przystojna, skromna, uczciwa, sumienna, przyjmie posadę 1. II, najchętniej w Poznaniu, jako wyuczycielka pani domu. Obeznana z pieczeniem, marynatami oraz szyciem. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 353

Szyje pierwszorzędnie, tanio i przedko, szukam pracy św. Marcin 43, Tł. me. zdw 93 580

Panienska odpowiednio wykształcona z lepszą rodziną z prowincji poszukuje posady wyuczycielki pani domu lub kasjerki. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 357

Inwalida wojskowy urzędnik gospodarczy, lat 27, poszukuje posady zaraz, względnie później na majątku lub jakiej innej posady biurowego, magazyniera lub podróżującego w branży rolniczej. Zgłoszenia pod „Gospodarz”. Rawicz, Podgórze 9, zdw 94 259

Początkująca kwiaciarka przyjmie posadę od 1. 2. lub 1. 3. w Poznaniu lub na prowincji. Oferty Kurjer zdw 94 139

Kucharka

przychodnia poleca się. — Zys, Wielkie Garbary 35, II, front, zdw 94 176

Dzielną księzkową

obeznana z wszelkimi pracami biurowymi poszukuje zaraz posady w Poznaniu lub okolicy. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 94 351

Młodszy

poszukuje z branży kolonialnej, który także pracował przy palarni kawy szuka posady za małym wynagrodzeniem od 1. 2. lub 1. 3. Przyjmie także posadę w drogerii celem dalszej praktyki. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 84 80

Pokojuowa

uczciwa, pracowita z dobrymi świadectwami, umiejąca prasować sztywną bieliznę przyjmie posadę od 1. lutego 1930, tylko do lepszego państwa. Miejsce obojętne. Zgłoszenia do Kurjera zdw 94 347

Biuralistka

znająca księzkowość amerykańską, włoską, język polski, niemiecki, pisząca na maszynie, roczna praktyka, poszukuje posady od 1. lutego. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 94 342

Poszukuję

posady zaraz lub 1. II, samo dzielnie gotowaniem do mniej szego domu. Oferty Kurjer zdw 94 369

Starsza

dziewczyna poszukuje posady do prac domowych w skromnym domu od 1. II. Oferty Kurjer zdw 94 363

Poszukuję

posługi na cały dzień. Oferty Kurjer zdw 93 392

Gospodyni

samodzielna poszukuje posady na majątku lub probostwie. Adres wskaże Kurjer zdw 94 113

Osoba

lat 40, inteligentna, energiczna i obowiązkowa, prowadząca nieduży własny pensjonat, poszukuje posady zarządzającej hotelem, kasjerki w wiekszym przedsiębiorstwie lub jakiej innej. Ma referencje, może złożyć kaucję. Zgłoszenia do Kurjera zdw 94 106

Szofer

z dobrymi świadectwami szuka posady na taksówkę lub prywatnie zaraz. Oferty Kurjer zdw 94 131

Kuchmistrz

samozielny, z dłuższą praktyką, z dobrymi świadectwami poszukuje odpowiedniej posady od 1. lub później. Adres Godurów, poczta Zalesie p. Goetyn, Radomski, zdw 94 120

Szofer kawaler

z 1% roczną praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 94 119

Wdowa

inteligentna, bezwzględnie zaufana, sumienna, doskonała znajomość kuchni, szycia, robotek, poszukuje zarządu domem, może zająć się dziećmi. Oferty Kurjer zdw 94 085

Panna

sympatyczna, sumienna, wzorowo czysta, bardzo solidna, obojętna do dobrej w gospodarstwie domowym, szuka od 1. 2. stałej posady w lepszym domu. Oferty Kurjer zdw 94 318

Karmelkarz

dzielną fachowiec szuka posady. Oferty Kurjer zdw 94 222

Monter samochodowy obeznany z wszelkimi typami, także jako szofer poszukuje posady. Miejsce obojętne. — Oferty Kurjer Poznański zdw 94 395

Ekspedjentka

sierota z branży piekarsko-cukierniczej, poszukuje posady, branza obojętna. Oferty Kurjer zdw 94 299

Dziewczyna

ze wsi szuka posady do wszystkiego, cokolwiek gotowania. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 94 300

Posługi

poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 335

Dziewczyna

dobrze gotowaniem szuka posady do bezdzietnego państwa. — Oferty Kurjer zdw 94 300

Pracznia

poszukuje prania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 94 394

Kucharka gospodyni lat 34, skromna, chętna, poszukuje 15. 2. posady na osobny foliark, blisko Poznania, albo do Szpitala, zna chów drobiu i konserwy. Okaże świadectwami. — Oferty Kurjer zdw 94 223

Księżkowa

maszynistka, początkująca szuka posady z utrzymaniem. Miejsce obojętne. — Zgłoszenia Agencji Kurjera Poznańskiego, Gniezno 25, nw 7846

Panienska

z ukończoną szkołą gospodarczą poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 136

Młodsza

księzkowa - stenotypistka z średnim wykształceniem, dwuletnia praktyka, obojętna z wszelkimi czynnościami biurowymi poszukuje posady od 1. 2. lub 1. 3. — Zgłoszenia „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11, pod 53.150, Pw 8 850-53.150

Dziewczyna

lat 21, chętna i pracowita, poszukuje posady do wszystkiego. — Oferty Kurjer zdw 94 101

Panienska

lat 17, prowincja, szuka posady możliwie od 1. 2. do 1-2 dzieci lub lekkich prac domowych. — Zgłoszenia Kurjer zdw 94 167

Dziewczyna

uczciwa i skromna szuka posady z gotowaniem tylko w lepszym domu. Oferty Kurjer zdw 94 189

50 zł

dam za wskazanie posady biegłej biuralistki. Oferty Kurjer zdw 94 206

Dziewczyna

wiejska, uczciwa z długoletnimi świadectwami poszukuje posady od 1. 2. do wszystkiego z gotowaniem. Miejsce obojętne. Oferty Kurjer zdw 94 198

Dziewczyna

wiejska obojętna z wszelką pracą domową, z dobrym gotowaniem szuka posady od 1. II. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 94 155

BAL-

owe nowoczesne i humorystyczne zespoły orkiestrowe do starczy tylko Guziński, Aleje Marcinkowskiego 28. Tel 39-27. Nowoczesne instrumenty! Najmodniejsze szlagiery! Wszędzie powodzenie! Setki poważnych referencji i podziękowań

Temperament! Humor! Werwa! Śpiew!

zw 21 470

Kucharka

samozielna poszukuje posady od 1. 2. Oferty Kurjer zdw 94 239

Kucharka gospodyni poszukuje posady od 1. 2. dobre świadectwa. Oferty Kurjer zdw 94 247

Posługaczka poszukuje posady (sierota). Oferty Kurjer zdw 94 271

Młoda

dziewczyna poszukuje posady z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 94 242

Służąca

z gotowaniem szuka posady lub posługi. Oferty Kurjer zdw 94 250

Kucharka

dobrze gotująca także do wszystkiego do małej rodziny, poszukuje posady od 1. 2. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 255

Młodsza

maszynistka przyjmie posadę za małe wynagrodzenie. Oferty Kurjer zdw 94 267

Młodsza

dziewczyna, lat 18, uczciwa, sumienna, z dobrym świadectwem, poszukuje posady od 1. 2. Oferty Kurjer zdw 94 252

Osoba

do samodzielnego prowadzenia domu z gotowaniem, szuka posady, wymagania skromne. Oferty Kurjer zdw 94 260

Pracznia

czysta poszukuje prania. Oferty Kurjer zdw 94 250

Dziewczyna

porządna z dobrym świadectwem, poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurjer zdw 94 262

Bona - nauczycielka Wielkopolanka, sumienna wychowawczyni z szczerem, poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 94 263

Poszukuję

posługi na przed lub popołudniu. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 201

Poszukuję

prania lub posługi. Zgłoszenia do Kurjera zdw 94 296

Pomocnik

uczciwy, dłuższa praktyka, branza kolonialno-kucharska, prima referencje, lat 23 poszukuje posady ekspedienta do sklepu delikatesowego lub hurtownego ewentl. branza podobnej od 1. lub 15 lutego. Oferty Medlewski, Ostrzeszów, nw 7810

Prośba

Młodzieniec lat 20, najstarszy syn wśród 6 nieletnich posiada, jacych chorą matkę wdowę poszukuje jakiegokolwiek pracy. — Oferty Kurjer zdw 93 708

Młoda

energiczna panna poszukuje posady w składzie lub fabryce do ekspedycji ewentualnie do dzieci w lepszym domu lub do pielęgnowania chorej osoby. Referencje i świadectwa na żądanie Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 97 099

20 zł dziennie

pi-mienna praca domowa gwarantujemy osobom pracującym. Stała praca poboczna. Żadne chodzenie po domach. Informacje i cennik materiałów do pracy udzieli i wysła sie tylko po nadesłaniu 2.5 zł. (Znakki pocztowe lub przekaz). Firma „Carbon”, ul. J. Płukiewicz, Główna zdw 1238

28 WOLNE MIEJSCA**Fryzjer**

damski zaraz potrzebny. Zjedno cenzi Fryzjerzy Fredry 12. zdw 93 775

Posługaczka

uczciwa potrzebna zaraz. Plac Wolności 9 dom ogrodowy, III. piętro, prawo, między 5-7 godz. zdw 94 241

Służąca

do wszystkiego potrzebna. Górna Wilsa 13, skład kapeluszy. zdw 94 269

Pomocnik fryzjerski na starą, w soboty. Leonard 2. (Winiary). zdw 94 201

Fryzjer

damski, sila doskonała na stałe kierownicze stanowisko, charakter prawy, potrzebny zaraz albo później. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 93 625

Biuralistka

do pracy wieczorami potrzebna. Zgłoszenia z życiorysem do Kurjera St. Rynek nw. 8479.

Ekspedjentki

uczciwej i dzielnej w swym zawodzie poszukuje od 1. 2. na stałą posadę. Zgłoszenia z fotografią i podaniem pensji przy wolnym mieszkaniu i utrzymaniu. — Skład win i wódek — Oferty „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11 pod 53.121. Pw 8792-53.121

Panienska

do sklepu obuwniczego może się zgłosić. Referencje żądane. Skład konfekcji. Wodna 3. Zgłoszenia od 3-5. zdw 94 116

Biuralistka

początkująca, pisząca na maszynie Smith Premier obojętna cokolwiek z kiegowoscia. potrzebna. Oferty z podaniem wymagań do Kurjera Poznańskiego zdw 94 108

Dziewczyna wiejska starsza, uczciwa z dobrymi świadectwami z gotowaniem, i prasowaniem potrzebna do samotnej osoby. Adres wskaże Kurjer zdw 94 191

Panienska

do rzeźnictwa potrzebna zaraz. Kanakowa 15, Łazarz. zdw 94 391

Radjo - technika

katolika, samodzielnego odprędkawcy i korespondenta, z językiem niemieckim, poszukuje poważną i dobrze prosperującą firmę radiową. Warunki najkorzystniejsze, ewentualnie udział. Oferty wraz z referencjami pod „Solidny interes”. Lwów, Legionów 1. Generalna Ekspedycja Ogłoszeń, nw 7847

Stała egzystencja dochód miesięczny 1 000 do 2 000 złotych Panowie i panie wytrwali i solidni mogą mieć przy ratelnym sprzedaży obligacji Państwowych. Zgłoszenia osobiste lub listownie. Generalny Zastępca Ludowego Banku Spółdzielczego Poznań, Podgórze 1, I. piętro, telefon 1654. zdw 94 384

Dzielną przedstawieli!!! na Województwo Warszawskie, Łódzkie i Lubelskie natychmiast angażując celem sprzedaży kupcom. Artykuł: „Kasa Alarmowa”. Zgłoszenia codziennie od 9-6 wieczór. „Alkas”. Poznań, ul. Wielka nr. 24, II. piętro, telefon 1654. zdw 94 384

Uczeń

syn uczciwych rodziców, z dobrem świadectwem szkolnym, lat 15-16 może się zgłosić do cukierni. W. Hologa w Środzie. zdw 94 358

Kasjerka

pisząca na maszynie do wiekszego sklepu kolonialnego potrzebna zaraz. Oferty wraz z odpisami świadectw i podaniem pensji do Kurjera zdw 94 322

Pomoc szkolna

i dozor w naukach da uczennica wyższej klasy licealnej i lub 2 dziewczynkom klas niższych za wolne utrzymanie przy rodzinie, ewentualnie z dopłatą łaskawe zgłoszenia przyjmują Kurjer zdw 94 330

Kucharka lat 20, przystojna, skromna, uczciwa, sumienna, przyjmie posadę 1. II, najchętniej w Poznaniu, jako wyuczycielka pani domu. Obeznana z pieczeniem, marynatami oraz szyciem. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 353

Szyje pierwszorzędnie, tanio i przedko, szukam pracy św. Marcin 43, Tł. me. zdw 93 580

Panienska odpowiednio wykształcona z lepszą rodziną z prowincji poszukuje posady wyuczycielki pani domu lub kasjerki. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 357

Inwalida wojskowy urzędnik gospodarczy, lat 27, poszukuje posady zaraz, względnie później na majątku lub jakiej innej posady biurowego, magazyniera lub podróżującego w branży rolniczej. Zgłoszenia pod „Gospodarz”. Rawicz, Podgórze 9, zdw 94 259

Początkująca kwiaciarka przyjmie posadę od 1. 2. lub 1. 3. w Poznaniu lub na prowincji. Oferty Kurjer zdw 94 139

Dziewczyna religijna, pracowita, gotowaniem potrzebna. Pocztowa 21, I. piętro, zdw 94 291

Poszukuję dziewczynę dzielnej do prania i prasowania zaraz. Strzelcowa, Cieszkowskiego 4, zdw 94 219

Ekspedjentka biegła w rzeźnictwie potrzebna na wtorki i soboty. Fr. Niklasiewicz, Wrocław 37, zdw 94 217

Służąca do wszystkiego od 1. 2. 5 po południu. Krakowska, Wielka 1, zdw 94 847

Podróżujący potrzebny zaraz na Poznań, może mieć inne artykuły Wysocką, prowizja. Oferty z odpisami świadectw Kurjer zdw 94 355

Inkasentki inkasentki starsi potrzebni. Adres Kurjer zdw 8481

Szofer kawaler z dłuższą praktyką, potrzebny na wieś od 1. 11. 30. Pensja 100 zł miesięcznie i wolne utrzymanie. Kopie świadectw, których się nie zwraca nadesłać Brodnicki. Obiecanawo p. Dama sławek. zdw 94 346

Poszukuję retuszerki przy wolnym stole i stancji od 15. 11. r. b. Zakład fotograficzny Leon Szymenderski, Zbyszyn. zdw 94 344

Uczennica uczciwych rodziców z ładnym charakterem pisma do biura i kaucja 500 złotych potrzebna. — Oferty Kurjer zdw 8493

Poszukuję sie chłopca do posyłek z kaucją lub zastaw. „Miko”. Tama Garbarka 4. zdw 94 366

Służąca z dobrem gotowaniem do wszelkich prac do restauracji potrzebna zaraz. Oferty Kurjer zdw 94 092

Hafciarki potrzebne. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 088

Instalatorów samodzielną i trzech na działowe (przemysłowy) biurowe rysunków poszukuje sie na stałe posady. Reflektuje sie tylko na sily pierwszorzędne. Szczęśliwe zgłoszenia z odpisami świadectw do Kurjera zdw 93 090

Potrzebne dziewczę do dziecka i do lekkich prac